

Oppiaineiden tavoitteet ja sisällöt vuosiluokilla 7-9

Tampere, Ylöjärvi, Nokia, Pirkkala, Lempäälä,
Kangasala, Vesilahti, Orivesi

Sisällys

ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS	4
Tavoitteet	4
Sisällöt.....	7
Perusteiden sisällöt	7
Seudulliset sisällöt	9
SUOMI TOISENA KIELENÄ	14
Tavoitteet	14
Sisällöt.....	17
Perusteiden sisällöt	17
Seudulliset sisällöt	18
RUOTSIN KIELI, B1-OPPIMÄÄRÄ.....	22
Tavoitteet	22
Sisällöt.....	24
Perusteiden sisällöt	24
Seudulliset sisällöt	25
VIERAS KIELI ENGLANTI, A-OPPIMÄÄRÄ.....	31
Tavoitteet	31
Sisällöt.....	33
Perusteiden sisällöt	33
Seudulliset sisällöt	33
MATEMATIIKKA	39
Tavoitteet	39
Sisällöt.....	42
Perusteiden sisällöt	42
Seudulliset sisällöt	44
BIOLOGIA.....	47
Tavoitteet	47
Sisällöt.....	51
Perusteiden sisällöt	51
Seudulliset sisällöt	52
MAANTIETO	55
Tavoitteet	55
Sisällöt.....	58
Perusteiden sisällöt	58
Seudulliset sisällöt	59
FYSIIKKA.....	62
Tavoitteet	62

Sisällöt.....	64
Perusteiden sisällöt	64
Seudulliset sisällöt	65
KEMIA.....	67
Tavoitteet	67
Sisällöt.....	69
Perusteiden sisällöt	69
Seudulliset sisällöt	70
TERVEYSTIETO	72
Tavoitteet	72
Sisällöt.....	76
Perusteiden sisällöt	76
Seudulliset sisällöt	77
USKONTO	79
Tavoitteet	79
Sisällöt.....	81
Perusteiden sisällöt	81
Seudulliset sisällöt	82
ELÄMÄNKATOSMUSTIETO	84
Tavoitteet	84
Sisällöt.....	85
Perusteiden sisällöt	85
Seudulliset sisällöt	85
HISTORIA.....	88
Tavoitteet	88
Sisällöt.....	89
Perusteiden sisällöt	89
Seudulliset sisällöt	90
YHTEISKUNTAOPPI.....	92
Tavoitteet	92
Sisällöt.....	93
Perusteiden sisällöt	93
Seudulliset sisällöt	93
MUSIIKKI	95
Tavoitteet	95
Sisällöt.....	97
Perusteiden sisällöt	97
Seudulliset sisällöt	97

KUVATAIDE	101
Tavoitteet	101
Sisällöt.....	102
Perusteiden sisällöt	102
KÄSITYÖ	103
Tavoitteet	103
Sisällöt.....	103
Perusteiden sisällöt	103
Seudulliset sisällöt.....	104
LIIKUNTA.....	107
Tavoitteet	107
Sisällöt.....	109
Perusteiden sisällöt	109
Seudulliset sisällöt.....	110
KOTITALOUS	113
Tavoitteet	113
Sisällöt.....	114
Perusteiden sisällöt	114
Seudulliset sisällöt.....	115
OPPILAANOHJAUS	118
Tavoitteet	118
Sisällöt.....	120
Perusteiden sisällöt	120
Seudulliset sisällöt.....	121

ÄIDINKIELI JA KIRJALLISUUS

Tavoitteet

Äidinkieli: tavoitteet luokilla 7-9		
7.lk	8.lk	9.lk
Vuorovaikutustilanteissa toimiminen	Vuorovaikutustilanteissa toimiminen	Vuorovaikutustilanteissa toimiminen
T1 Oppilas harjoittelee toimimaan aktiivisesti ja tavoitteellisesti erilaisissa viestintäympäristöissä ja -tilanteissa. Oppilas harjoittelee tarkkailemaan oman viestintänsä vaikutuksia muihin.	T1 Oppilas oppii toimimaan aktiivisesti ja tavoitteellisesti erilaisissa viestintäympäristöissä ja -tilanteissa. Oppilas oppii tarkkailemaan oman viestintänsä vaikutuksia muihin.	
T2 Oppilas harjoittelee ilmaistamaan mielipiteensä selkeästi. Oppilas kehittää perustelutaitojaan. Oppilas harjoittelee ottamaan toiset huomioon vuorovaikutustilanteissa.	T2 Oppilas osaa ilmaista mielipiteensä selkeästi. Oppilas kehittää perustelutaitojaan. Oppilas harjoittelee ottamaan toiset huomioon vuorovaikutustilanteissa.	T2 Oppilas osaa ilmaista mielipiteensä selkeästi. Oppilas osaa perustella mielipiteensä vakuuttavasti. Oppilas osaa ottaa toiset huomioon vuorovaikutustilanteissa.
T3 Oppilas rohkenee ilmaista itseään erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Oppilas harjoittelee valmistelujen puheenvuorojen pitämistä.	T3 Oppilas rohkenee ilmaista itseään erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Oppilas harjoittelee valmistelujen ja spontaanin puheenvuorojen pitämistä.	T3 Oppilas rohkenee ilmaista itseään erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Oppilas osaa pitää sekä spontaanin että valmistellun puheenvuoron.
		T4 Oppilas osaa havainnoida omaa viestintäänsä sekä tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämiskohdeita erilaisissa viestintäympäristöissä.
Tekstien tulkitseminen	Tekstien tulkitseminen	Tekstien tulkitseminen
T5 Oppilas harjoittelee tekstien ymmärtämisessä, tulkinnessa	T5 Oppilas osaa käyttää tekstien ymmärtämisessä, tulkinnessa ja	

ja analysoimisessa tarvittavia strategisia ja metakognitiivisia taitoja. Oppilas harjaantuu arvioimaan lukemisensa kehittämistarpeita.	analysoimisessa tarvittavia strategisia ja metakognitiivisia taitoja. Oppilas osaa arvioida lukemisensa kehittämistarpeita.	
T6 Oppilas harjoittelee valitsemaan, käyttämään, tulkitsemaan ja arvioimaan monimuotoisia kaunokirjallisia, asia- ja mediatekstejä.	T6 Oppilas harjoittelee valitsemaan, käyttämään, tulkitsemaan ja arvioimaan monimuotoisia kaunokirjallisia, asia- ja mediatekstejä.	T6 Oppilas osaa valita, käyttää, tulkita ja arvioida monimuotoisia kaunokirjallisia, asia- ja mediatekstejä.
T7 Oppilas harjoittelee erittelevää ja kriittistä lukutaitoa. Oppilas tekee havaintoja teksteistä ja tulkitsee niitä sekä vakiinnuttaa ja laajentaa sanavarastoaan.	T7 Oppilas harjoittelee erittelevää ja kriittistä lukutaitoa. Oppilas tekee havaintoja teksteistä ja tulkitsee niitä sekä vakiinnuttaa ja laajentaa sanavarastoaan.	T7 Oppilas harjoittelee erittelevää ja kriittistä lukutaitoa. Oppilas tekee havaintoja teksteistä ja tulkitsee niitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen sekä vakiinnuttaa ja laajentaa käsite- ja sanavarastoaan.
	T8 Oppilas kehittää taitoaan arvioida erilaisista lähteistä hankkimaansa tietoa ja opettelee käyttämään sitä tarkoituksenmukaisesti.	T8 Oppilas osaa arvioida erilaisista lähteistä hankkimaansa tietoa ja käyttää sitä tarkoituksenmukaisesti.
	T9 Oppilas tutustuu uudenlaisiin fiktiivisiin tekstilajeihin. Oppilas monipuolistamaan luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksiaan ja osaa jakaa lukukokemuksiaan.	T9 Oppilas syventää ymmärrystään fiktion keinoista. Oppilas monipuolistaa luku-, kuuntelu- ja katselukokemuksiaan ja osaa jakaa lukukokemuksiaan.
Tekstien tuottaminen	Tekstien tuottaminen	Tekstien tuottaminen
T10 Oppilas rohkaistuu ilmaisemaan ajatuksiaan kirjoittamalla ja tuottamalla monimuotoisia tekstejä. Oppilas harjaantuu tunnistamaan vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana.	T10 Oppilas rohkaistuu ilmaisemaan ajatuksiaan kirjoittamalla ja tuottamalla monimuotoisia tekstejä. Oppilas harjaantuu tunnistamaan vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana.	T10 Oppilas ilmaisee ajatuksiaan kirjoittamalla ja tuottamalla monimuotoisia tekstejä. Oppilas tunnistaa vahvuuksiaan ja kehittämiskohteitaan tekstin tuottajana.

T11 Oppilas harjoittelee tuottamaan kertovia, kuvaavia, ohjaavia ja pohtivia tekstejä, myös monimediaisissa ympäristöissä. Oppilas harjoittelee valitsemaan kuhunkin tekstilajiin ja tilanteeseen sopivia ilmaisutapoja.	T11 Oppilas tuottaa kertovia, kuvaavia, kantaa ottavia ja pohtivia tekstejä, myös monimediaisissa ympäristöissä. Oppilas harjoittelee valitsemaan kuhunkin tekstilajiin ja tilanteeseen sopivia ilmaisutapoja.	
T12 Oppilas käyttää tekstin tuottamisen prosesseja ja tuottaa tekstiä myös yhdessä muiden kanssa. Oppilasta harjaantuu antamaan ja ottamaan vastaan palautetta sekä arvioimaan itseään tekstin tuottajana.	T12 Oppilas käyttää tekstin tuottamisen prosesseja ja tuottaa tekstiä myös yhdessä muiden kanssa. Oppilasta harjaantuu antamaan ja ottamaan vastaan palautetta sekä arvioimaan itseään tekstin tuottajana.	T12 Oppilas käyttää tekstin tuottamisen prosesseja ja tuottaa tekstiä myös yhdessä muiden kanssa. Oppilas osaa antaa ja ottaa vastaan palautetta sekä arvioida itseään tekstin tuottajana.
T13 Oppilas kirjoittaa sujuvasti käsin ja vahvistaa tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoaan tekstien tuottamisessa. Oppilas syventää ymmärrystään kirjoittamisesta viestintänä. Oppilas vahvistaa yleiskielen hallintaa.	T13 Oppilas kirjoittaa sujuvasti käsin ja vahvistaa tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoaan tekstien tuottamisessa. Oppilas syventää ymmärrystään kirjoittamisesta viestintänä. Oppilas vahvistaa yleiskielen hallintaa.	T13 Oppilas kirjoittaa sujuvasti käsin ja vahvistaa tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoaan tekstien tuottamisessa. Oppilas syventää ymmärrystään kirjoittamisesta viestintänä. Oppilas vahvistaa yleiskielen hallintaa kirjoittaessaan ja muokatessaan.
	T14 Oppilas vahvistaa tiedon hallinnan ja käyttämisen taitoja. Oppilas monipuolistaa lähteiden käyttöä ja harjoittelee viitetaustapoja omassa tekstissä. Oppilas harjoittelee toimimaan eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen.	T14 Oppilas vahvistaa tiedon hallinnan ja käyttämisen taitoja. Oppilas noudattaa tekijänoikeuksia ja osaa merkitä lähteet. Oppilas toimii eettisesti verkossa yksityisyyttä ja tekijänoikeuksia kunnioittaen.
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen	Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen	Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen
T15 Oppilas kehittää kielitietoi-	T15 Oppilas kehittää kielitietoisuut-	T15 Oppilas kehittää kielitietoisuut-

suuttaa ja tutustuu kielen ilmiöihin. Oppilas harjoittelee tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä.	taan ja tutustuu kielen ilmiöihin. Oppilas harjoittelee tunnistamaan kielen rakenteita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä.	taan ja tutustuu kielen ilmiöihin. Oppilas osaa kuvailla tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä, pohtia niiden merkityksiä ja kuvata eri rekisterien ja tyylien välisiä eroja.
T16 Oppilas tutustuu kulttuurin eri muotoihin sekä pohtii kirjallisuuden ja kulttuurin merkitystä omassa elämässään. Oppilas tuntee kirjallisuuden pääajit ja on lukenut sovitut kirjat.	T16 Oppilas tutustuu kulttuurin eri muotoihin sekä pohtii kirjallisuuden ja kulttuurin merkitystä omassa elämässään. Oppilas tuntee kirjallisuuden pääajit ja joitakin alalajeja sekä on lukenut sovitut kirjat.	T16 Oppilas tutustuu kulttuurin eri muotoihin sekä pohtii kirjallisuuden ja kulttuurin merkitystä omassa elämässään. Oppilas tutustuu kirjallisuuden historiaan ja nykykirjallisuuteen sekä tuntee suomalaisen kulttuurin juuria. Oppilas on lukenut sovitut kirjat.
		T17 Oppilas osaa kuvailla Suomen kielellistä ja kulttuurista monimuotoisuutta. Oppilas osaa kuvailla äidinkielten merkitystä ja suomen kielen piirteitä ja asemaa muiden kielten joukossa.

Sisällöt

Perusteiden sisällöt

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen: Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi-, väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteissa. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä. Tutustutaan teatteriin taidemuotona ja teatteri-ilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla. Harjoitetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puheesitysten pitämistä sekä havainnollistamista. Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja ja havaitsemaan niiden kehittämiskohteita.

S2 Tekstien tulkitseminen: Tekstien tulkinnan taitoja syvennetään lukemalla ja tutkimalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietokirjallisuutta sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin

teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja fak-
tan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, henki-
löön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin, referointiin, asioiden välisten suhteiden osoitta-
miseen perustelukeinoihin ja retorisiin keinoihin. Tutustutaan kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistä-
viin teksteihin ja niiden ilmaisutapoihin. Pohditaan tekstien tarkoitusperiä ja kohderyhmiä ja esite-
tään kriittisen lukijan kysymyksiä. Eläydytään luettuun, reflektoidaan omaa elämää luetun avulla ja
jaetaan lukukokemuksia. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kauno- ja
tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja ja lisätään käsitteiden
käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa. Tunnistetaan ja tulkitaan kielen kuvallisuutta ja sym-
boliikkaa ja syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta. Tutustutaan tiedonhaun
vaiheisiin, erilaisiin tietolähteisiin ja arvioidaan niiden luotettavuutta.

S3 Tekstien tuottaminen: Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä,
visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain.
Annetaan ja vastaanotetaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppis-
ten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville, kuvaaville, ohjaaville ja eri-
tyisesti pohtiville ja kantaa ottaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirte-
itä ja hyödynnetään tätä tietoa tuottaessa omia tekstejä. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja
kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri kohderyhmille ja eri tarkoituksiin sopiviksi.
Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä.
Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja
lauseiden rakenteita (erilaiset kappalerakenteet, pää- ja sivulauseet, lauseenvastikkeet, lauseenjä-
senet, lauseke) ja opitaan käyttämään asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinoja sekä ilmaise-
maan viittaussuhteita. Tarkastellaan erilaisia ajan ja suhtautumisen ilmaisutapoja, sekä harjoitel-
laan niiden käyttöä omissa teksteissä. Tutkitaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä ja opi-
taan valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivat ilmaisutavat. Opitaan käyttämään kirjoitetun yleiskie-
len konventioita omien tekstien tuottamisessa ja muokkauksessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvit-
tavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja läh-
teiden käyttöä. Perehdytään tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuo-
ttaessa.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen: Tutkitaan tekstejä ja niiden rakentamia
merkityksiä ja käytetään käsitteitä, joiden avulla kieltä voidaan tarkastella. Tehdään tekstejä eritel-
len havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyliille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten
valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen, kielten
sukulaisuussuhteisiin, suomen sukukieliin ja suomen kielen vaihteluun ja vaiheisiin sekä kielen oh-
jailun periaatteisiin. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutustutaan suomen kielelle
tyypillisiin äänne-, muoto- ja lauserakenteen piirteisiin. Tutkitaan kielten vaikutusta toisiinsa sa-
naston ja nimistön tasolla. Tutustutaan kulttuurin käsitteeseen ja sen eri ilmenemismuotoihin,
kuten kansanperinteeseen, elokuvaan, teatteriin, puhe- ja mediakulttuuriin ja mediakulttuurin eri muotoi-
hin. Tarjotaan mahdollisuuksia tuottaa kulttuuria itse. Tutustutaan kirjallisuuden päälajeihin, joi-
hinkin alalajeihin, keskeisiin tyyli- ja lauserakenteisiin ja sekä yleisen että suomalaisen kirjallisuuden vaihei-
siin. Luetaan monipuolisesti nuortenkirjoja, klassikoita ja nykykirjallisuutta, myös tietokirjoja. Kan-
nustetaan aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston tarjonnan hyödyntämiseen.

Seudulliset sisällöt

Äidinkieli ja kirjallisuus: sisällöt luokilla 7-9		
7.lk	8.lk	9.lk
S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen	S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen	S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen
Vahvistetaan taitoja toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa vuorovaikutustilanteissa. Havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Harjoitellaan kuuntelemisen ja puhumisen taitoja keskusteluissa sekä ideointi- ja ongelmanratkaisutilanteissa (esim. ryhmään tutustuminen draaman keinoin, puhuminen ja toisen kuunteleminen ryhmässä ja parityössä, palautteen antaminen ja vastaanottaminen). Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä. Harjoitellaan puheen ja kokonaisilmaisun keinoja käyttämistä itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltuja puhe-esityksiä ja niiden havainnollistamista (esimerkiksi keskustelupuheenvuoron valmistaminen ja esittäminen, haastattelu, selostus ja esitelmä). Harjoitellaan arvioimaan omia vuorovaikutustaitoja ja viestintätapoja. Harjaannutaan arvioimaan myös omien vuorovaikutustaitojen kehittämiskohteita. Tarkastellaan ja tuotetaan erilaisia suullisia, kirjallisia ja digitaalisia tekstejä erilaisissa, motivoivissa viestintätilanteissa.	Vahvistetaan taitoja toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa vuorovaikutustilanteissa. Harjoitellaan kuuntelemisen, puhumisen ja vaikuttamisen taitoja ideointi-, väittely-, neuvottelu- ja ongelmanratkaisutilanteissa. Syvennetään taitoa havainnoida viestintätilanteille tyypillisiä kielen keinoja ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä (esim. mielipidekeskustelu, mielipiteen perusteleva puhe, verkkokeskusteluun osallistuminen). Tarkastellaan ja tuotetaan suullisia, kirjallisia ja digitaalisia tekstejä erilaisissa, motivoivissa ja myös eettistä pohdintaa herättävissä viestintätilanteissa. Harjoitellaan omien vuorovaikutustaitojen ja viestintätapojen arviointia pyrkimyksenään havaita niiden kehittämiskohteita. Tutustutaan mahdollisuuksien mukaan elokuvaan ja teatteriin taidemuotona ja teatterilmaisun keinoihin draaman toimintamuotojen avulla.	Syvennetään taitoja toimia erilaisissa vuorovaikutustilanteissa (esim. työhaastattelu, neuvottelu, tavoitteellinen ryhmäkeskustelu) ja havainnoidaan omasta ja muiden viestinnästä syntyviä vaikutelmia ja merkityksiä. Tehdään havaintoja viestintätilanteille tyypillisistä kielen keinoista ja omaksutaan niitä osaksi omaa kielenkäyttöä. Vahvistetaan kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä sekä havainnoimista (esim. esiintymisvarmuuden vahvistaminen draaman keinoin, valmisteltu puheenvuoro, kokouspuheenvuoro, tilannepuhe, esitelmä). Harjoitellaan edelleen kuuntelemisen ja puhumisen taitoja ideointi- ja ongelmanratkaisutilanteissa. Vahvistetaan sähköisen median käyttöä osana omaa opiskelua.

S2 Tekstien tulkitseminen	S2 Tekstien tulkitseminen	S2 Tekstien tulkitseminen
Opitaan käyttämään ja tulkitsemaan erityyppisiä ja itsellekin uudenlaisia tekstejä. Syvennetään tekstien tulkinnan taitoja lukemalla ja tarkkailemalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietotekstejä sekä erilaisia painetun ja audiovisuaalisen median tekstejä. Seurataan lukutaidon kehittymistä ja syvennetään tekstin ymmärtämisen strategioita. Tutustutaan henkilöön viittaamisen suoriin ja epäsuoriin keinoihin. Harjoitellaan kirjallisuuden analyysi- ja tulkintataitoja itsenäisesti, parityönä ja ryhmässä tavoitteenaan lisätä käsitteiden käyttöä tekstien tarkastelussa ja vertailussa (esim. kaunokirjallisuuden pääajit, aihe, juoni, teema, henkilötyypit, kertojatyypit, ennakointi, aukkokohta, käännekohta, takauma). Tutustutaan monipuolisesti kuvaa, ääntä ja kirjoitusta yhdistäviin teksteihin ja niiden ilmaisu-tapoihin. Harjaannutaan esittämään kysymyksiä median sisällöistä ja esitystavasta ja etsimään niihin vastauksia. Pohditaan niin mediatekstien kuin muidenkin tekstien tarkoituspäriä ja kohderyhmiä ja opitaan esittämään kriittisen lukijan kysymyksiä. Harjaannutaan eläytymään luetuun ja reflektoimaan omaa elämää luetun avulla jakamalla lukukokemuksia (esim. tekstin	Tutustutaan erilaisiin pohtiviin ja kantaa ottaviin teksteihin sekä niiden vaikutuskeinoihin ja keskeisiin kielellisiin piirteisiin, kuten mielipiteen ja faktan erottamiseen, suostuttelun, varmuusasteiden, asenteiden ja affektiivisuuden ilmaisuun, asioiden välisten suhteiden osoittamiseen, perustelukeinoihin sekä retorisiin keinoihin. Syvennetään taitoja tulkitseä fiktiivisiä tekstejä ja käytetään keskeisimpiä käsitteitä puhuttaessa tai kirjoitettaessa teksteistä. Tutustutaan erilaisiin kirjallisuuden genreihin (esim. rikoskirjallisuus, tieteiskirjallisuus, fantasiakirjallisuus, kauhukirjallisuus, rakkauskirjallisuus). Harjaannutaan pohtimaan tekstien tarkoituspäriä ja kohderyhmiä ja syvennetään taitoja esittää kriittisen lukijan kysymyksiä. Tutkitaan kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa (esim. runojen, laululyriikan tai mainosten avulla). Harjoitellaan löytämään itselle sopivaa luettavaa, kuunneltavaa tai katseltavaa sekä harjaannutaan jakamaan luku- ja katselukokemuksia parityönä ja ryhmässä. Vahvistetaan taitoja eritellä omaa elämää luetun, kuulun tai katselukokemuksen avulla. Kehitytään erilaisten tiedonlähteiden käyttäjänä ja harjoitellaan arvioimaan lähteiden luotettavuutta.	Syvennetään taitoja tulkitseä erilaisia tekstejä tarkastelemalla fiktiivisiä, media- ja asiatekstejä eri muodoissaan: kaunokirjallisuutta, tietotekstejä sekä erilaisia painetun, sähköisen ja audiovisuaalisen median tekstejä. Harjaannutaan pohtimaan tekstien tarkoituspäriä ja kohderyhmiä ja esittämään kriittisen lukijan kysymyksiä. Laajennetaan lukuharrastusta nuortenkirjallisuudesta yleiseen kaunokirjallisuuteen ja tietoteksteihin. Syvennetään fiktion kielen ja kerronnan keinojen tuntemusta ja tutkitaan syventäen kielen kuvallisuutta ja symboliikkaa. Syvennetään tiedonhaun taitoja. Harjoitellaan tiedonhaun keskeisiä vaiheita ja opitaan, mistä ja miten tietoa voi hakea. Harjaannutaan arvioimaan tietojen käytettävyyttä ja lähteiden luotettavuutta.

tulkinta draaman keinoin, luova kirjoittaminen, lukupäiväkirja, lukupiirityöskentely, runojen lukeminen ja tulkitseminen). Tutustutaan tiedonhaun vaiheisiin sekä erilaisiin tietolähteisiin ja harjoittelee arvioimaan lähteiden luotettavuutta.		
S3 Tekstien tuottaminen	S3 Tekstien tuottaminen	S3 Tekstien tuottaminen
Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: esim. kertomus, kuvaus, runo, uutinen, selostus, määritelmä, tiivistelmä, koevastaus, sähköpostiviesti, wiki, blogi, verkkokeskustelu. Harjoitellaan tekstien tuottamista vaiheittain. Harjaannutaan antamaan ja vastaanottamaan palautetta tekstin tuottamisen eri vaiheissa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Opiskellaan kertoville ja kuvaaville teksteille tyypillisiä tekstuaalisia, visuaalisia ja kielellisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa omia tekstejä tuottaessa. Harjoitellaan tekstien kohdentamista ja kielen ja muiden ilmaisutapojen mukauttamista eri tarkoituksiin sopiviksi. Tutkitaan kirjoitettujen tekstien elementtejä, sekä hyödynnetään tätä tietoa omissa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteet (pää- ja sivulauseet), asioiden välisten suhteiden ilmaisukeinot sekä viittaussuhteiden ilmaiseminen.	Syvennetään tietoja tekstien tuottamisen vaiheista ja harjoitellaan kirjoittamista itsenäisesti, parin ja ryhmän kanssa. Vahvistetaan kirjoitustaitoa tuottamalla erilaisia fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä. Opiskellaan ohjaaville, pohtiville ja kantaville teksteille tyypillisiä piirteitä ja hyödynnetään tätä tietoa tuottaessa omia tekstejä. Rohkaistaan oppilasta myös tuottamaan itselleen uudenlaisia tekstejä, kuten esim. arvostelu, vertaileva teksti, mainos, essee eli pohtiva teksti, verkkokommentti, yleisönosastokirjoitus tai vastine. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Harjaannutaan tunnistamaan omia tyypillisiä piirteitä tekstien tuottajana. Syvennetään tietoja kirjoitetun yleiskielen piirteistä: kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteet (erilaiset kappalerakenteet, lauseenjäsenet, lauseke). Tarkastellaan erilaisia suhtautumisen ilmaisutapoja sekä harjoitellaan niiden käyttöä teksteissä. Kerrataan keskeisiä kielenhuollon asioita (esim. virke ja väli-merkit, lukusanojen kirjoittaminen).	Tuotetaan fiktiivisiä ja ei-fiktiivisiä tekstejä eri muodoissaan: kielellisinä, visuaalisina, audiovisuaalisina ja verkkoteksteinä, itsenäisesti, parin ja ryhmän kanssa. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin ja arviointikriteereihin. Laajennetaan tietoja erilaisille teksteille tyypillisistä tekstuaalisista, visuaalisista ja kielellisistä piirteistä ja hyödynnetään tätä tietoa tuottaessa omia tekstejä. Harjoitellaan kirjoittamista aineiston pohjalta (esim. artikkeli, essee, kuvanalyysi, novellianalyysi, runoanalyysi tai tutkielma) sekä asioimiskirjoittamista (esim. ansioluettelo, raportti, työhakemus). Tarkastellaan kirjoitettujen tekstien piirteitä sekä hyödynnetään tätä tietoa teksteissä. Syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä: hahmotetaan kappaleiden, virkkeiden ja lauseiden rakenteita sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissä. Opiskellaan ja kerrataan yleisiä kie-

Tarkastellaan erilaisia ajan ilmaisutapoja sekä harjoitellaan niiden käyttöä omissa teksteissään. Tarkastellaan sanastoon liittyviä rekisteri- ja tyylipiirteitä, mikä auttaa valitsemaan kuhunkin tekstiin sopivia ilmaisutapoja. Harjoitellaan käyttämään kirjoitettua yleiskieltä omissa teksteissään. Vahvistetaan kirjoitustaitoa kertaamalla kielenhuollon keskeisiä asioita (esim. alkukirjain, yhdyssanat, vuoropuhelun välimerkit ja muut välimerkit). Harjoitellaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja, kuten referoimista, tiivistämistä, muistiinpanojen tekoa ja lähteiden käyttöä. Harjoitellaan teknistä kirjoitustaitoa käsin ja tietotekniikkaa hyödyntäen. Tutustutaan tekijänoikeuksiin ja noudatetaan tekijänoikeuksia omia tekstejä tuottaessa.	Vahvistetaan opiskelussa tarvittavaa muistiinpanotekniikkaa sekä lähteiden käyttötaitoja. Vahvistetaan myös teknistä taitoa kirjoittaa käsin sekä tietotekniikkaa hyödyntäen.	lenhuollon asioita (esim. lauseenvastikkeet, vierassanat, lyhenteet ja välimerkit). Syvennetään taitoa käyttää kirjoitetun yleiskielen käytänteitä tekstiensä tuottamisessa ja muokkaamisessa. Vahvistetaan opiskelussa tarvittavien tekstien tuottamisen taitoja sekä muistiinpanotekniikkaa ja lähteiden käyttötaitoja. Päivitetään tietoja tekijänoikeuksista ja noudattaa tekijänoikeuksia omissa teksteissään.
S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen	S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen	S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen
Kehitetään kielitietoisuutta tarkastelemalla tekstejä ja niiden rakentamia merkityksiä. Harjaannutaan käyttämään käsitteitä, joiden avulla kieltä voidaan tarkastella (esim. sanaluokat, sanojen taivutus). Tekstejä eritellen tehdään havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyleille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn. Havainnoidaan ja ymmärretään kulttuurin monimuotoisuutta ja osataan myös kuvata omia kult-	Havainnoidaan tekstejä ja niiden rakentamia merkityksiä ja käytetään käsitteitä, joiden avulla kieltä voidaan tarkastella (esim. modukset, lauseenjäsenet). Tehdään tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista, eri rekistereille ja tyyleille tyypillisistä piirteistä ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin tyyliin ja sävyyn. Luetaan monipuolisesti nuortenkirjoja, novelleja, runoja ja nykykirjallisuutta sekä tutustuu myös tietokirjallisuuteen. Harjoitellaan	Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen, kielten sukulaissuhteisiin, suomen sukukieliin ja suomen kielen vaihteluun ja vaiheisiin (murteet ja slangit) sekä kielenhuollon periaatteisiin. Verrataan suomea muihin kieliin ja tutustutaan suomen kielelle tyypillisiin äänne-, muoto- ja lauserakenteen piirteisiin. Tarkastellaan myös kielten vaikutusta toisiinsa sanaston ja nimistön tasolla. Harjaannutaan kuvailemaan

tuurikokemuksiaan. Tutustutaan kulttuurin eri ilmenemismuotoihin, kuten kuvaan, elokuvaan ja mediakulttuurin eri muotoihin. Opitaan tuntemaan kirjallisuuden pääajit ja joitakin alalajeja. Luetaan monipuolisesti nuorten kirjoja sekä tutustuu myös tietoteksteihin. Harjoitellaan lukukokemusten jakamista ryhmässä, esim. kirjavinkkauksen tai draaman keinoin. Oppilasta kannustetaan aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston käyttöön.	lukukokemusten jakamista vuorovaikutteisesti (esim. kirjavinkkaus, prosessidraaman menettelmät, lukupiirityöskentely, kirjalogit tai kirjatrailerit). Oppilasta kannustetaan aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston käyttöön. Syvennetään kokemuksia kulttuurin eri ilmenemismuodoista, kuten teatterista, puhekuulttuurista, nuorisokulttuurin ja mediakulttuurin eri muodoista. Tarjotaan erilaisia mahdollisuuksia tuottaa kulttuuria itse. Mahdollisuuksien mukaan toteutetaan omia esityksiä tai muita projekteja yhteistyössä esimerkiksi muiden kulttuuriaineiden kanssa.	tekstien kielellisiä piirteitä. Käytetään käsitteitä, joiden avulla kieltä voidaan tarkastella. Tehdään tekstejä eritellen havaintoja kielen rakenteista sekä eri rekistereille ja tyyille tyypillisistä piirteistä. Eritellään kielellisten valintojen vaikutusta tekstin tyyliin ja sävyyn. Ymmärretään ja osataan kuvailla äidinkielen merkitystä ja suomen kielen piirteitä ja asemaa muiden kielten joukossa. Syvennetään kokemuksia kulttuurin eri ilmenemismuodoista, kuten kansanperinteestä, teatterista, elokuvasta, puhekuulttuurista tai mediakulttuurin eri muodoista. Tutustutaan Kalevalaan. Opitaan tuntemaan kirjallisuuden keskeisiä tyyli-virtauksia sekä yleisen ja suomalaisen kirjallisuuden vaihteita. Tutustutaan joihinkin kirjallisuuden klassikoihin ja luetaan monipuolisesti nykykirjallisuutta. Harjaannutaan käyttämään erilaisia tietotekstejä ja tietokirjoja tietotekstin lähteenä. Oppilasta kannustetaan aktiiviseen ja monipuoliseen kirjaston käyttöön.

SUOMI TOISENA KIELENÄ

Tavoitteet

S2: tavoitteet luokilla 7-9		
Vuorovaikutustilanteessa toimiminen	Vuorovaikutustilanteessa toimiminen	Vuorovaikutustilanteessa toimiminen
7.lk	8.lk	9.lk
T1 Oppilas opettelee toimimaan aktiivisesti ja tavoitteellisesti erilaisissa viestintäympäristöissä ja -tilanteissa. Oppilas harjaantuu tarkkailemaan oman viestintänsä vaikutuksia muihin ja pyrkii rakentamaan vuorovaikutukseen.	T1 Oppilas opettelee toimimaan aktiivisesti ja tavoitteellisesti erilaisissa viestintäympäristöissä ja -tilanteissa. Oppilas harjaantuu tarkkailemaan oman viestintänsä vaikutuksia muihin ja pyrkii rakentamaan vuorovaikutukseen.	T1 Oppilas osaa huomioida vastaanottajan viestinnässään ja kykenee rakentamaan vuorovaikutukseen erilaisissa viestintäympäristöissä ja -tilanteissa.
T2 Oppilas pystyy osallistumaan keskusteluun. Oppilas ymmärtää opetuspuhetta ja median puhuttuja tekstejä. Oppilas kehittää perustelutaitojaan. Oppilas oppii käyttämään sosiaalista mediaa turvallisesti ja eettisesti.	T2 Oppilas osaa ilmaista mielipiteensä ja kehittää perustelutaitojaan. Oppilas tunnistaa viestintätilanteille tyypillisiä kielellisiä keinoja.	T2 Oppilas syventää muodollisten puhetilanteiden, opetuspuheen ja median puhuttujen tekstien ymmärtämistaitojaan. Oppilas osaa pitää valmistellun puheenvuoron.
T3 Oppilas uskaltaa ilmaista itseään erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Oppilas harjoittelee valmisteltujen puheenvuorojen pitämistä.	T3 Oppilas uskaltaa ilmaista itseään erilaisissa viestintä- ja esitystilanteissa. Oppilas harjoittelee valmisteltujen puheenvuorojen pitämistä.	T3 Oppilas osaa havainnoida omaa viestintänsä sekä tunnistaa omia vahvuuksiaan ja kehittämismalueitaan erilaisissa viestintäympäristöissä.
Tekstien tulkitseminen	Tekstien tulkitseminen	Tekstien tulkitseminen
T4 Oppilas kehittää taitojaan ymmärtää, tulkita ja analysoida tekstejä sana- ja käsitevarantoon laajentaen.	T4 Oppilas kehittää taitojaan ymmärtää, tulkita ja analysoida tekstejä sana- ja käsitevarantoon laajentaen.	T4 Oppilas osaa tarkastella tekstejä kriittisesti ja tunnistaa tekstilajeja. Oppilas osaa kuvailla kertovan,

Oppilas hioo lukutaitoaan ja oppii itselleen sopivia lukustrategioita. Oppilas oppii tunnistamaan eri tekstilajeja.	Oppilas hioo lukutaitoaan ja oppii itselleen sopivia lukustrategioita. Oppilas tunnistaa eri tekstilajeja ja niille tyypillisiä ilmaisutapoja.	kuvaavan, ohjaavan, kantaottavan ja pohtivan tekstin tekstilajipiirteitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen. Oppilas ymmärtää, että teksteillä on erilaisia tavoitteita ja tarkoituksiperiä.
T5 Oppilas harjoittelee erittelevää ja kriittistä lukutaitoa.	T5 Oppilas harjoittelee erittelevää ja kriittistä lukutaitoa.	T5 Oppilas harjoittelee erittelevää ja kriittistä lukutaitoa. Oppilas tekee havaintoja teksteistä ja tulkitsee niitä tarkoituksenmukaisia käsitteitä käyttäen sekä vakiinnuttaa ja laajentaa käsite- ja sanavarastoaan.
Tekstien tuottaminen	Tekstien tuottaminen	Tekstien tuottaminen
T6 Oppilas harjoittelee omien tekstien suunnittelua ja muokkaamista sekä hyödyntää eri tekstilajien tekstejä omien tuotostensa malleina. Oppilas harjoittelee kertovien, kuvaavien, ohjaavien ja pohtivien tekstejä tuottamista itsenäisesti ja ryhmässä.	T6 Oppilas oppii omien tekstien suunnittelua ja muokkaamista sekä hyödyntää eri tekstilajien tekstejä omien tuotostensa malleina. Oppilas tuottaa kuvaavia, ohjaavia, pohtivia ja kantaottavia tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä.	T6 Oppilas hyödyntää tekstien kirjallisessa ja suullisessa tuottamisessa tietoa kertovan, kuvaavan, ohjaavan, kantaottavan ja pohtivan tekstin tekstilajipiirteistä.
T7 Oppilas kirjoittaa sujuvasti käsin ja vahvistaa tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoaan tekstien tuottamisessa. Oppilas vahvistaa kirjoitetun kielen normien hallintaa. Oppilas kehittyy suomen kielen rakenteiden hallinnassa.	T7 Oppilas kirjoittaa sujuvasti käsin ja vahvistaa tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoaan tekstien tuottamisessa. Oppilas vahvistaa kirjoitetun kielen normien hallintaa. Oppilas kehittyy suomen kielen rakenteiden hallinnassa.	T7 Oppilas tuottaa ymmärrettäviä ja koherentteja tekstejä ja vahvistaa yleiskielen hallintaa tekstejä kirjoittaessaan ja muokattaessaan.
Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen	Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen	Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen
T8 Oppilas kehittää kielitietoisuuttaan ja tutustuu kielen ilmiöihin. Oppilas tunnistaa kielen raken-	T8 Oppilas kehittää kielitietoisuuttaan ja tutustuu kielen ilmiöihin. Oppilas tunnistaa kielen raken-	T8 Oppilas kehittää kielitietoisuuttaan ja tutustuu kielen ilmiöihin. Oppilas osaa kuvailla tekstien

teita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä.	teita, eri rekistereitä, tyylipiirteitä ja sävyjä.	kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä sekä pohtia niiden merkityksiä. Oppilas osaa käyttää erilaisia kielen rekistereitä tilanteen mukaan.
T9 Oppilas tuntee Suomessa luettavaa nuortenkirjallisuutta sekä elokuva-, teatteri- ja mediakulttuuria. Oppilas lukee sovitut tekstit.	T9 Oppilas tuntee kirjallisuuden päälaajat ja joitakin alalajeja sekä on lukenut sovitut kirjat.	T9 Oppilas tuntee suomalaista kirjallisuutta, osaa nimetä sen tärkeimpiä vaiheita ja sen yhteyksiä maailmankirjallisuuteen. Oppilas on lukenut sovitut kirjat.
T10 Oppilas ymmärtää kulttuurin monimuotoisuutta ja erilaisten tekstien kulttuurisidonnaisuutta.	T10 Oppilas tutustuu kulttuurin eri muotoihin sekä pohtii kirjallisuuden ja kulttuurin merkitystä omassa elämässään.	T10 Oppilas tutustuu kulttuurin eri muotoihin sekä pohtii kirjallisuuden ja kulttuurin merkitystä omassa elämässään. Oppilas osaa kuvailla kulttuurin monimuotoisuutta ja ymmärtää monikielisuuden merkityksen.
Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena	Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena	Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena
T11 Oppilas tuntee erilaisia oppimistyyliä ja -tapoja. Oppilas harjaantuu arvioimaan itseään kielenoppijana ja asettamaan itselleen tavoitteita.	T11 Oppilas tuntee erilaisia oppimistyyliä ja -tapoja. Oppilas osaa nimetä kehittämistarpeitaan kielenoppijana ja asettaa itselleen tavoitteita.	T11 Oppilas oppii ymmärtämään kielen merkityksen ajattelun, oppimisen ja itseilmaisun välineenä. Oppilas tunnistaa omat vahvuutensa ja kehittämiskohteensa kielenoppijana ja osaa asettaa itselleen oppimistavoitteita.
T12 Oppilas havainnoi eri tiedonalojen kieltä ja laajentaa käsitevarantoaan.	T12 Oppilas ymmärtää eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä ja laajentaa käsitevarantoaan.	T12 Oppilas tunnistaa eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä ja laajentaa käsitevarantoaan. Oppilas hyödyntää osaamistaan kieliä oppimisen tukena.
T13 Oppilas kehittää tiedonhankintataitojaan.	T13 Oppilas osaa suunnitella työskentelyään.	T13 Oppilas pystyy suunnittelemaan, jäsentämään

Oppilas kehittää itsenäisen työskentelyn taitojaan.	Oppilas kehittää taitoaan arvioida erilaisista lähteistä hankkimaansa tietoa ja opettelee käyttämään sitä tarkoituksenmukaisesti.	ja arvioimaan työskentelyään itsenäisesti ja ryhmän jäsenenä. Oppilas monipuolistaa lähteiden käyttöä ja harjoittelee viittaustapoja omassa tekstissä. Oppilas osaa toimia verkossa yksityisyyttä sekä tekijänoikeuksia kunnioittaen.

Sisällöt

Perusteiden sisällöt

S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen: Harjoitellaan muodollisempia vuorovaikutustilanteita, argumentointia, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa: kussakin toiminnassa tarvittavat kiteytyneet fraasit ja ilmaukset, tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaiseminen, modaalisuus sekä vahvistaminen ja pehmentäminen mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinot ja toisen puheeseen viittaaminen. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina. Harjoitetaan oppilaiden kykyä käyttää puheen ja kokonaisilmaisun keinoja (kehon, äänen, tilan ja ajan keinoja) itseilmaisussa. Harjoitellaan valmisteltujen puhe-esitysten pitämistä.

S2 Tekstien tulkitseminen: Syvennetään opiskelun, yhteiskunnan ja kulttuurin kannalta merkityksellisten tekstien monipuolista lukemista ja analysointia. Tekstejä tarkastellaan niissä esiintyvien arvojen, ideologioiden ja vaikuttamiskeinojen kannalta (näkökulman, lauseen rakenteen, henkilöiden ja asioiden nimeämisen, kielikuvien ja ironian vaikutus tekstin tulkintaan). Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista ja laajennetaan sana- ja käsitevarantoa. Harjoitellaan erittelemään erityisesti pohtivien, kantaa ottavien ja ohjaavien tekstilajien kielellisiä piirteitä sekä tunnistamaan kirjallisuuden tyyli- ja laajuuksia teksteissä. Harjoitellaan omien ja muiden tekstien analysointia, palautteen antoa ja vastaanottamista.

S3 Tekstien tuottaminen: Tuotetaan erityisesti pohtivia, kantaaottavia ja ohjaavia tekstejä tekstilajivalikoimaa laajentaen ja ohjataan käyttämään sanastoa, fraseologiaa ja kieliopillisia rakenteita monipuolisesti (mm. infiniittiset rakenteet tiiviin ilmaisun keinoina). Vakiinnutetaan kirjoittamisprosessin eri vaiheiden hallintaa sekä erilaisten tietolähteiden käyttöä. Harjoitellaan eri tyyli- ja laajuuksia sekä rekistereitä sekä erilaisia tapoja ilmaista persoonaa ja aikaa johdonmukaisesti tekstissä. Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat.

S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen: Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista (lauseenjäsennys, modaalisuus, rektio) ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kieliin ja tutkitaan, miten kielet vaikuttavat toisiinsa. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen ja kielen kehityksen päävaiheisiin. Tutustutaan kirjallisuuteen, elokuvaan, teatteriin ja mediakulttuuriin. Vahvistetaan kulttuurisen

monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia eri puolilta maailmaa ja eri aikoina. Tutkitaan kriittisesti median toimintatapoja omassa elämässä ja yhteiskunnassa.

S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena: Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena.

Seudulliset sisällöt

S2: sisällöt luokilla 7-9		
7.lk	8.lk	9.lk
S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen	S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen	S1 Vuorovaikutustilanteissa toimiminen
Harjoitellaan perustelemista, selostamista, referointia sekä puhe-esityksen pitämistä myös muodollisissa tilanteissa. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Opitaan havainnollistamista, perustelemista, tiivistämisen keinoja, toisen puheeseen viittaamista sekä sosiaalisessa mediassa toimimista omaa ja muiden yksityisyyttä kunnioittaen. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa sekä havainnoidaan viestinnästä syntyviä vaikutelmia. Opitaan tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaisemista. Harjoitellaan kokonaisilmaisun keinoja. Kehitetään opetuspuheen ja median puhuttujen tekstien ymmärtämistaitoja.	Vahvistetaan taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa. Kerataan nettietikettiä sekä turvallista toimimista sosiaalisessa mediassa. Harjoitellaan argumentointia, neuvottelua ja havainnollistamista. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa. Tutkitaan ja käytetään kieltä osana toimintaa sekä havainnoidaan eri viestintätilanteille tyypillisiä kielellisiä keinoja. Harjoitellaan kokonaisilmaisua draaman keinoja käyttäen. Mietitään vuorovaikutuksen kehittämiskohteita. Opitaan tuttavallisuuden ja muodollisuuden ilmaisemista, modaalisuutta sekä vahvistamista ja pehmentämistä mielipiteen ilmaisussa, tiivistämisen keinoja ja toisen puheeseen viittaamista. Harjoitellaan kriittistä suhtautumista kuultuun sekä kuullun käyttöä oman ilmaisun mallina.	Syvennetään taitoa toimia erilaisissa, myös koulun ulkopuolisissa, vuorovaikutustilanteissa. Tehdään haastatteluja ja valmisteltuja puheesityksiä. Kehitetään ideointi- ja ongelmanratkaisutaitoja. Havainnoidaan viestintätilanteiden kielellisiä keinoja ja arvioidaan omia vuorovaikutustaitoja. Vahvistetaan taitoja työskennellä keskustellen erilaisten aiheiden ja tekstien parissa.

S2 Tekstien tulkitseminen	S2 Tekstien tulkitseminen	S2 Tekstien tulkitseminen
Luetaan opiskelun, yhteiskunnan ja kulttuurin kannalta merkityksellisiä kaunokirjallisuuden, tietokirjallisuuden ja median tekstejä. Vakiinnutetaan toimivien lukustrategioiden käyttöä ja seurataan lukutaidon kehittymistä. Kiinnitetään huomiota tekstien sanavalintoihin, synonyymien käyttöön, sanojen merkitysvaihteisiin ja sanontoihin. Tarkastellaan lauserakenteita, avataan kielikuvia ja selitetään vaikeita sanoja sekä rikastutetaan käsitevarantoa. Tutustutaan tekstien moninaiseen maailmaan, opitaan tunnistamaan eri tekstilajeja ja ymmärtämään tekstien tilannesidonnaisuutta. Tutkitaan tekstejä lukijan kriittisten kysymysten avulla: Mistä teksti on peräisin? Kuka sen on tehnyt? Mistä tai kenen näkökulmasta asiaa käsitellään? Ketkä pääsevät tekstissä ääneen? Kehitetään kovalukutaitoa esimerkiksi media-, mainos- ja taidekuvia tulkitsemalla. Pohditaan kuvien ja muiden tekstien käyttöä esimerkiksi sosiaalisessa mediassa ja mietitään, mitä seurauksia tekstintekijän kielellisillä tai visuaalisilla valinnoilla voi olla. Harjoitellaan omien ja muiden tekstien analysointia, palautteen antoa ja vastaanottamista.	Syvennetään opiskelun, yhteiskunnan, kulttuurin ja oman elämän kannalta merkityksellisten tekstien tulkintataitoja. Käytetään esim. draamaa apuna oman tulkinnan esiin tuomisessa. Kehitetään edelleen lukustrategioiden käyttöä. Seurataan lukutaidon kehittymistä. Laajennetaan sana- ja käsitevarantoa. Vahvistetaan eri tekstilajien tunnistamisen ja tekstien kriittisen tulkinnan taitoja, esimerkiksi tekstin taustalla olevan arvomaailman tunnistamista. (Lukijan kriittiset kysymykset: Mitä näkökulmia tai ääniä tekstissä ei ole? Pyrkiikö tekijä vaikuttamaan johonkin asiaan tai joihinkin henkilöihin?) Kiinnitetään huomiota eri tekstilajeille tyypillisiin ilmaisutapoihin ja opitaan kuvailemaan kertovan, kuvailevan, ohjaavan, kantaa ottavan ja pohtivan tekstin tekstilajipiirteitä. Pohditaan kuvien ja muiden tekstien käyttöä.	Vakiinnutetaan lukustrategioiden joustavaa soveltamista. Seurataan lukutaidon kehittymistä. Harjoitellaan kirjallisuuden tyyllivirtausten tunnistamista. Tekstejä tarkastellaan niissä esiintyvien arvojen, ideologioiden ja vaikuttamiskeinojen, esimerkiksi ironian, kannalta. Keskitytään tekstin näkökulman tunnistamiseen. (Lukijan kriittiset kysymykset: Välittyykö tekstistä asenteita tai arvoja? Millä muulla tavalla asiaa olisi voinut käsitellä? Voiko tekijän kielellisillä tai visuaalisilla valinnoilla olla joitakin seurauksia?) Harjoitellaan realistisen palautteen antamista ja vastaanottamista.

S3 Tekstien tuottaminen	S3 Tekstien tuottaminen	S3 Tekstien tuottaminen
Tuotetaan suullisia ja kirjallisia tekstejä, joita oppilas omassa elämässään tarvitsee. Harjoitellaan ainakin koevastauksen, tiivistelmän, määritelmän ja kuvauksen tekoa. Pohditaan viestintätyylien tilannesidonnaisuutta ja tuotetaan eri konteksteihin liittyviä lyhyitä suullisia tai kirjallisia viestejä. Myös tarinan kertomista harjoitellaan ja kiinnitetään huomiota faktatekstien ja fiktiivisten tekstien eroihin. Perehdytään erityyppisten tekstien tavoitteisiin. Opetellaan kriittisyyttä tietolähteiden käytössä. Syvennytään kirjoittamisprosessin vaiheisiin ja pyritään monipuoliseen sanastoon omissa teksteissä. Harjoitellaan kappalejakoa ja otsikointia. Aktiivista sanavarastoa laajennetaan kuvailuharjoitusten avulla. Varmistetaan välimerkkien käytön perustiedot ja vahvistetaan yhdyssanojen hallintaa. Laajennetaan tietoutta kirjoitetun kielen konventiosta ja harjoitellaan persoonan ja ajan johdonmuksista ilmaisemista.	Tuotetaan erityisesti pohtivia, kantaaottavia ja ohjaavia tekstejä. Laajennetaan tuotettavien tekstien valikoimaa esim. esseevastauksiin, lehtiteksteihin ja virallisiin viesteihin. Laaditaan tekstejä yhdessä muiden kanssa ja vakiinnutetaan kirjoittamisprosessin eri vaiheiden hallintaa sekä tietolähteiden harkittua käyttöä. Harjoitellaan eri tyyli- ja rekistereitä. Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat. Vahvistetaan yleiskielen hallintaa ja kiinnitetään erityishuomiota tekstin selkeyteen, esimerkiksi viittaussuhteiden johdonmukaisuuteen. Kehitetään kirjoitusprosessin hallintaa ja opitaan muokkaamaan omaa tekstiä palautteen pohjalta.	Vahvistetaan edelleen taitoa suunnitella, tuottaa ja muokata tekstejä itsenäisesti ja ryhmässä. Hyödynnetään eri tekstilajeja omien tekstien malleina ja lähteinä. Tuotetaan tekstejä näkökulmia vaihdellen. Harjoitellaan omien mielipiteiden ja arvojen vakuuttavaa ilmaisemista sekä vaikuttamiskeinojen käyttöä. Opitaan valitsemaan tekstiin sopivat ilmaisutavat. Laaditaan opiskelussa ja työelämässä tarvittavia asiatekstejä, esim. ansioluettelo ja työhakemus. Vahvistetaan yleiskielen hallintaa. Käytetään sanastoa, fraseologiaa ja kieliopillisia rakenteita monipuolisesti ottaen mahdollisuuksien mukaan käyttöön myös infiniittiset rakenteet tiiviin ilmaisun keinoina.
S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen	S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen	S4 Kielen, kirjallisuuden ja kulttuurin ymmärtäminen
Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista (aika- ja sijamuotojen merkitykset ja käyttö) ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn. Vertaillaan opiskeltuja suomen kielen rakenteita oppilaille tuttuihin kie-	Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, rakenteista ja kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn. Tarkastellaan esimerkiksi lauseenjäsennystä, lauseenvastikkeita, modaalisuutta ja rektioita. Vertaillaan opiskeltuja suomen kielen rakenteita oppilaille tuttu-	Tutkitaan tekstejä ja tehdään päätelmiä kielen merkityksistä, suomen kielen ominaispiirteistä sekä kielellisten valintojen vaikutuksesta tekstin sävyyn. Kuvailaan eri tekstien kielellisiä ja tekstuaalisia piirteitä sekä eri rekisterien ja tyylien väli-

liin. Tutustutaan Suomessa luettavaan nuortenkirjallisuuteen, elokuvaan ja mediakulttuuriin. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia. Tarkastellaan tekstien, esim. kuvien, kulttuurisidonnaisuutta.	jen kielten rakenteisiin. Tutustutaan eri kirjallisuuden lajeihin sekä maailmankirjallisuuteen. Tutustutaan teatteriin ja mediakulttuuriin. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä vertailemalla kulttuurisia kokemuksia eri puolilta maailmaa ja eri aikoina. Tutkitaan kriittisesti mediatekstejä.	siä eroja. Vertaillaan suomea oppilaille tuttuihin kielisiin ja tutkitaan, miten kielet vaikuttavat toisiinsa. Tutustutaan Suomen kielitilanteeseen ja kielen kehityksen päävaiheisiin. Tutustutaan suomalaiseen kirjallisuuteen ja sen tärkeimpiin vaiheisiin. Liitetään suomalainen kirjallisuus maailmankirjallisuuden tyyliin. Vahvistetaan kulttuurisen monimuotoisuuden ymmärrystä. Tutkitaan kriittisesti omassa elämässä ja ympäröivässä yhteiskunnassa esiintyviä tekstejä.
S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena	S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena	S5 Kielen käyttö kaiken oppimisen tukena
Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena. Opitaan tunnistamaan omia vahvuuksia ja kehittämiskohteita kielen oppimisessa.	Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena. Opitaan asettamaan tavoitteita omalle suomen kielen oppimiselle.	Tuetaan eri tiedonalojen tekstien lukemisen, kirjoittamisen, kuuntelemisen ja puhumisen taitoja. Vertaillaan arkikieltä ja eri tiedonalojen tapoja käyttää kieltä. Vahvistetaan tieto- ja viestintäteknologian käyttötaitoja tiedonhankinnassa, oppimisessa ja oman oppimisen arvioinnissa. Syvennetään oppilaan taitoa käyttää omaa äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä kaiken oppimisen tukena. Opitaan arvioimaan omaa edistymistä suhteessa itselle asetettuihin tavoitteisiin.

RUOTSIN KIELI, B1-OPPIMÄÄRÄ

Tavoitteet

Ruotsi: tavoitteet luokilla 7-9		
7.lk	8.lk	9.lk
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen	Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen	Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen
T1 Oppilas tutustuu Ruotsiin ja muihin Pohjoismaihin sekä niissä puhuttaviin kieliin. Oppilas pohtii, miksi on tärkeää suhtautua arvostavasti muita kieliä puhuviin.	T1 Oppilas syventää tietämystään Pohjoismaista ja pohjoismaisesta kieliperheestä. Oppilas pohtii oman asennoitumisen ja esimerkiksi stereotyyppien vaikutusta eri kieliä puhuvien välisessä kanssakäymisessä.	T1 Oppilas osaa nimetä pohjoismaiseen kieliperheeseen kuuluvat kielet sekä muita alueellisia kieliä, kuten saame, fääri ja grönlandi, sekä sijoittaa ne kartalle. Oppilas tiedostaa, että monet yhteiset arvot yhdistävät Pohjoismaita.
T2 Oppilas harjoittelee huomaamaan kielessä olevia säännönmukaisuuksia ja kuvailemaan niitä äidinkielestä tutuin keskeisin kielitiedon käsittein.	T2 Oppilas syventää taitoaan tehdä ruotsin kielen keskeisiin ilmiöihin liittyviä huomioita ja kuvailla niitä sopivin kielitiedon käsittein. Oppilas harjoittelee kielitiedon soveltamista omissa tuotoksissaan.	T2 Oppilas osaa havainnoida kieltä, löytää siitä säännönmukaisuuksia, soveltaa oivalluksiaan erilaisissa kielenkäyttötilanteissa sekä nimetä kielen keskeisiä ilmiöitä. Oppilas osaa käyttää äidinkieltään ja muita osaamiaan kieliä havaintojensa tukena.
Kielenopiskelutaidot	Kielenopiskelutaidot	Kielenopiskelutaidot
T3 Oppilas harjoittelee realistista tavoitteenasettelua, pitkäjänteistä oma-aloitteista työskentelyä, itselle parhaiten soveltuvien työtapojen valintaa sekä oppimista tukevaa itsearviointia. Oppilas kokeilee rohkeasti uusia työtapoja. Oppilas harjoittelee rakenta-	T3 Oppilas syventää taitojaan pohdita omia tavoitteitaan, työskentelyään ja osaamistaan. Oppilas oppii vähitellen soveltamaan erilaisia työtapoja itselleen sopiviksi. Oppilas oppii oivaltamaan oman asennoitumisen ja toiminnan vaikutukset yhteistyölle ja vuorovaikutukseen.	T3 Oppilas oppii asettamaan opiskelulle lyhyen ja pitkän aikavälin tavoitteita, valitsemaan itselleen soveltuvia työtapoja, ottamaan vastuuta omasta työskentelystään sekä arvioimaan realistisesti omaa työskentelyään ja osaamistaan. Oppilas oppii osallistumaan vuorovaikutustilanteisiin raken-

via ryhmässä toimimisen taitoa.		tavasti sekä antamaan kannustavaa palautetta.
T4 Oppilas harjaantuu havainnoimaan omaa elinympäristöään huomatakseen, missä ruotsin kieltä käytetään. Oppilas pohtii kokemuksiin erilaisista tilanteista, joissa tarvitaan kielitaitoa.	T4 Oppilas syventää taitoaan tehdä huomioita kielitaidon tarpeesta eri tilanteissa niin todellisessa kuin virtuaalimaailmassakin. Oppilas rohkaistuu kokeilemaan ruotsin kieltä myös tiedonhaun välineenä.	T4 Oppilas oppii huomaamaan mahdollisuuksia käyttää ruotsin kieltä koulussa ja vapaa-ajalla kommunikoinnin ja tiedonhaun välineenä. Oppilas oivaltaa mahdollisimman monipuolisen kielitaidon merkityksen myös jatko-opintojen ja työelämän kannalta.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa	Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa	Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa
T5 Oppilas harjaantuu osallistumaan aktiivisesti ja harjoittelemaan kieltä rohkeasti uusissakin tilanteissa vaihtelevia työtapoja ja eri viestintäkanavia kokeillen, puhuen ja kirjoittaen. Oppilas harjoittelee vastavuoroisuutta sekä sitä, kuinka hän pyytää ja antaa apua viestintätilanteessa.	T5 Oppilas syventää taitoaan soveltaa puhuen ja kirjoittaen tuttua kieliainesta. Oppilas harjoittelee myös uutta sanastoa vaihtelevissa kielenkäyttötilanteissa. Oppilas harjoittelee toimimista rakentavassa yhteistyössä muiden kanssa.	T5 Oppilas osaa soveltaa keskeistä kieliainesta erilaisissa tutuissa viestintätilanteissa tukien sanomaansa ei-kielellisen viestinnän keinoin ja käyttäen tarvittaessa keskustelukumppanin apua.
T6 Oppilas pohtii erilaisia tapoja tukea viestin ymmärrettävyyttä ja harjoittelee uusien kielellisten ja ei-kielellisten viestintästrategioiden soveltamista erilaisissa vaihtelevissa viestintätilanteissa. Oppilas harjoittelee vastavuoroisuutta ja kokeilee erilaisten apuvälineiden käyttöä.	T6 Oppilas syventää taitoaan tehdä huomioita erilaisista tavoista selviytyä kommunikaation haasteista. Oppilas harjoittelee, kuinka pyytää ja antaa tukea kielenkäyttötilanteissa ja soveltaa opittua uudelleenlaisissa viestintätehtävissä.	T6 Oppilas osallistuu viestintätilanteisiin rohkeasti yrittäen. Oppilas osaa käyttää äänenpainoja, ilmeitä, eleitä ja muuta oheisviestintää ja apukeinoja viestin ymmärrettävyyden tukena. Oppilas osaa ilmaista avuntarpeensa pyytäen hidastusta, toistoa tai muuta selvennystä, jos ei ymmärrä keskustelukumppaninsa viestiä.
T7 Oppilas pohtii kohteliaaseen kielenkäyttöön liittyviä ilmauksia ja harjoittelee niitä eri-	T7 Oppilas oppii kiinnittämään huomiota kohteliaisiin sanontoihin erilaisissa sosiaalisissa	T7 Oppilas osaa soveltaa ruotsin kieleen kuuluvia kohteliaita käytänteitä sosiaalisissa tilan-

laisissa viestintätilanteissa.	tilanteissa sekä soveltamaan niitä omissa tuotoksissaan.	teissa.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä	Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä	Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä
T8 Oppilas harjoittelee tuttua sanastoa sisältävien tekstien keskeisen sisällön ymmärtämistä ja yksittäisten tietojen etsimistä niistä.	T8 Oppilas syventää taitoaan tulkita eri aihepiireihin ja tekstityyppeihin liittyviä puhuttuja ja kirjoitettuja tekstejä sekä hakea niistä keskeistä tietoa hyödyntäen myös erilaisia apuvälineitä.	T8 Oppilas osaa hyödyntää asiayhteyttä ja päättelyä ottaessaan selvää tuttua kieliainesta sisältävästä puhutusta tai kirjoitetusta tekstistä ja löytää siitä tarvitsemansa keskeisen tiedon.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä	Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä	Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä
T9 Oppilas harjoittelee rohkeasti opitun soveltamista puhuen ja kirjoittaen eri aihepiireistä. Oppilas osaa käyttää tarkoituksenmukaisesti tuttuja ilmauksia ja yksinkertaisia toteavia ja kysyviä lauserakenteita. Oppilas harjoittelee tuttujen ilmausten ymmärrettävää ääntämistä.	T9 Oppilas syventää taitoaan soveltaa opittua sanastoa ja kielitietoa omissa pienimuotoisissa puhutuissa ja kirjoitetuissa tuotoksissaan sekä kokeilee myös erilaisten apuvälineiden käyttöä.	T9 Oppilas osaa soveltaa puhuen ja kirjoittaen tuttua sanastoa ja keskeisiä ilmauksia yksinkertaisin lauserakentein omissa tuotoksissaan, jotka käsittelevät häneen itseensä ja hänen läheiseen elämänpiiriinsä liittyviä aiheita. Oppilas osaa ääntää keskeiset tutut ilmaukset ymmärrettävästi.

Sisällöt

Perusteiden sisällöt

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Tehdään ja raportoidaan havaintoja pohjoismaisista kielenkäyttöympäristöistä, Suomen, Ruotsin ja muiden Pohjoismaiden kulttuurin ominaispiirteistä sekä Pohjoismaita yhdistävistä tekijöistä. Havainnoidaan suomenruotsin ja ruotsinruotsin eroja sekä verrataan ruotsin kieltä oppilaiden aiemmin opiskelemiin kieliin. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita kielten välisessä vertailussa ja ruotsin kielen opiskelussa.

S2 Kielenopiskelutaidot: Käytetään erilaisia opiskelustrategioita, oppimateriaaleja ja oppimisympäristöjä tehokkaasti ja opiskelumotivaatiota vahvistavalla tavalla. Käytetään itsenäiseen, pitkäjänteiseen työskentelyyn ja kriittiseen tiedonhankintaan ohjaavia toimintatapoja. Harjoitetaan vuorovaikutustaitoja ja rohkaistaan oppilaita monipuoliseen kielen käytön harjoittamiseen erilaisissa tilanteissa.

S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä: Sisältöjä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta ruotsin kielellä eri yhteisöissä, ajankoh-
taisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutus-
tuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon. Sanastoa ja rakenteita ope-
tellaan monenlaisista teksteistä. Harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestin-
täkanavia hyödyntäen.

Seudulliset sisällöt

Ruotsi: sisällöt luokilla 7-9		
7.lk	8.lk	9.lk
S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen	S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen	S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen
Pohditaan yhdessä sitä, mistä jokaisen oma kieli- ja kulttuuri-identiteetti muodostuu (esim. oppilaan oppimat kielet ja erilaiset suomen kielen murteet oppilaan omassa elinympäristössä). Tutustutaan Ruotsiin ja muihin Pohjoismaihin sekä pohjoismaisiin kieliin. Vertaillaan suomenruotsia ja ruotsinruotsia toisiinsa ja muihin oppilaan osaamiin kieliin. Tutustutaan joihinkin pohjoismaisiin kulttuuri-ilmiöihin ja eri vuodenaikojen juhliin. Opitaan arvostamaan toisia kulttuureita sekä toimimaan vuorovaikutuksessa rakentavasti, arvostavasti ja hyviä tapoja noudattaen. Pyritään luomaan oppilaille mahdollisuus aitoon vuorovaikutukseen verkostoitumalla ruotsia puhuvien ihmisten kanssa. Haetaan eri lähteistä tietoa Pohjoismaista, erityisesti tv-taitoja hyödyntäen. Autenttisuutta voidaan lisätä käyttämällä sähköisiä viestintävälinei-	Syvennetään Ruotsin ja muiden Pohjoismaiden sekä pohjoismaisten kielten ja kulttuuri-ilmiöiden tuntemusta. Vahvistetaan oppilaan omaa identiteettiä sekä suomalaisena että pohjoismaalaisena. Pohditaan, kuinka kieli voi yhdistää ihmisiä sekä sitä, mitä iloa ja hyötyä kielitaidosta voi olla. Opitaan arvostamaan toisia kulttuureita sekä toimimaan vuorovaikutuksessa rakentavasti, arvostavasti ja hyviä tapoja noudattaen. Keskustellaan kriittisesti eri kielten ja kulttuurien edustajia koskevista stereotyyppioista. Pohjoismaista haetaan tietoa mahdollisimman monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti tieto- ja viestintäteknologiaa hyödyntäen. Tv-taitoja voidaan hyödyntää myös verkostoitumisessa. (T1)	Tutustutaan Pohjoismaihin, pohjoismaisiin kieliin ja pohjoismaalaisia yhdistäviin arvoihin, kuten kielten ja kulttuurien moninaisuuden arvostamiseen, tasa-arvoon ja ihmisoikeuksien kunnioittamiseen. Pohditaan, kuinka kunkin maan kieliolot ovat seurausta maan Pohjoismaiden yhteisestä historiasta, maantieteestä sekä politiikasta. Vahvistetaan oppilaan omaa identiteettiä sekä suomalaisena että pohjoismaalaisena esimerkiksi tutustumalla erilaisiin kulttuuri-ilmiöihin ja vertailemalla niitä. Toimitaan vuorovaikutuksessa toista kieltä ja kulttuuria edustavan henkilön kanssa rakentavasti, arvostavasti ja hyviä tapoja noudattaen. Verkostoitumisessa voidaan tehdä kokeiluja myös sosiaalisen median keinoin. (T1) Syvennetään oppilaan käsitystä kielen keskeisimmistä rakenteista ja taitoa kuvata niitä kielitiedon käsittein. Sovelletaan opit-

tä. (T1) Oppilasta ohjataan tekemään havaintoja kohdekielen säännönmukaisuuksista kartuttaakseen kielitietouttaan. Kuvailaan kieltä keskeisin kielitiedon käsittein, vertaillaan kieliä ja sovelletaan opittua omissa tuotoksissa. Hyödynnetään eri tekstityyppejä. (T2)	Tehdään havaintoja ja johdopäätöksiä kohdekielen säännönmukaisuuksista, kuvaillaan kielen rakenteita sopivia keskeisiä kielitiedon käsitteitä käyttäen, myös monikielisesti. Sovelletaan kielitietoutta ja kielen ilmiöitä luovasti omissa tuotoksissa. (T2)	tua keskeistä kielitietoa ja sanastoa omissa tuotoksissa. (T2)
S2 Kielenopiskelutaidot	S2 Kielenopiskelutaidot	S2 Kielenopiskelutaidot
Oppilasta ohjataan tekemään havaintoja omasta oppimisestaan ja ottamaan aktiivisesti vastuuta omien tavoitteidensa asettelusta, oman työn suunnittelusta ja työskentelyprosessista. Rohkaistaan kokeilemaan oppimisessaan myös eri aistikanavia ja soveltamaan uusia työtapoja itselle sopiviksi. Ilmaistaan itseä luovasti sekä työskennellään pitkäjänteisesti toisia arvostavalla, kannustavalla ja positiivisella tavalla vastavuoroisesti, myös arvioidessa itseään ja ryhmän muita jäseniä. Muistutetaan myös vastavuoroisen auttamisen merkityksestä. Vahvistetaan ryhmässä toimimisen taitoja erilaisin yhteistoiminnallisin työtapoin. Vahvistetaan taitoa käyttää erilaisia tilanteeseen sopivia oppimateriaaleja sekä apuvälineitä, kuten sanakirjoja ja verkkotyökaluja. Myös internetin käännösohjelmien käyttöä voidaan kokeilla ja pohtia niiden arvoa kielenoppimiselle. (T3) Keskustellaan oppilaiden omista kielenkäyttökokemuksista	Syvennetään taitoa ottaa aktiivisesti vastuuta omien tavoitteiden asettelusta vuosiluokan tavoitteiden suuntaisesti sekä työn suunnittelusta ja pitkäjänteisestä työskentelystä. Harjaannutaan soveltamaan itselleen luontevia ja tehokkaita opiskelutapoja itsenäisesti ja ryhmässä toimittaessa. Vahvistetaan oppilaan taitoa tehdä huomioita omasta oppimisestaan. Häntä kannustetaan tuomaan esille omia kokemuksiaan sekä ideoitaan. Rohkaistaan ilmaistamaan itseään kokonaisvaltaisesti. Korostetaan sitkeän työskentelyn tärkeyttä sekä positiivista vastavuoroisuutta, myös arvioidessa itseään, työparia ja ryhmän muita jäseniä. Korostetaan vuorovaikutus- ja yhteistyötaitoja käyttämällä erilaisia yhteistoiminnallisia työskentelytapoja. Pidetään yllä oppimisen iloa draaman, pelillisyyden ja leikin avulla. Tuodaan esille oman myönteisen asen-	Syvennetään elinikäiseen oppimiseen tähtääviä monipuolisia kielenopiskelutaitoja. Oppilasta kannustetaan kiinnittämään huomiota omaan vahvuuksiinsa ja haasteisiinsa kielenoppijana sekä käyttämään ja soveltamaan erilaisia kielenoppimisstrategioita monipuolisesti omaa osaamistaan edistääkseen. Ohjataan oppilasta ottamaan aktiivisesti vastuuta omien realististen tavoitteidensa asettelusta, työn suunnittelusta sekä työskentelyprosessista. Vahvistetaan positiivista suhtautumista kielen opiskeluun ja opiskeluun yleisesti sekä itseän oppijana. Käytetään monipuolisia työskentelytapoja, jotka auttavat oppilasta löytämään itselleen luontevia ja tehokkaita opiskelutapoja toimiesaan niin itsenäisesti kuin ryhmässäkin. Työskennellään pitkäjänteisesti toisia arvostavalla, kannustavalla ja positiivisella tavalla vastavuoroisesti, myös arvioidessa itseä ja ryhmän muita jäseniä. Korostetaan hyvien vuorovaikutus- ja yhteistyötaitojen tärkeyttä koulutyössä, kaikessa koulun ulkopuolisessa toiminnassa ja työelämässä. (T3)

sekä siitä, millaisissa tilanteissa kielitaidosta on hyötyä ja millaisilla keinoilla voi auttaa viestin välittymistä. Kannustetaan näkemään myös virheet mahdollisuutena kehittää omaa kielitaitoaan. Harjoitellaan huomaamaan oman kielitaidon käyttömahdollisuudet niin koulun toiminnassa kuin koulun ulkopuolellakin sekä itseilmainsu että tiedonhankinnan välineenä. Kiinnitetään huomiota saatavilla oleviin fyysisiin ja sähköisiin opiskeluympäristöihin sekä laadukkaisiin oppimateriaaleihin. Tutustutaan esim. kirjaston erilaisiin kielenoppijalle tarjoamiin palveluihin. Vuorovaikutuksen keinot, ruotsin opiskelussa tarvittavat kielitiedon käsitteet ja työtavat luovat yhteyksiä äidinkielen, A1-kielen ja mahdollisen A2-kielen opintoihin. Ruotsin kielen sisältöjä voidaan luontevasti yhdistää mm. biologian, maantiedon, terveystiedon, historian, opinto-ohjauksen, kuvataiteen, musiikin ja kotitalouden kanssa. Ruotsin kieltä voidaan käyttää kaikissa oppiaineissa tiedonhaun välineenä. (T4)	noitumisen ja hyväksyvän ilmapiirin ylläpitämisen tärkeyttä sekä jokaisen ryhmän jäsenen vastuuta siinä. (T3) Käytetään karttuvaa kielitaitoa itsensä ilmaisemiseen ja tiedonhakuun kielten tunneilla sekä muiden oppiaineiden ja oppiainerajat ylittävissä projekteissa. Vuorovaikutuksen keinot, ruotsin opiskelussa tarvittavat kielitiedon käsitteet ja työtavat luovat yhteyksiä äidinkielen, A1-kielen sekä mahdollisen A2- ja/tai B2-kielen opintoihin. Ruotsin kielen sisältöjä voidaan luontevasti yhdistää mm. biologian, maantiedon, terveystiedon, historian, opinto-ohjauksen sekä mahdollisten valinnaisten taito- ja taideaineiden, kuten kuvataiteen, musiikin ja kotitalouden, kanssa. Ruotsin kieltä voidaan käyttää kaikissa oppiaineissa tiedonhaun välineenä. (T4)	Huomataan oman kielitaidon käyttömahdollisuudet niin koulun toiminnassa kuin koulun ulkopuolellakin itseilmainsu ja tiedonhankinnan välineenä. Etsitään omille taidoille sopivaa ja kiinnostuksen kohteisiin liittyvää aineistoa. Keskustellaan siitä, kuinka vahvat ruotsin kielen alkeistaidot luovat pohjan elinikäiselle oppimiselle ja edistävät oppilaan mahdollisuuksia toimia osallistuvana yhteiskunnan jäsenenä ja kestävän tulevaisuuden rakentajana. Pohditaan, miten monipuolinen kielitaito ja erityisesti ruotsin kielen taito voi auttaa myöhemmin opiskelu- ja työmahdollisuuksien löytämisessä. Vuorovaikutuksen keinot, ruotsin opiskelussa tarvittavat kielitiedon käsitteet ja työtavat luovat yhteyksiä äidinkielen, A1-kielen sekä mahdollisen A2- ja/tai B2-kielen opintoihin. Ruotsin kielen sisältöjä voidaan luontevasti yhdistää mm. biologian, maantiedon, terveystiedon, yhteiskuntaopin, opinto-ohjauksen sekä mahdollisten valinnaisten taito- ja taideaineiden, kuten kuvataiteen, musiikin ja kotitalouden, kanssa. Ruotsin kieltä voidaan käyttää kaikissa oppiaineissa tiedonhaun välineenä. (T4)
S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä	S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä	S3 Kehittyvä kielitaito: taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä
Syvennetään oppijan vuorovaikutustaitoja luomalla monipuolisia viestintätilanteita. Omia	Vuorovaikutustilanteita harjoiteltaessa otetaan huomioon ajankohtaisuus,	Vuorovaikutustaitoja syvennetään jatko-opintoja silmällä pitäen. Vuorovaikutusta harjoitel-

asenteita, kohtaamistaitoja ja toimintatapoja tarkastellaan ja reflektoidaan esimerkiksi Eurooppalaisen kielisalkun kielennoppimiskertomuksen avulla. Vuorovaikutusta harjoitellaan myös esim. ryhmätöiden, pelien ja erilaisten roolien kautta. (T5)	autenttisuus (tilanteen kannalta aito ja tarkoituksenmukainen) ja merkityksellisyys nuoren itsensä ja hänen tulevaisuutensa kannalta. Kielenoppijan identiteetin muodostumista tuetaan käyttämällä ajankohtaisia aiheita, oppilaskeskeisiä työtapoja sekä vaihtelevia ja monipuolisia opetusjärjestelyjä. Käytetään draamaa ja erilaisia rooleja, jotka antavat luontevan mahdollisuuden näkökulman vaihtamiselle ja tunneilmaisulle. (T5)	laan monipuolisesti sekä puhuen että kirjoittaen. Painopiste on epämuodollisissa ja arkielämään liittyvissä vuorovaikutustilanteissa. Pohjoismainen näkökulma pidetään vahvasti esillä: keskustellaan myös ruotsin kielen taidon tuomista mahdollisuuksista opiskella ja työskennellä Suomessa ja muissa Pohjoismaissa. (T5)
Viestintästrategioiden osaamista syvennetään harjoittelemalla viestinnän vastavuoroisuutta: kuinka kysytään yksinkertaisia kysymyksiä, vastataan, pyydetään keskustelukumppania toistamaan sanomansa sekä ylläpidetään keskustelua reagoimalla ja auttamalla puhe-kumppania. Annetaan oppilaille mahdollisuuksia käyttää tukena erilaisia apuvälineitä kuten sanastoja, internetiä, sosiaalista mediaa tai lehtiä. (T6)	Harjoitellaan monipuolisesti itselle ominaisia luontevan viestinnän keinoja, esim. vastavuoroisuutta, ilmeitä ja elekieltä käyttäen. Pyydetään apua (esim. toistoa ja hidastusta) ja annetaan apua (esim. kiertoilmauksia) ruotsin kielellä. Viestinnän tukena voidaan käyttää myös kulloiseenkin tilanteeseen sopivia apuvälineitä, esimerkiksi oppilaiden itsensä etukäteen työstämää ajatuskarttaa, aihepiirisanastoa tai keskustelurunkoa, johon on kerätty tarvittavia keskeisiä ilmauksia. Harjoitellaan erilaisia kielenkäytötarkoituksia, esim. sosiaaliset kohtaamiset, kysyminen ja vastaaminen, kertominen ja mieltymysten ilmaiseminen. (T6)	Syvennetään taitoa käyttää monipuolisesti ja omia, itselle ominaisia kielen oppimisen ja viestinnän strategioita. Luontevan viestinnän keinoja ovat esimerkiksi puhekumppanin huomiointaminen ja aktiivinen kuunteleminen, vuoronotto, selvennyksen pyytäminen, reagoiminen, kiertoilmausten käyttäminen, ylä- ja alakäsitteiden käyttäminen, tarvittavan käsitteen kuvaileminen, tarvittaessa avun pyytäminen keskustelukumppanilta, muihin kieliin tukeutuminen, piirtäminen sekä eleet, ilmeet ja muu kehonkieli. Viestin välittyminen on virheettömyyttä tärkeämpää. Hyödynnetään tilanteeseen sopivia apuvälineitä. Pyritään soveltamaan opittua yksilöllisesti. (T6)
Syvennetään taitoa käyttää kieltä kohteliaasti ja tilanteeseen sopivalla tavalla eri viestintätilanteissa. Erilaisten roolien ottaminen ja draaman käyttö antavat mahdollisuuksia myös näkökulman vaihtoon. Aitoihin vuorovaikutustilanteisiin päästään myös esimerkiksi ryhmä- ja projekti-työskentelyn keinoin. (T7)	Mietitään yhdessä erilaisia kohteliaisuutta vaativia arkipäivän viestintätilantei-	Sovelletaan erilaisia kohteliaita ilmaisutapoja ja fraaseja uusissa viestintätilanteissa. Harjoitellaan esimerkiksi kohteliaista tapaa tervehtiä, kysyä kuulumisia, pyytää jotakin esim. ravintolassa, kiittää ja pyytää anteeksi. (T7)
Kannustetaan oppilasta harjoittelemaan itselleen ominaisia ja mielekkäitä työtapoja tekstien tulkitsemisessa. Aloitetaan paljon tuttua kieliainesta sisältävistä teksteistä ja lisätään haasteita oppilaiden ja oppilasryhmien taitotason mukaan. Harjoitellaan kerroksittaista lukemista ja kuuntelemista: enna-	laan monipuolisesti sekä puhuen että kirjoittaen. Painopiste on epämuodollisissa ja arkielämään liittyvissä vuorovaikutustilanteissa. Pohjoismainen näkökulma pidetään vahvasti esillä: keskustellaan myös ruotsin kielen taidon tuomista mahdollisuuksista opiskella ja työskennellä Suomessa ja muissa Pohjoismaissa. (T5)	Tulkintataitoja harjoiteltaessa hyödynnetään monipuolisesti erilaisia tekstityyppejä puhuttuina ja kirjoitettuna sekä kuvitet-

koidaan tekstin sisältöä esim. kuvituksen ja otsikoiden avulla, tiivistetään tekstin keskeisen sisältö hyvin lyhyesti esim. työpäarin kanssa ja etsitään tarkempaa yksityiskohtaista tietoa vastaamalla annettuihin kysymyksiin. Hyödynnetään mahdollisuuksien mukaan erilaisia oman elinympäristön, valmiiden oppimateriaalien, lehtien, tietotekniikan ja muiden sähköisten viestimien tarjoamia mahdollisuuksia aihepiiriltään ja tekstityypiltään erilaisten tekstien lähteenä. (T8) Tuotetaan omia tekstejä niin suullisesti kuin kirjallisestikin eri muodoissa, myös esimerkiksi miellekartan, sarjakuvan tms. keinoin. Vahvistetaan oppilaan omia viestintätaitoja varioiden monipuolisesti sekä tekstityyppejä että aihepiirejä. Vahvistetaan tarpeen mukaan entuudestaan tuttujen aihepiirien hallintaa, esim. itsestä kertominen ja yksinkertaisista ostos- ja ravintolatilanteista selviytyminen. Uusina aihepiireinä otetaan esille erilaiset matkustamiseen liittyvät tilanteet, esim. kuinka kysytään junan tai linja-auton lähtöaikoja, ostetaan matkalippu ja tutustutaan karttaan ja nähtävyyteen. Erilaisia aihepiirejä on luontevaa harjoitella roolien avulla. Viestinnän tukena hyödynnetään elekieltä ja erilaisia tunteen ilmauksen keinoja. Puhetta ja kirjoitettua tekstiä voidaan tallentaa esim. mobiililaitteiden avulla. Korostetaan, että viestin välittyminen on virheettömyyttä tärkeämpää. Kerrataan ja syvenne-	ta, kohteliaita ilmaisutapoja ja fraaseja sekä harjoitellaan niitä monipuolisin keinoin, yhdessä myös leikin keinoin. (T7) Kannustetaan oppilasta käyttämään itselleen ominaisia ja mielekkäitä työtapoja tekstien tulkitsemisessä. Hyödynnetään mm. erilaisia viestintäteknologian tarjoamia mahdollisuuksia erilaisten tekstien lähteenä. Sähköisiä sanakirja- ja käännösohjelmia voidaan käyttää apuna tekstien tulkinnessa. (T8) Karttuvaa sanavarastoa hyödynnetään luovasti erityyppisissä tekstituotoksissa suullisesti ja kirjallisesti. Aiemmin esille otettuja aihepiirejä (itsestä ja omasta elinympäristöstä kertominen ja palvelutilanteet) voidaan tarpeen mukaan kerrata, vahvistaa ja syventää. Keskeinen aihepiiri voi olla esim. eri Pohjoismaissa matkustaminen. Vahvistetaan sujuvaa ääntämistä sekä ruotsin kielelle tyypillisiä äännejä, sana- ja lausepainoa vaihtelevilla työtavoilla. Tehdään yhdessä ja itsenäisesti havaintoja kielen säännönmukaisuuksista vertaillen rakenteita myös oppilaan osaamien muiden kielten kanssa. Vahvistetaan kielitietoutta niin, että erilaiset lauserakenteet ja eri sanaluokkiin kuuluvien sanojen keskeisimmät erityispiirteet alka-	tuina, esim. kertovat tekstit, dialogit, lyhyet uutiset, toimintaohjeet, lehtiartikkelit, mainokset, esitteet, elokuvakatkkelmat, sarjakuvat, laulujen sanoitukset, opasteet ja aikataulut. Hyödynnetään mahdollisimman monipuolisesti erilaisia oman elinympäristön, oppimateriaalien, lehtien ja muiden painotuotteiden sekä sähköisten viestimien ja tarjoamia aihepiirejä. Tekstejä valittaessa otetaan huomioon ajankohtaisuus ja aiheiden kiinnostavuus ja merkityksellisyys oppilaille. Harjoitellaan sekä tekstin keskeisen sisällön kokonaisvaltaista ymmärtämistä (esim. "Kerro parillesi lyhyesti, mistä teksti kertoo.") että yksityiskohtaisen tiedon etsimistä tekstistä (esim. "Vastaa kysymyksiin tekstin perusteella."). Harjoitellaan tulkintataitoja, esim. vieraan sanan merkityksen päättelemistä asiayhteyden avulla. Kannustetaan oppilasta rakentamaan itselleen mahdollisimman laajaa sana- ja ilmaisuvarastoa. (T8) Sanavarastoa ja kielitietoa sovelletaan luovasti omissa erityyppisissä tekstituotoksissa suullisesti ja kirjallisesti. Käytetään esimerkiksi toiminnallisuutta, pelillisyyttä, roolin ottamista ja leikillisyyttä lisäämään motivaatiota ja rohkeutta ilmaista itseään luovasti. Korostetaan positiivista ja optimistista asennetta omaa opiskelua kohtaan. Syvennetään taitoa valita eriyttäviä tehtäviä ja työtapoja omien taitojen mukaan ja sovelletaan opittua esimerkiksi portfolio-työskentelyssä, joka voi koostua

tään sanastoa ja vahvistetaan sitä esimerkiksi pelien ja leikkien avulla. Otetaan esille kieli-tiedon käsitteitä ja kiinnitetään enemmän huomiota eri sanaluokkien keskeisimpiin ominaisuuksiin. Kielen rakenteitakin voidaan harjoitella toiminnallisesti. Pohditaan, millä tavalla voidaan itse auttaa oman sanavaraston karttumista, esim. millä ajan ja paikan ilmauksilla voidaan laajentaa omaa kielen käyttöä. Esimerkiksi miellekartat, sanapelit ja -leikit, lorut ja hokemat tukevat sanaston mieleen painamista. Tutustutaan ruotsin kielelle ominaiseen ääntämiseen ja äänteisiin vaihtelevin keinoin, esimerkiksi tv-ohjelmien, elokuvakatkelmien, musiikin tai riimien avulla. Harjoitellaan luontevaa ääntämistä äänne-, sana-, lause- ja tekstitasolla. (T9)	vat tulla esiin myös omissa tuotoksissa. (T9)	sekä puhutuista että kirjoitetuista tuotoksista. Aiemmin esille otettuja aihepiirejä (itsestä ja omasta elinpiiristä kertominen, palvelutilanteet ja matkustaminen) voidaan tarpeen mukaan kerrata, vahvistaa ja syventää. Keskeinen uusi aihepiiri voi olla esim. jatko-opinnot ja työelämä. Vahvistetaan sujuvaa ääntämistä: harjoitellaan ruotsin kielelle tyypillisiä äänteitä, sana- ja lausepainoa vaihtelevilla työtavoilla. Keskustellaan oikeanlaisen ääntämisen merkityksestä viestin ymmärrettävyydessä. Autenttista mallia ääntämiseen voidaan etsiä oppimateriaalien ohella verkosta, erilaisista ohjelmatalenteista, televisiosta jne. Hyödynnetään kielitietouden karttumista: keskeiset lauserakenteet ja eri sanaluokkiin kuuluvien sanojen tärkeimmät erityispiirteet alkavat tulla selkeämmin esiin myös omissa tuotoksissa tukien viestin ymmärrettävyyttä. (T9)

VIERAS KIELI ENGLANTI, A-OPPIMÄÄRÄ

Tavoitteet

A1 Englanti: tavoitteet luokilla 7-9		
7.lk	8.lk	9.lk
Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen	Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen	Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen
T1 Oppilas ymmärtää, että englannin kielessä on eri variantteja, sekä maantieteellisiä että sosiaalisia.	T1 Oppilas tutustuu englannin levinneisyyteen maailmassa.	T1 Oppilas osaa kuvata, missä englantia puhutaan, ja mainita englannin levinneisyyden syitä.
T2 Oppilas etsii itseään kiinnostavia englanninkielisiä sisältöjä eri kulttuurien ymmärtämiseksi.	T2 Oppilas etsii ja käyttää itseään kiinnostavia autenttisia englanninkielisiä sisältöjä ja tutkii niitä eri kulttuurien näkökulmista.	T2 Oppilas osaa käyttää monipuolista ja monimediaista autenttista materiaalia kehittääkseen ymmärrystään eri kulttuureista.
T3 Oppilas tekee havaintoja englannin kielen säännönmukaisuuksista ja osaa vertailla eri kieliä.	T3 Oppilas vertailee eri kielten tapoja ilmaista asioita ja eri kielten säännönmukaisuuksia.	T3 Oppilas osaa tehdä johtopäätöksiä englannin kielen säännönmukaisuuksista. Oppilas tuntee englannin kielitiedon keskeisiä käsitteitä.
Kielenopiskelutaidot	Kielenopiskelutaidot	Kielenopiskelutaidot
T4 Oppilas harjoittelee erilaisia opiskelutaitoja sekä omien vahvuksiensa hyödyntämistä. Oppilas harjoittelee oman osaamisensa arviointia ja siihen perustuvaa itseohjautuvuutta.	T4 Oppilas harjoittelee monipuolisesti yhteistoiminnallista työskentelyä. Oppilas harjoittelee koko kehon käyttämistä ilmaisussaan. Oppilas harjoittelee oman oppimisensa ja opiskelutaitojensa kehittymisen arviointia.	T4 Oppilas osaa työskennellä itsenäisesti ja ryhmässä sekä käyttää erilaisia oppimisen apuvälineitä. Oppilas osaa arvioida osaamistaan ja työskentelyään realistisesti ja opiskella tavoitteellisesti.
T5 Oppilas harjoittelee tiedon	T5 Oppilas käyttää opiskelus-	T5 Oppilas osaa luovasti ja itseoh-

ryhmittelyä ja prosessointia sekä autenttisten lähteiden käyttöä. Oppilas opettelee valitsemaan itsenäisesti hänelle sopivia oppimateriaaleja.	saan itselleen merkityksellisiä aiheita ja sisältöjä sekä harjoittelee tiedon kriittistä käsittelyä ja tosielämän ongelmien ratkaisua.	jautuvasti soveltaa kielenopiskelutaitojaan, hahmottaa kokonaisuuksia ja käyttää tietoa monipuolisesti.
Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa	Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa	Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa
T6 Oppilas harjoittelee keskustelemaan omaan elämäänsä liittyvistä asioista ja toimimaan erilaisissa viestinnällisissä konteksteissa.	T6 Oppilas harjoittelee keskustelemaan ja ilmaisemaan mielipiteensä häntä kiinnostavista aiheista erilaisissa tilanteissa.	T6 Oppilas osaa keskustella ja esittää mielipiteitä monenlaisista hänen ikätasolleen ja elämäkokemukseen sopivista aiheista.
T7 Oppilas havainnoi erilaisia viestintätilanteita ja niiden vaikutusta kieleen. Oppilas harjoittelee vuorovaikutustaitoja ja kompensatiostrategioita.	T7 Oppilas osallistuu erilaisiin viestintätilanteisiin ja harjoittelee niihin sopivaa kielenkäyttöä. Oppilas harjoittelee vuorovaikutustaitoja ja kompensatiostrategioita.	T7 Oppilas osoittaa aloitteellisuutta viestinnässä ja kompensatiokeinojen käytössä.
T8 Oppilas tekee havaintoja viestinnän ja vuorovaikutuksen eroista ja yhtäläisyyksistä eri kulttuureissa.	T8 Oppilas harjoittelee keskustelua ja vuorovaikutusta kielellisesti ja kulttuurisesti moninaisessa ympäristössä.	T8 Oppilas tunnistaa viestinnän kulttuurisia piirteitä ja osaa osallistua rakentamaan kulttuurienväliseen viestintään.
Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä	Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä	Kehittyvä kielitaito, taito tulkita tekstejä
T9 Oppilas harjoittelee erilaisten tekstien ymmärtämistä ja tulkintaa, kokonaisuusien hahmottamista ja oleellisen sisällön tunnistamista.	T9 Oppilas harjoittelee asiatekstin tulkittamista sekä ydinsisällön tiivistämistä monimediaisessa ympäristössä.	T9 Oppilas kuulee ja lukee monenlaisia itselleen merkityksellisiä yleiskielisiä tekstejä monimediasessa ympäristössä sekä osaa tulkita niitä käyttäen erilaisia strategioita.
Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä	Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä	Kehittyvä kielitaito, taito tuottaa tekstejä
T10 Oppilas harjoittelee esiintymis- ja ilmaisutaitoja suullisesti, kirjallisesti ja eri medioita hyödyn-	T10 Oppilas harjoittelee tekstin tuottamista suullisesti, kirjallisesti ja digitaalisesti eri	T10 Oppilas osaa tuottaa sekä puhuttua että kirjoitettua tekstiä erilaisiin tarkoituksiin yleisistä

täen. Oppilas havainnoi ja harjoittelee ääntämistä, puherytimiä ja intonaatiota.	medioita hyödyntäen monipuolisesti eri aiheista. Oppilas harjoittelee ääntämistä ja intonaatiota.	ja itselleen merkityksellisistä aiheista. Oppilas osaa ääntää englantia oikein ja käyttää kielen rakenteita monipuolisesti.

Sisällöt

Perusteiden sisällöt

S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen: Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista. Tutkitaan englannin kielen kehittymistä globaaliksi lingua francaksi. Otetaan selkoa joidenkin sellaisten maiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa englanti on keskeisin yhteiskunnassa käytetty kieli. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita englannin kielen opiskelussa sekä kielten välisessä vertailussa. Hankitaan tietoa joistakin englannin kielen varianteista.

S2 Kielenopiskelutaidot: Vahvistetaan edelleen kieltenopiskelutaitoja. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä, sanastojen käyttöä, kokonaisuusien hahmottamista, ryhmittelyä, tiedon hakemista ja tiedon luotettavuuden arviointia.

S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä: Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulmana on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin sekä tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalien kommunikaation kielenä. Sanastoa ja rakenteita opetellaan monenlaisista teksteistä, kuten kertovista, kuvaavista tai vaikuttavista teksteistä. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti erilaisia vuorovaikutustilanteita eri viestintäkanavia hyödyntäen.

Seudulliset sisällöt

A1 Englanti: sisällöt luokilla 7-9		
7.lk	8.lk	9.lk
S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen	S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen	S1 Kasvu kulttuuriseen moninaisuuteen ja kielitietoisuuteen
Käytetään tiedonhankinnassa monipuolista ja monimediaista autenttista materiaalia muiden kulttuurien ymmärtämiseksi ja arvostami-	Opitaan ymmärtämään jokaisen rooli oman kulttuurinsa edustajana monikulttuurisessa yhteisössä. Opetellaan arvostamaan eri kult-	Rakennetaan ymmärrystä maailman moni- ja rinnakkaiskielisyydestä sekä kielellisistä oikeuksista sekä opetellaan ymmärtämään ja arvostamaan eri kulttuureita ja

seksi sekä eri kulttuurien tuntemuksen syventämiseksi. Tulkitaan kuvia kulttuurin näkökulmasta. Opitaan suhtautumaan arvostavasti ja avoimesti kieliä ja niiden erityispiirteitä kohtaan. Tutkitaan englannin kielen kehittymistä lingua francaksi. Hankitaan tietoa englannin kielen varianteista. Oteetaan selvää joidenkin sellaisten maiden kulttuureista ja elämänmuodoista, joissa englanti on keskeisin yhteiskunnassa käytetty kieli ja vertaillaan eri englanninkielisten kulttuurien arkisia käytänteitä. Käytetään sellaisia kielitiedon käsitteitä, jotka auttavat oppilaita englannin kielen opiskelussa sekä kielten välisessä vertailussa. Harjaannutaan käyttämään kieltä arvostavasti arkisissa vuorovaikutustilanteissa.	tuureita ja niiden monimuotoisuutta. Käytetään tiedonhankinnassa monipuolista ja monimediaista autenttista materiaalia kulttuurituntemuksen lisäämiseksi englanninkielisistä maista. Opetellaan vertailemaan eri englanninkielisten kulttuurien arkisia käytänteitä. Keskustellaan eri kulttuureihin liittyvistä stereotyyppioista. Hankitaan tietoa englannin kielen varianteista. Opitaan suhtautumaan arvostavasti ja avoimesti eri kieliä ja niiden erityispiirteitä kohtaan. Opitaan ymmärtämään, että kielen osaamiseen vaikuttaa myös tieto kielialueen historiasta, kulttuurista sekä maantieteestä. Havainnoidaan myös sanatonta viestintää ja elekieltä kulttuurisina ilmiöinä. Vahvistetaan edelleen keskeisten kielitiedon käsitteiden hallintaa kielten välisen vertailun tukena. Harjaannutaan käyttämään kieltä arvostavasti arkisissa vuorovaikutustilanteissa.	niiden monimuotoisuutta. Keskustellaan kulttuureihin liittyvistä stereotyyppioista. Keskustellaan ihmisten liikkumisesta globaalisti, esimerkiksi siirtolaisuudesta ja maahanmuuttajista sekä yhteisestä vastuusta. Opitaan suhtautumaan arvostavasti ja avoimesti kieliä ja niiden erityispiirteitä kohtaan. Opitaan ymmärtämään, että kielen osaamiseen vaikuttaa myös tieto sen historiasta, kulttuurista sekä maantieteestä. Pohditaan kulttuurien ja kielen kehittymiseen vaikuttavia tekijöitä, esimerkiksi teknologian ja tieteen vaikutuksia. Käytetään tiedonhankinnassa monipuolista ja monimediaista autenttista materiaalia kulttuurituntemuksen lisäämiseksi englanninkielisistä maista. Hankitaan tietoa englannin kielen varianteista. Harjaannutaan vertailemaan eri englanninkielisten kulttuurien arkisia käytänteitä. Harjaannutaan käyttämään kieltä arvostavasti arkisissa vuorovaikutustilanteissa.
S2 Kielenopiskelutaidot	S2 Kielenopiskelutaidot	S2 Kielenopiskelutaidot
Vahvistetaan oppilaan myönteistä asennetta englannin opiskeluun. Kannustetaan oppilasta käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa ja iloitsemaan onnistumisista. Vahvistetaan oppi-	Vahvistetaan oppilaan myönteistä asennetta englannin opiskeluun. Kannustetaan oppilasta käyttämään omia vahvuuksiaan oppimisessa ja iloitsemaan onnistumisista Vahvistetaan oppi-	Vahvistetaan ja syvennetään edelleen kieltenopiskelutaitoja, joita hyödyntäen oppilas pystyy opiskelemaan itsenäisesti, käyttämään erilaisia oppimisen apuvälineitä sekä löytämään tarvitsemansa tiedon nopeasti ja arvioimaan sitä

pilaan itseluottamusta oppijana ja kielenkäyttäjänä. Vahvistetaan oppilaan kykyä ja halua ottaa vastuu omista (koti)tehtävistään, saattamaan ne loppuun sekä arvostamaan omaa ja muiden työtä. Vahvistetaan edelleen kieltenopiskelutaitoja, kuten ryhmätyö-, vuorovaikutus- ja mieleenpainamistaitoja. Harjoitellaan hyödyntämään oppilaan omiin vahvuuksiin perustuvia oppimistaitoja, kuten visualisointia, rytmikkaa, liikettä ja eläytymistä. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä sekä oppilaiden mahdollisuutta itse valita ja tuottaa oppimateriaaleja. Käytetään oppilaskeskeisiä aktiiviseen osallisuuteen perustuvia oppimismenetelmiä. Tutkitaan ja työstetään asioita pareittain ja pienissä ryhmissä keskustellen, esittäen ja erilaisiin kielenkäyttötilanteisiin eläytyen. Harjoitellaan sanastojen käyttöä tekstin tulkinnessa. Harjoitellaan erilaisten sanakirjojen käyttöä ja tutustutaan internetin käännöstyökaluihin. Opetellaan tiedon ryhmittelyä ja prosessointia omia tuotoksia varten erilaisten kriteerien perusteella esimerkiksi verkko-työkalujen ja -sovellusten avulla. Opetellaan autenttisten lähteiden käyttöä osana omaa tuotosta, esimerkiksi	laan itseluottamusta oppijana ja kielenkäyttäjänä. Tarjotaan oppilaalle mahdollisuuksia valita hänelle itselleen merkityksellisiä aiheita ja sisältöjä. Harjoitellaan monipuolisesti yhteistoiminnallista työskentelyä. Harjoitellaan kuuntelemista ja rohkaisevan palautteen antamista sekä rakentavan kritiikin vastaanottamista. Harjoitellaan dialogisuuteen perustuvaa keskustelua, jonka perustan muodostavat toisen kuuntelu, puheeseen yhtyminen ja oman mielipiteen ilmaisu ja perustelu. Rohkaistaan kehon käyttämiseen viestinnässä, esimerkiksi eleiden, ilmeiden, äänenpainojen ja -sävyjen sekä tunneilmaisun avulla. Harjoitellaan edelleen draaman keinoja hyödyntäen erilaisia kielenkäyttötilanteita ja kompensatiostrategioita viestin välittämiseksi. Harjoitellaan uusien sanojen ja rakenteiden aktiivista käyttöä omilla ilmaisuihin tuottamalla tekstiä erilaisissa konteksteissa (formaali ja informaali) ja monimediasissa ympäristöissä. Harjoitellaan enenevässä määrin tiedon hakemista autenttisissa ympäristöissä, tiedon kriittistä arviointia ja tekstien tiivistämistä ja muokkausta. Harjoitellaan	kriittisesti. Harjoitellaan kokonaisuusien hahmottamista, tiedon strukturointia ja yhteistoiminnallista työstämistä, myös kansainvälisessä yhteistyössä. Harjoitellaan oppiainerajat ylittävää yhteistyötä erilaisten ilmiöiden oppimisessa ja ongelmien ratkaisussa. Harjoitellaan oppimateriaalin monipuolista käyttöä ja erilaisten tekstien (esimerkiksi artikkelien, tekstiviestien, julisteiden, mainosten, sarjakuvien ja videoiden) tulkintaa ja tuottamista. Opetellaan arvioimaan omaa kielitaitoa realistisesti ja hyödyntämään rohkeasti omia vahvuuksia. Harjoitellaan edelleen kriittistä ja kannustavaa vertaisarviointia pareittain ja ryhmissä. Kannustetaan luottamaan omaan viestintätaitoon. Harjoitellaan oman osaamisen jakamista ja omien kiinnostuksen kohteiden hyödyntämistä oppimisessa.

lainaukset, lähdeviitteet, tekijänoikeudet. Arvioidaan tiedon luotettavuutta. Harjoitellaan oman osaamisen arviointia ja siihen perustuvaa itseohjautuvuutta. Tuetaan oppilasta valitsemaan itsenäisesti juuri hänelle sopivaa lisämateriaalia tarpeidensa, kykyjensä ja kiinnostuksensa mukaan.	tosielämän ongelmien ratkaisua ja syvennetään projektioppimisessa tarvittavia taitoja. Harjoitellaan erilaisen lähde- ja tukimateriaalin kuten kielioppien, käännöskoneiden, ensyklopedioiden ja erityisesti Wikipedian kriittistä käyttöä. Harjoitellaan oman oppimisen, opiskelutaitojen, kieli- ja kulttuuritietoisuuden sekä kielitaidon kehittymisen arviointia, esimerkiksi Eurooppalaista kielisalkkua käyttäen. Harjoitellaan oppimisprosessin jatkuvaa reflektointia ja omien tavoitteiden asettamista itseohjautuvan oppimisen perustana.	
S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä	S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä	S3 Kehittyvä kielitaito, taito toimia vuorovaikutuksessa, taito tulkita tekstejä, taito tuottaa tekstejä
Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulma on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä vapaa-ajalla ja verkossa, elämä yläkoululaisena, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Syvennetään tuttuja aihealueita kuten koulua, harrastuksia, asumista ja ruokaa sekä tutustutaan uusiin teemoihin, kuten sosiaaliseen mediaan, rahaan, sosiaalisiin suhteisiin, luontoon ja asuinympäristöön. Kannustetaan oppilaita löy-	Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulma on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä vapaa-ajalla ja verkossa, elämä nuorena, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Teemoja ovat esimerkiksi ihmissuhteet, matkailu, teknologia, terveys, urheilu ja globaalikasvatuksen teemat eheyttävinä kokonaisuuksina. Kannustetaan oppilaita löytämään omat tapansa täydentää koulussa opittuja	Sisältöjä yhdessä valittaessa näkökulma on nuoren toiminta englannin kielellä eri yhteisöissä vapaa-ajalla ja verkossa, ajankohtaisuus, oppilaiden kiinnostuksen kohteet, suuntautuminen toisen asteen opintoihin, tutustuminen nuorten työelämässä ja opiskelussa tarvittavaan kielitaitoon sekä oppilaiden osallisuus ja toimijuus paikallisesti ja globaalisti. Teemoja ovat esimerkiksi ihmisoikeudet, julkiset palvelut, kotimaa, kulttuuri, media, työelämä ja globaalikasvatuksen teemat eheyttävinä kokonaisuuksina. Kannustetaan oppilaita löytämään omat tapansa täydentää koulussa

tämään omat tapansa täydentää koulussa opittuja tietoja ja taitoja sekä jakamaan muualla oppimaansa ja kokemaansa koulussa. Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, esimerkiksi ohjeiden antamista, tunteiden ilmaisemista, ehdottamista ja kieltäytymistä. Sanastoa ja rakenteita opetellaan tutkimalla ja tuottamalla kertovia, kuvaavia tai vaikuttavia tekstilajeja, esimerkiksi blogikirjoituksia, ilmoituksia, karttoja, kuvia, lauluja, runoja ja ruokaohjeita, monimediaisissa ympäristöissä. Erilaisten tekstien ymmärtämisessä ja tulkinassa harjoitellaan kokonaisuuksien hahmottamista, oleellisen sisällön tunnistamista ja tiivistämistä. Kielitietoa opetellaan viestinnällisessä kontekstissa. Keskitytään englannin ja suomen kielen rakenteiden eroavaisuuksiin, esimerkiksi aikamuotojen käyttöön, sanajärjestykseen ja vertailumuotoihin. Kiinnitetään huomiota oikeinkirjoitukseen, kertomusta rytmittäviin ilmaisuihin ja kappalejaan. Opetellaan englanninkielen kommunikaation peruspiirteitä, esimerkiksi keskustelun aloittamista, puheenvuoron pyytämistä ja mielihyvyyden ilmaisemista. Havainnoidaan viestintätilanteen ja osallistujien vaikutusta kie-	tietoja ja taitoja sekä jakaa muualla oppimaansa ja kokemaansa koulussa. Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia, esimerkiksi reklamointia, jossittelua ja suostuttelua. Sanastoa ja rakenteita opetellaan tutkimalla ja tuottamalla monenlaisia kertovia, kuvaavia ja vaikuttavia tekstilajeja, esimerkiksi esitteitä, kuunnelmia, blogeja ja videoita monimediaisissa ympäristöissä. Kielitiedon käsitteitä ja kielen sääntöjä opetellaan viestinnällisessä kontekstissa. Keskitytään englannin ja suomen kielen rakenteiden eroavaisuuksiin. Harjoitellaan englanninkielen viestinnän peruspiirteitä, kuten liitekysymyksiä ja epäsuoria kysymyksiä, ja syvennetään ymmärrystä kirjoitetun yleiskielen piirteistä. Tutkitaan viestintätilanteen ja osallistujien vaikutusta kieleen informaaleissa ja formaaleissa tilanteissa. Tutustutaan englannin kielen ilmiöihin kuten sanamuodostuksen keinoihin ja sosiaalisen median kieleen. Harjoitellaan tuttuja kompensatiostrategioita ja opetellaan uusia, kuten kielen rakenteeseen tai sanamuodostukseen perustuvan ennakkotiedon käyttämistä. Harjoitellaan esiintymis- ja ilmaisutaitoja kielellä leiki-	opittuja tietoja ja taitoja sekä jakaa muualla oppimaansa ja kokemaansa koulussa. Harjoitellaan erilaisia kielenkäyttötarkoituksia kuten argumentointia, hakemuksen laatimista, harmitte- lua, tiedustelua ja toivomusten esittämistä. Sanastoa ja rakenteita syvennetään tutkimalla ja tuottamalla monenlaisia kertovia, kuvaavia tai vaikuttavia tekstilajeja, esimerkiksi ansioluetteloita, hakemuksia, kannanottoja, käyttöohjeita, mainoksia, blogeja, uutisia ja tilastoja monimediaisissa ympäristöissä. Kielitiedon käsitteitä ja sääntöjä syvennetään monipuolisesti tehokkaan kommunikaation, erityisesti asiatyylisen viestinnän tueksi. Keskitytään englannin kielen perusrakenteiden hallintaan, esimerkiksi ajan johdonmukaiseen ilmaiseamiseen. Harjaannutaan tuottamaan asiatekstiä sekä sen ydinsisällön tiivistämistä. Tekstitaitoja harjoitellaan suullisesti, kirjallisesti ja digitaalisesti eri medioita hyödyntäen. Harjoitellaan englannin kielelle ominaisia tapoja ilmaista asioita, esimerkiksi opettelemalla idiomeja ja fraasiverbejä. Harjoitellaan viestintätilanteen ja osallistujien vaikutusta kieleen informaaleissa ja formaaleissa tilanteissa. Tutustutaan englannin kielen ajankohtaisiin ilmiöihin kuten uudissanoihin. Harjoitellaan esiintymis- ja ilmaisutaitoja kielellä leikitellen, eläytyen ja draaman keinoin. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepai-

leen, viestin muotoon ja tarkoitukseen. Tutustutaan puhekielen ilmiöihin, esimerkiksi erilaisiin tapoihin esittää kysymyksiä. Harjoitellaan tuttuja kompensatiostrategioita ja opetellaan uusia, kuten toisen kielen käyttämistä, taukojen täyttämistä ja toistamista. Harjoitellaan esiintymis- ja ilmaisutaitoja kielellä leikitellen, eläytyen ja draaman keinoin. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota viestien ja tunteiden välittäjänä. Englannin kieltä integroidaan muihin oppiaineisiin ja niiden sisältöihin, esimerkiksi historiaan, maantieteseen, muihin kieliaineisiin ja kotitalouteen, käyttämällä englantia mahdollisuuksien mukaan sekä työskentelykielenä että tiedonhankinnan välineenä. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalien kommunikaation kielenä. Kannustetaan oppilasta käyttämään englannin kieltä autenttisisissa koulun ulkopuolisissa vuorovaikutustilanteissa, kuten puhelimesta ja sosiaalisessa mediassa, sekä hyödyntämään kotikansainvälisyyden keinoja.	tellen, eläytyen ja draaman keinoin. Havainnoidaan ja harjoitellaan runsaasti ääntämistä sekä sana- ja lausepainoa, puherytmiä ja intonaatiota viestien ja tunteiden välittäjänä. Englannin kieltä integroidaan muihin oppiaineisiin ja niiden teemoihin, esimerkiksi historiaan, maantieteseen, muihin kieliaineisiin ja terveystietoon, käyttämällä englantia mahdollisuuksien mukaan sekä työskentelykielenä että tiedonhankinnan välineenä. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalien kommunikaation kielenä. Kannustetaan oppilasta käyttämään englannin kieltä autenttisisissa koulun ulkopuolisissa vuorovaikutustilanteissa sekä hyödyntämään kotikansainvälisyyden keinoja.	noa, puherytmiä ja intonaatiota viestien ja tunteiden välittäjänä sekä korostuskeinona. Englannin kieltä integroidaan muihin oppiaineisiin ja niiden sisältöihin, esimerkiksi yhteiskuntaoppiin, uskontoon/elämäkatsomustietoon, muihin kieliaineisiin, luonnontieteisiin ja opinto-ohjaukseen, käyttämällä englantia mahdollisuuksien mukaan sekä työskentelykielenä että tiedonhankinnan välineenä. Otetaan huomioon englannin kielen levinneisyys ja asema globaalien kommunikaation kielenä. Kannustetaan oppilasta käyttämään englannin kieltä autenttisisissa koulun ulkopuolisissa vuorovaikutustilanteissa sekä hyödyntämään kotikansainvälisyyden keinoja.

MATEMATIIKKA

Tavoitteet

Matematiikka: tavoitteet luokilla 7-9		
7.lk	8.lk	9.lk
Merkitys, arvot ja asenteet	Merkitys, arvot ja asenteet	Merkitys, arvot ja asenteet
T1 Oppilasta kiinnostuu matematiikan opiskelusta.	T1 Oppilas oppii tunnistamaan aiemmin oppimaansa tietoa ja hyödyntämään sitä uuden tiedon oppimisessa.	T1 Oppilas oppii käyttämään matematiikkaa erilaisissa tilanteissa ja luottamaan itseensä matematiikan oppijana.
T2 Oppilas oppii tunnistamaan omaa osaamistaan ja ottamaan vastuuta niiden matemaattisten taitojen harjoittamisesta, jotka tuntuvat vielä epävarmoilta. Oppilas osaa tehdä yhteistyötä toisten oppilaiden kanssa.	T2 Oppilas oppii työskentelemään pitkäjänteisesti matemaattisten taitojen kehittämiseksi sekä toimimaan yhdessä myös muiden kanssa.	T2 Oppilas opiskelee matematiikkaa pitkäjänteisesti sekä toimii yhdessä myös muiden kanssa.
Työskentelyn taidot	Työskentelyn taidot	Työskentelyn taidot
T3 Oppilas oppii havaitsemaan matemaattisten toimintojen yhteyksiä toisiinsa ja ymmärtämään niiden osaamisen merkityksen matematiikan oppimisen kannalta.	T3 Oppilas oppii havaitsemaan asioiden välisiä yhteyksiä.	T3 Oppilas oppii ymmärtämään asioiden välisiä yhteyksiä ja muodostamaan niistä kokonaisuuksia.
T4 Oppilas tutustuu täsmällisen matemaattisen kielen käyttöön matemaattisia päättelyjä ja vastauksia kirjoittaessaan. Oppilas oppii selittämään ajatuksiaan myös suullisesti.	T4 Oppilas opettelee matematiikan käsitteitä voidakseen keskustella ja ratkaista tehtäviä käyttäen tarkoituksenmukaisia käsitteitä ja merkintöjä.	T4 Oppilas oppii täsmällisen matemaattisen ilmaisun ja osaa perustella valitsemiansa laskutapoja myös suullisesti.
T5 Oppilas harjoittelee loogisen ajattelun taitoja.	T5 Oppilas harjoittelee luovan ja loogisen ajattelun taitoja.	T5 Oppilas osaa ratkaista loogista ja luovaa ajattelua vaativia matemaattisia tehtäviä ja kehittää siinä edelleen taitojaan.

T6 Oppilas oppii tiedostamaan, mitkä ratkaisun vaiheet kuuluvat hyvään ratkaisuun ja arvioimaan saamiensa vastausten mielekkyyttä.	T6 Oppilas harjoittelee arvioimaan ja kehittämään matemaattisia ratkaisujaan sekä tarkastelemaan kriittisesti tuloksen mielekkyyttä.	T6 Oppilas kehittää matemaattisia ratkaisujaan ja arvioi kriittisesti saamiensa tulosten mielekkyyttä.
T7 Oppilas oppii havaitsemaan ympäristöstään ilmiöitä, joiden ratkaisemiseksi voidaan käyttää matematiikkaa. Oppilas oppii soveltamaan taitojaan tehdessään erilaisia valintoja ja päätöksiä, esim. os-toksia tehdessään.	T7 Oppilas oppii näkemään matematiikkaa ympäröivässä yhteiskunnassa ja soveltamaan matematiikantaitojaan eri oppiaineiden opiskelussa.	T7 Oppilas osaa soveltaa matemaatiikan taitojaan eri oppiaineiden opiskelussa ja ympäröivässä yhteiskunnassa.
		T8 Oppilas osaa kerätä, esim. tekemällä kyselytutkimuksen, tietoa systemaattisesti, muokata sitä tarkoituksenmukaisesti ja analysoida saamiaan tuloksia kriittisesti.
		T9 Oppilas osaa käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa kootessaan ja muokatessaan keräämäänsä tietoa. Oppilas harjoittelee ratkomaan matemaattisia ongelmia käyttämällä sähköistä oppimisympäristöä, esim. piirtämällä kuvaajia.
Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet	Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet	Käsitteelliset ja tiedonalakohtaiset tavoitteet
T10 Oppilas oppii käyttämään pääsälaskutaitoaan mahdollisimman monissa tilanteissa ja vahvistamaan päättelytaitoja monipuolisten ajattelua kehittävien tehtävien avulla.	T10 Oppilas oppii käyttämään päättely- ja pääsälaskutaitoaan eri tilanteissa.	T10 Oppilas osaa käyttää päättely- ja pääsälaskutaitoaan eri tilanteissa.
	T11 Oppilas osaa käyttää peruslaskutoimituksia ratkaistes-	

	saan erilaisia matemaattisia ongelmia.	
	T12 Oppilas laajentaa lukukäsitteen ymmärtämistä reaalityihin.	T12 Oppilas syventää eri lukualueiden ymmärtämistä.
T13 Oppilas osaa laskea prosenttiosuuden ja prosenttiluvun määrän kokonaisuudesta. Oppilas oppii käyttämään taitojaan esim. oppimiskokonaisuuksissa.		T13 Oppilas syventää taitojaan prosenttilaskennassa soveltamalla taitojaan arkielämään liittyvissä tehtävissä ja tilanteissa. Oppilas osaa soveltaa ja syventää prosenttilaskennassa tarvittavia taitoja erilaisissa arkielämän tilanteissa.
	T14 Oppilas oppii ymmärtämään tuntemattoman käsitteen ja ratkaisemaan ensimmäisen asteen yhtälöt ja vaillinaiset toisen asteen yhtälöt.	T14 Oppilas soveltaa ja syventää yhtälöratkaisutaitojaan arkielämään liittyvissä tehtävissä ja tilanteissa, kuten sekä verrannon käyttö tehtävien ratkaisussa. Oppilas syventää yhtälöratkaisutaitojaan, esim. yhtälöparien ratkaisu algebrallisesti ja graafisesti sekä soveltaa taitojaan arkielämään liittyvissä tehtävissä käyttämällä esim. verrantoa tehtävien ratkaisussa.
		T15 Oppilas ymmärtää muuttujan ja funktion käsitteen. Oppilas osaa piirtää funktion kuvaajia sekä tulkita niitä.
T16 Oppilas oppii käyttämään oikeita käsitteitä kuvaillessaan geometrisia kuvioita, niiden ominaisuuksia sekä niiden välisiä yhteyksiä.	T16 Oppilas opiskelee geometrian käsitteitä ja käyttää niitä tarkoituksenmukaisesti kuvattaessaan geometrinen kuvioiden ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.	T16 Oppilas osaa käyttää geometrian käsitteitä tarkoituksenmukaisesti kuvaillessaan kuvioiden ja kappaleiden ominaisuuksia ja niiden välisiä yhteyksiä.
T17 Oppilas oppii hahmottamaan suorakulmisen kolmion ja ym-	T17 Oppilas oppii ymmärtämään ja hyödyntämään suorakul-	T17 Oppilas soveltaa ja syventää aiemmin oppimiansa taitoja uuden

pyrjän geometrisiä yhteyksiä ja ymmärtämään niiden merkityksen tehtäviä ratkaistessaan.	maiseen kolmioon ja ympyrään liittyviä ominaisuuksia, kuten Pythagoraan lausetta.	tiedon oppimisessa, esim. Pythagoraan lause käyttöä trigonometristen funktioiden yhteydessä.
	T18 Oppilas laajentaa taitoaan laskea monikulmioiden pinta-aloja ja ympyrän ja sektorin pinta-aloja.	T18 Oppilas syventää taitojaan laskea piirejä ja pinta-aloja sekä ymmärtää, miten niitä voidaan hyödyntää tilavuuksia laskettaessa.
		T19 Oppilas osaa laskea ja hyödyntää joitakin tilastollisia tunnuslukuja käyttäen myös tieto- ja viestintätekniologiaa. Oppilas osaa laskea yksinkertaisia todennäköisyyksiä.
T20 Oppilas harjoittelee kirjoittamaan ohjelmakoodia, joka suorittaa yksinkertaisia laskutoimituksia tai piirtää geometrisia kuvioita. Oppilas harjoittelee vertailuoperaattoreiden käyttöä väite- ja ehtolauseissa tutustuaan totuusarvoihin.	T20 Oppilas oppii suunnittelemaan ja ohjelmoimaan algoritmin, jolla voidaan ratkaista jokin ongelma tai tehtävä, joka voi olla esim. animaatio tai peli.	T20 Oppilas oppii käyttämään funktioita ja muuttujia ohjelmointitehtävissä. Oppilas osaa jakaa ongelman osaongelmiin, ratkaista ne ohjelmoimalla ja yhdistää osat yhdeksi ratkaisuksi.

Sisällöt

Perusteiden sisällöt

S1 Ajattelun taidot ja menetelmät: Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.

S2 Luvut ja laskutoimitukset: Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Lukualuetta laajennetaan reaali-

lukuihin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosenttien käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos- ja vertailuprosentti. Harjoitellaan potenssilaskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

S3 Algebra: Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomien käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeitä ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.

S4 Funktiot: Kuvataan riippuvuuksia sekä graafisesti että algebrallisesti. Tutustutaan suoraan ja kääntäen verrannollisuuteen. Perehdytään funktion käsitteeseen. Piirretään suoria ja paraabeleja koordinaatistoon. Opitaan suoran kulmakertoimen ja vakiotermin käsitteet. Tulkitaan kuvaajia esimerkiksi tutkimalla funktion kasvamista ja vähenemistä. Määritetään funktioiden nollakohtia.

S5 Geometria: Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan suoriin, kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta, Pythagoraan lauseen käänteislausetta ja trigonometrisia funktioita. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thaleen lauseeseen.

Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja.

Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala. Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia.

Varmennetaan ja laajennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

S6 Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys: Syvennetään oppilaiden taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Varmistetaan keskiarvon ja tyyppiä arvon ymmärtäminen. Harjoitellaan määrittämään frekvenssi, suhteellinen frekvenssi ja mediaani. Tutustutaan hajonnan käsitteeseen. Tulkitaan ja tuotetaan erilaisia diagrammeja. Lasketaan todennäköisyyksiä.

Seudulliset sisällöt

Matematiikka: sisällöt luokilla 7-9		
7.lk	8.lk	9.lk
S1 Ajattelun taidot ja menetelmät	S1 Ajattelun taidot ja menetelmät	S1 Ajattelun taidot ja menetelmät
Harjoitellaan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.	Kerrataan loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Harjoitellaan matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Syvennetään algoritmista ajattelua. Tehdään yksinkertaisia ohjelmointitehtäviä ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.	Syvennetään loogista ajattelua vaativia toimintoja kuten sääntöjen ja riippuvuuksien etsimistä ja esittämistä täsmällisesti. Pohditaan ja määritetään vaihtoehtojen lukumääriä. Vahvistetaan oppilaiden päättelykykyä ja taitoa perustella. Syvennetään matemaattisen tekstin tulkitsemista ja tuottamista. Tutustutaan todistamisen perusteisiin. Harjoitellaan väitelauseiden totuusarvon päättelyä. Syvennetään algoritmista ajattelua. Ohjelmoidaan ja samalla harjoitellaan hyviä ohjelmointikäytäntöjä. Sovelletaan itse tehtyjä tai valmiita tietokoneohjelmia osana matematiikan opiskelua.
S2 Luvut ja laskutoimitukset	S2 Luvut ja laskutoimitukset	S2 Luvut ja laskutoimitukset
Harjoitellaan peruslaskutoimituksia myös negatiivisilla luvuilla. Vahvistetaan yhteen- ja vähennyslaskutaitoa murtoluvuilla. Tutustutaan vastaluvun, käänteisluvun ja itseisarvon käsitteisiin. Perehdytään lukujen jaollisuuteen ja jaetaan lukuja alkutekijöihin. Syvennetään desimaalilukujen laskutoimituksien osaamista. Vahvistetaan luvun pyöristämisen taitoa.	Syvennetään taitoa laskea peruslaskutoimituksia eri lukualueilla. Vahvistetaan laskutaitoa murtoluvuilla ja opitaan murtoluvun kertominen ja jakaminen murtoluvulla. Lukualuetta laajennetaan reaalityöihin. Vahvistetaan ymmärrystä tarkan arvon ja likiarvon erosta sekä pyöristämisestä. Varmistetaan prosenttien käsitteen ymmärtäminen. Harjoitellaan prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Harjoitellaan potenssi-	Varmistetaan prosenttien käsitteen ymmärtäminen. Syvennetään prosenttiosuuden laskemista ja prosenttiluvun osoittaman määrän laskemista kokonaisuudesta. Lisäksi opitaan laskemaan muuttunut arvo, perusarvo sekä muutos ja vertailuprosentti. Syvennetään taitoa sieventää potenssilausekkeita, kun eksponenttina on kokonaisluku ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.

	laskentaa, kun eksponenttina on kokonaisluku. Perehdytään neliöjuuren käsitteeseen ja käytetään neliöjuurta laskutoimituksissa.	
S3 Algebra	S3 Algebra	S3 Algebra
Perehdytään lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeitä ja sieventämään niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja.	Perehdytään muuttujan käsitteeseen ja lausekkeen arvon laskemiseen. Harjoitellaan potenssilausekkeiden sieventämistä. Tutustutaan polynomin käsitteeseen ja harjoitellaan polynomien yhteen-, vähennys- ja kertolaskua. Harjoitellaan muodostamaan lausekkeitä ja sieventämään niitä. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä.	Syvennetään muuttujan käsitteen ymmärtämistä ja taitoa lausekkeen arvon laskemiseen. Vahvistetaan taitoa sieventää potenssi- ja polynomi-lausekkeitä, myös murtolausekkeina. Muodostetaan ja ratkaistaan ensimmäisen asteen yhtälöitä ja vaillinaisia toisen asteen yhtälöitä. Ratkaistaan yhtälöpareja ja epäyhtälöitä graafisesti ja algebrallisesti. Tutustutaan ensimmäisen asteen epäyhtälöihin ja ratkaistaan niitä. Syvennetään oppilaiden taitoa tutkia ja muodostaa lukujonoja. Käytetään verrantoa tehtävien ratkaisussa.
S4 Funktiot	S4 Funktiot	S4 Funktiot
Sisältö painottuu 9. luokalla.	Sisältö painottuu 9. luokalla.	Ei seudullista lisättävää.
S5 Geometria	S5 Geometria	S5 Geometria
Laajennetaan pisteen, janan, suoran ja kulman käsitteiden ymmärtämistä ja perehdytään viivan ja puolisuoran käsitteisiin. Tutkitaan kulmiin ja monikulmioihin liittyviä ominaisuuksia. Vahvistetaan yhdenmuotoisuuden ja yhtenevyyden käsitteiden ymmärtämistä. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan kehä- ja keskuskulma sekä tutustutaan Thalen lauseeseen.	Syvennetään suorien, kulmien ja monikulmioiden ominaisuuksiin liittyvää tietoutta. Harjoitellaan geometrista konstruointia. Opitaan käyttämään Pythagoraan lausetta ja sen käänteislausetta. Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja. Harjoitellaan laskemaan ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala.	Lasketaan monikulmioiden piirejä ja pinta-aloja. Opitaan käyttämään trigonometrisia funktioita. Vahvistetaan taitoa laskea ympyrän pinta-ala, kehän ja kaaren pituus sekä sektorin pinta-ala. Tutkitaan kolmiulotteisia kappaleita. Opitaan laskemaan pallon, lieriön ja kartion pinta-aloja ja tilavuuksia. Varmennetaan mittayksiköiden ja yksikkömuunnosten hallintaa.

S6 Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys	S6 Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys	S6 Tietojen käsittely ja tilastot sekä todennäköisyys
Harjoitellaan taitoja kerätä, jäsentää ja analysoida tietoa. Kerätään tietoja esim. kyselytutkimuksella sekä jäsennetään ja analysoidaan tietoja. Tuotetaan ja tulkitaan erilaisia diagrammeja sekä lasketaan erilaisista aineistoista esim. keskiarvoja.	Sisältö painottuu 7. ja 9. luokalla.	Ei seudullista lisättävää.

BIOLOGIA

Tavoitteet

Biologia: tavoitteet luokilla 7-9		
7.lk	8.lk	9.lk
Biologinen tieto ja ymmärrys	Biologinen tieto ja ymmärrys	Biologinen tieto ja ymmärrys
	T1 Oppilas tutustuu suomalaisen luonnon erilaisiin ekosysteemeihin ja niiden monimuotoisuuteen. Oppilas tarkastelee tarkemmin metsäekosysteemin rakennetta ja toimintaa. Metsäretkien yhteydessä oppilas tekee havaintoja ja pienimuotoisia tutkimuksia. Oppilas oppii tunnistamaan tavallisimmat metsän eliölajit (kasvit, sienet ja eläimet). Oppilas tarkastelee ihmisen vaikutusta metsiin ja muihin ekosysteemeihin.	
T2 Oppilas oppii eliökunnan pääryhmät ja luokittelun pääperiaatteet. Oppilas oppii vertailemaan eri eliöiden rakenteellisten ja toiminnallisten sopeumien yhtäläisyyksiä ja eroja.		
T3 Oppilas tutustuu erilaisiin elinympäristöihin. Oppilas kiinnittää huomiota erityisesti lähiseudun vesistöihin ja niissä elävään lajistoon. Oppilas oppii tunnistamaan vesiympäristön ta-	T3 Oppilas oppii metsien tavallisimmat eliölajit (kasvit, sienet ja eläimet). Oppilaan ymmärrys luonnon monimuotoisuudesta vahvistuu tutustuttaessa erilaisiin ekosysteemeihin.	

vallisimpia eliölajeja. Oppilas ymmärtää vesieliöiden sopeutumista omaan elinympäristöönsä.		
		T4 Oppilas tutustuu perinnöllisyyden perusteisiin ja ymmärtää, miten perimä vaikuttaa yksilönkehitykseen ja yksilön ominaisuuksiin. Oppilas ymmärtää evoluution peruseriaatteen ja sen miten elämä on maapallolla kehittynyt.
		T5 Oppilas oppii ihmisen elimistön perusrakenteet ja elintoiminnot. Oppilas tarkastelee ihmisen lisääntymistä, yksilönkehitystä ja kasvua.
T6 Oppilas tutustuu luonnonsuojelun eri osa-alueisiin. Oppilas tarkastelee tarkemmin vettä luonnonsuojeluna sekä vesiluonnon ja vesiympäristössä elävien lajien suojelua. Oppilas pohtii ja tutkii oman toiminnan merkitystä osana luonnonsuojelua.	T6 Oppilas tekee metsäekosysteemissä pienimuotoisia tutkimuksia, joiden avulla hän havainnoi ekosysteemin toimintaa ja ihmisen vaikutusta luontoon. Oppilas tutustuu metsiin Suomen tärkeimpänä luonnonsuojeluna ja pohtii metsien kestävästä käytöstä. Oppilas tarkastelee luonnonsuojelun tarjoamien ekosysteemi- ja luonnonsuojelun merkitystä Suomen ja koko maailman kannalta. Oppilas pohtii metsien monikäyttöä ja oppii jokamiehen oikeudet ja velvollisuudet. Oppilaan positiivinen asenne luontoa kohtaan vahvistuu.	
Biologiset taidot	Biologiset taidot	Biologiset taidot
T7 Oppilas tutustuu elämän tunnusmerkkeihin ja edellytyksiin maapallolla.	T7 Oppilas tutustuu luonnontieteelliseen tutkimukseen suunnitelmalla ja toteuttamalla ryhmässä	T7 Oppilas tutustuu luonnontieteelliseen tutkimukseen suunnitelmalla ja toteuttamalla pieni-

Oppilas harjoittelee esittämään mielekkäitä luonnontieteellisiä kysymyksiä ja pohtii niihin vastauksia.	pienimuotoisen metsätutkimuksen. Metsätutkimuksen yhteydessä oppilas oppii itse tekemään luonnontieteellisiä kysymyksiä, hypoteeseja ja johtopäätelmiä. Metsätutkimusten avulla oppilas perehtyy metsäekosysteemin rakenteeseen ja toimintaan sekä ihmisen vaikutukseen luonnossa tapahtuviin muutoksiin.	muotoisia kokeita ja testejä liittyen ihmisen rakenteisiin ja elintoihin. Oppilas työskentelee siten, että hänen taitonsa suunnitella, toteuttaa, havainnoida ja tehdä johtopäätelmiä biologisesta tutkimuksesta vahvistuu. Oppilaan taito tehdä luonnontieteellisiä kysymyksiä, hypoteeseja ja johtopäätelmiä vahvistuu kokeiden ja testien yhteydessä.
T8 Oppilas tutustuu mikroskoopin käyttöön, erilaisiin näytteenottovälineisiin ja biologisen tutkimuksen kulkuun. Oppilas harjoittelee tulkitsemaan ja noudattamaan ohjeita turvallisen ja tavoitteellisen työskentelyn turvaamiseksi. Oppilas oppii hyödyntämään teknologiaa esimerkiksi lajinmäärityksessä ja esimerkiksi valokuvaamalla lajeja ja tutkittavia näytteitä.	T8 Biologialle tunnusomainen tutkimus- ja mittausvälineistö tulee oppilaalle tutuksi metsätutkimusten yhteydessä. Oppilas harjoittelee tieto- ja viestinteknologian käyttöä raportoimalla metsätutkimusten tuloksia.	T8 Biologialle tunnusomainen tutkimus- ja mittausvälineistö tulee oppilaalle tutuksi ihmistä koskevien pienimuotoisten tutkimusten yhteydessä. Oppilas harjoittelee käyttämään tieto- ja viestintäteknologiaa testejä tehdessään. Oppilas harjoittelee tiedonhaku, analysointia, lähdekritiikkiä ja tilastointia. Oppilas havainnollistaa saatuja tuloksia esimerkiksi erilaisin kuvaajin.
T9 Kasvien kasvatuskokeen avulla oppilas ymmärtää eliöiden lisääntymistä, kasvua ja kehitystä. Kasveja kasvattamalla vahvistuu oppilaan ymmärrys valon, lämpötilan, veden ja ravinteiden merkityksestä kasvulle ja elämälle.	T9 Oppilas koostaa kasvion tai jonkin muun eliökokoelman-perinteisin keruumenetelmin tai digitaalisesti kuvaamalla.	
T10 Oppilas kerää eliönäytteitä, joita tutkii joko maastossa tai luokassa. Kasvinkasvatuskokeen yhteydessä oppilas oppii te-	T10 Oppilas tutustuu lähiympäristön metsiin ja niissä tavattaviin eliölajeihin. Maastossa oppilas ottaa näytteitä, joita hän tutkii joko maastos-	T10 Oppilas harjoittelee työskentelemään erilaisissa oppimisympäristöissä, mahdollisuuksien mukaan myös laboratoriossa. Oppilas havainnoi, kerää ja tal-

kemään hypoteeseja, tutkimusta ja sen raportointia.	sa tai luokassa. Metsätutkimusten yhteydessä oppilas harjoittelee tekemään hypoteeseja, tutkimusta ja raportointia.	lentaa tietoa hyödyntäen monipuolisesti tieto- ja viestintäteknologiaa. Oppilaan taito tehdä hypoteeseja, tutkimusta, johtopäätelmiä sekä tulosten raportointia vahvistuu.
		T11 Oppilas pohtii, miten biologisia tietoja ja taitoja voi hyödyntää omassa arjessa ja yhteiskunnassa. Oppilas harjoittelee perustelemaan näkemyksiään biologisen tietämyksen pohjalta. Oppilas osallistuu pienimuotoisen lähiluonnon vaalimisprojektin suunniteluun ja toteutukseen.
Biologian asenne- ja arvotavoitteet	Biologian asenne- ja arvotavoitteet	Biologian asenne- ja arvotavoitteet
T12 Oppilaan kiinnostus ja into luonnon kunnioittamista ja ympäristönsuojelua kohtaan vahvistuu. Oppilas ymmärtää pienemmän ympäristöteon positiivisen merkityksen oman ja erityisesti lähiympäristön eliölajien hyvinvoinnille. Retkillä oppilas harjoittelee vastuullista luonnossa liikkumista.	T12 Oppilas ymmärtää ekosysteemien moninaisuuden ja toiminnan merkityksen luonnonsuojelulle sekä kestäväälle elämän tavalle. Ekosysteemeihin tutustumalla oppilas ymmärtää ihmisen vaikutusta lähiympäristön ja sen eliölajien hyvinvointiin. Oppilas tarkastelee luonnonsuojelun eri muotoja ja saavutuksia.	
	T13 Oppilas tutustuu metsiin luonnonvarana. Oppilas pohtii, miten ihmisen toiminta voi vaikuttaa negatiivisesti ja toisaalta positiivisesti metsäluonnon elinvoimaisuuden ja monimuotoisuuden säilymiseen. Oppilas harjoittelee ekologisesti	T13 Oppilas harjoittelee hyödyntämään biologian tietoja ja taitoja ihmiseen ja ympäristöön liittyvien vastuukysymysten arvioinnissa. Oppilas oppii esittämään perusteluja eettisesti kestäville valinnoille.

	ja eettisesti perusteltujen kysymysten tekemistä ja niiden avulla vaikuttamista.	
T14 Oppilas harjoittelee vastuullisuutta esimerkiksi keräämällä roskia retkien yhteydessä. Oppilas pohtii, miten erilaiset tekijät voivat vaikuttaa negatiivisesti ja toisaalta positiivisesti vesiluonnon puhtaana säilymiseen.	T14 Oppilas pohtii omaa vastuuta ja oman toiminnan merkitystä kestävän tulevaisuuden kannalta. Retkillä oppilas harjoittelee vastuullista luonnossa liikkumista kunnioittaen samalla jokamiehenoikeuksia ja velvollisuuksia.	T14 Oppilas tutustuu erilaisiin vaikutuskeinoihin. Oppilas harjoittelee toimimaan ja vaikuttamaan kestävän tulevaisuuden rakentamiseksi.

Sisällöt

Perusteiden sisällöt

S1 Biologinen tutkimus: Sisältöjä valitaan siten, että biologisen tutkimuksen vaiheet tulevat oppilaan oman toiminnan kautta tutuiksi.

S2 Tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön: Sisältöjä valittaessa painotetaan vastuullista luonnossa liikkumista, lajintuntemusta sekä metsän ja muiden ekosysteemien tutkimista ja vertailua. Maastotyöskentelyssä havainnoidaan ja arvioidaan ympäristöä ja siinä tapahtuvia muutoksia sekä ihmisen vaikutusta niihin.

S3 Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta: Sisällöt painottuvat suomalaisen metsäekosysteemin rakenteeseen ja toimintaan sekä ihmisen toiminnan vaikutuksiin niissä. Lisäksi käsitellään perustietoja vesi-, suo-, tunturi- ja kaupunkiekosysteemeistä. Tutustutaan lajien ekologiaan ja niiden väliin vuorovaikutussuhteisiin. Opetukseen sisältyy eliökokoelman koostaminen. Sisältöjä valittaessa painotetaan ekosysteemien monimuotoisuuden tärkeyttä.

S4 Mitä elämä on?: Sisällöissä keskitytään tutkimaan elämän perusilmiöitä biologialle tyypillisin tutkimusmenetelmin. Opetukseen sisällytetään kasvien kasvatusta. Eliökunnan rakenteeseen ja monimuotoisuuteen perehdytään vertailemalla eliöiden rakenteita, elintoimintoja ja elinympäristöjä. Tutustutaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Tarkastellaan bioteknologian mahdollisuuksia ja haasteita.

S5 Ihminen: Sisällöissä keskitytään tutkimaan ihmiskehon toimintaa ja syvennetään tietämystä ihmisen rakenteesta, elintoiminnoista ja säätelyjärjestelmistä. Tarkastellaan kasvuun, kehitykseen ja terveyteen vaikuttavien biologisten tekijöiden perusteita. Tutustutaan, miten perimä ja ympäristö vaikuttavat ihmisen eri ominaisuuksien kehittymiseen.

S6 Kohti kestäväää tulevaisuutta: Sisällöt liittyvät luonnon monimuotoisuuden säilyttämiseen, il-

mastonmuutokseen, luonnonvarojen kestäväan käyttöön ja muutoksiin lähiympäristössä. Pohditaan luonnonvarojen kestäväan käytön ekologisia, sosiaalisia, taloudellisia ja eettisiä periaatteita, kestäväan ravinnontuotantoa sekä eläinten hyvinvointia. Käsitellään biotalouden ja ekosysteemi-palveluiden mahdollisuuksia kestäväan tulevaisuuden kannalta. Tutustutaan luonnonsuojelun tavoitteisiin, keinoihin ja saavutuksiin.

Seudulliset sisällöt

Biologia: sisällöt luokilla 7-9		
7.lk	8.lk	9.lk
S1 Biologinen tutkimus	S1 Biologinen tutkimus	S1 Biologinen tutkimus
Tutustutaan mikroskoopin käyttöön, erilaisiin näytteenot- tovälineisiin ja biologisen tut- kimuksen kulkuun harjoittele- malla esittämään kysymyksiä, tekemään hypoteeseja, suun- nitteleman kasvien kasvatuskoe ja tekemällä sen avulla havain- toja ja tulkintoja. Harjoitellaan laatimaan pienimuotoinen ra- portti tutkimustuloksista.	Tutustutaan maastotyöskentelyn eri vaiheisiin. Biologialle tunnus- omainen tutkimus- ja mittausvä- lineistö tulee tutuksi metsätut- kimusten yhteydessä. Harjoitel- laan käyttämään tieto- ja viestin- teknologiaa raportoimalla met- sätutkimusten tuloksia.	Tutkitaan monipuolisesti ihmisen rakenteita ja elimistöjen toimin- toja. Tutkimuksissa käytetään erilaisia biologialle tunnusomai- sia tutkimusvälineitä ja mene- telmiä. Näitä ovat esimerkiksi laborointi, mikroskopointi, ha- vainnointi, testaaminen, simu- lointi ja kokeellisuus.
S2 Tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön	S2 Tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön	S2 Tutkimusretkiä luontoon ja lähiympäristöön
Harjoitellaan liikkumaan vas- tuullisesti luonnossa. Tutustu- taan mahdollisuuksien mukaan johonkin lähiseudun vesiympä- ristöön. Havainnoidaan tämän ominaispiirteitä ja tavallisimpia eliölajeja.	Tehdään retkiä lähiluontoon ja tutustutaan mahdollisuuksien mukaan erilaisiin ekosysteemi- hin kuten metsään, suohon ja kaupunkiluontoon. Luonnossa liikkuessa vahvistetaan vastuulli- sen luonnossa liikkujan taitoja oppien jokamiehen oikeudet ja velvollisuudet. Tutustaan ja opi- taan lähiympäristön ja erityisesti suomalaisen metsäluonnon ta- vallisimmat eliölajit (kasvit, sie- net ja eläimet). Tehdään pieni- muotoisia tutkimuksia metsässä ja opitaan vertailemaan metsä-, suo-, vesi-, tunturi- ja kaupun- kiekosysteemiä. Tarkastellaan ihmisen vaikutusta lähiluontoon.	Pohditaan ihmisen elinympäris- tössä tapahtuvia muutoksia ja niiden vaikutusta ihmiseen ja muuhun luontoon.

S3 Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta	S3 Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta	S3 Ekosysteemin perusrakenne ja toiminta
Tutustutaan lähiympäristön erilaisiin elinympäristöihin. Tutustutaan tarkemmin vesiympäristön eliölajeihin ja lajien ekologiaan sekä yksinkertaisiin vuorovaikutussuhteisiin. Varsinainen ekosysteemin rakenne ja toiminta painottuvat 8. luokalle.	Tutustutaan suomalaisen luonnon erilaisiin ekosysteemeihin ja niiden monimuotoisuuteen. Tehdään havaintoja ja pienimuotoisia tutkimuksia lähimetsässä. Opiskellaan ekosysteemin rakennetta ja toimintaa hyödyntämällä metsäympäristön eliölajistoa. Koostetaan eliökokoelma. Tutustutaan lajien välisiin vuorovaikutussuhteisiin.	Sisältö painottuu 8. luokalla.
S4 Mitä elämä on?	S4 Mitä elämä on?	S4 Mitä elämä on?
Tutustutaan elämän edellytyksiin maapallolla sekä elämän tunnusmerkkeihin ja perusilmiöihin. Tarkastellaan solua, eliöiden lisääntymistä, kasvua ja kehitystä. Ymmärretään valon, lämpötilan, veden ja ravinteiden/ravinnon merkitys kasville ja elämälle. Eliökunnasta tulevat ryhmänä tutuiksi arkeonit, bakteerit, eläimet, kasvit ja sienet. Vertaillaan eliöiden perusrakenteita ja elintoimintoja. Vertaillaan sekä kasveja että eläimiä.	Vahvistetaan tietämystä eliökunnan rakenteesta ja monimuotoisuudesta. Ymmärretään, että kasvit ja sienet ovat tärkeä osa metsäekosysteemiä.	Vahvistetaan solubiologista osaamista ja tutustaan perinnöllisyyden ja evoluution perusteisiin. Bioteknologian osa-alueet ja mahdollisuudet tulevat tutuiksi. Pohditaan bioteknologian haasteita.
S5 Ihminen	S5 Ihminen	S5 Ihminen
Sisältö painottuu 9. luokalla.	Sisältö painottuu 9. luokalla.	Ei seudullista lisättävää.
S6 Kohti kestävästä tulevaisuudesta	S6 Kohti kestävästä tulevaisuutta	S6 Kohti kestävästä tulevaisuutta
Pohditaan luonnon monimuotoisuuden säilyttämisen tärkeyttä. Tarkastellaan muutoksia lähiympäristön vesistöissä. Tutustutaan vesiluonnonvaran kestäväseen käyttöön. Kasvien kasvatuksen yhteydessä käsitellään kestävästä ravinnontuotannon periaatteita.	Tutustutaan luonnon monimuotoisuuteen ja sen säilyttämisen tärkeyteen. Lähiympäristössä tapahtuvia muutoksia havainnoidaan ja tutkitaan luontoretkien yhteydessä. Opitaan biotalouden ja ekosysteemipalveluiden merkitys Suomen talouden ja kestävästä tulevaisuuden kan-	Opitaan evoluution merkitys luonnon monimuotoisuuden kehittymiseen ja säilyttämiseen. Ymmärretään arkipäivän valintojen, esimerkiksi ravinnon, liikunnan ja asumisen, merkitystä kestävästä tulevaisuuden kannalta. Pohditaan eettisesti kestävästä ravinnontuotantoa ja tarkastel-

	nalta. Tutustutaan metsien suojelun perusteisiin ja tavoitteisiin. Tarkastellaan metsää luonnonvarana ja pohditaan kestävä metsätalouden merkitystä ja toteutustapoja. Pohditaan ja havainnoidaan ilmastonmuutoksen vaikutusta Suomen luontoon.	laan eläinten hyvinvoinnin periaatteita. Suunnitellaan ja toteutetaan pienimuotoinen lähiluonnon vaalimisprojekti (esim. roskatalkoot, lähipuiston kunnostus, lintujen talviruokinta, viheralueiden suunnittelu) hyödyntäen myös maantiedon sisältöjä.

MAANTIETO

Tavoitteet

Maantieto: tavoitteet luokilla 7-9		
7.lk	8.lk	9.lk
Maantieteellinen tieto ja ymmärrys	Maantieteellinen tieto ja ymmärrys	Maantieteellinen tieto ja ymmärrys
T1 Oppilas tutustuu maapallon karttakuvan peruspiirteisiin ja keskeisten kohteiden sijaintiin ja nimistöön. Oppilas hahmottaa koko maapallon karttakuvan.		
T2 Oppilas tutustuu Maan planeetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Oppilas opiskelee vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Oppilas tarkastelee maapallon eri kehiä kuten ilmaa, vettä ja maa/-kallioperää. Oppilas harjoittelee luonnonmaantieteellisten ilmiöiden selittämistä.	T2 Oppilas tutustuu erilaisten luonnonmaantieteellisten ilmiöiden kuten jääkauden vaikutuksiin ja näkymiseen Suomessa. Oppilas harjoittelee luonnonmaantieteellisten ilmiöiden selittämistä. Oppilas pohtii Itämeren merkitystä Suomelle.	
	T3 Oppilas pyrkii kuvaamaan kulttuurimaisemien vaihtelua Suomessa.	T3 Oppilas tutustuu ihmisten elämään, kulttuureihin, asumiseen ja elinkeinoihin eri puolilla maapalloa. Oppilas pyrkii ymmärtämään ihmisten elämää ja kulttuurimaisemien vaihtelua Euroopassa ja muualla maailmassa.
T4 Oppilas opiskelee, mitä elämä maapallolla vaatii. Oppilas tutustuu luonnonvarojen esiinty-	T4 Oppilas opiskelee, miten luonnonympäristö vaikuttaa ihmisten elämään ja elinkeinoihin Suo-	T4 Oppilas harjoittelee luonnon ja ihmisen toiminnan välisen vuorovaikutuksen selittämistä.

miseen ja kestävään käyttöön. Oppilas tutustuu joihinkin esimerkkeihin tuotteiden elinkaarista.	messa. Oppilas pohtii, millaisia vaikutuksia ihmisen toiminnalla on luonnonympäristön tilaan erityisesti Suomessa. Oppilas pohtii luonnonvarojen kestävää käyttöä.	Oppilas ymmärtää, miten luonnonympäristö vaikuttaa ihmisten elämään ja elinkeinoihin sekä millaisia vaikutuksia ihmisen toiminnalla on luonnonympäristön tilaan Euroopassa ja eri puolilla maapalloa. Oppilas ymmärtää, miksi luonnonvarojen kuten energialähteiden kestävä käyttö on tärkeää.
Maantieteelliset taidot	Maantieteelliset taidot	Maantieteelliset taidot
T5 Oppilas tutkii erilaisia alueita. Oppilas tutustuu eri aluetasoihin karttoihin, painottaen koko maapallon tarkastelua. Oppilas harjoittelee maantieteellisten kysymysten tekemistä.	T5 Oppilas tutkii erilaisia alueita. Oppilas tulkitsee eri aluetasoisia karttoja painottaen omaa lähiympäristöä, kuntaa ja Suomea. Oppilas harjoittelee alueiden välisten erojen kuvaamista ja selittämistä. Oppilas harjoittelee maantieteellisten kysymysten tekemistä ja pohtii niiden vastauksia.	T5 Oppilas tutkii erilaisia alueita, kuvaa alueiden välisiä eroja ja pyrkii selittämään erojen taustaa. Oppilas tulkitsee eri aluetasoisia karttoja: oma lähiympäristö, kunta, Suomi, Eurooppa ja koko maailma. Oppilas tekee maantieteellisiä kysymyksiä ja pohtii niiden vastauksia.
T6 Oppilas harjoittelee etäisyyksien mittaamista kartalla jana- ja suhdelukumittakaavan avulla ja kartan suuntaamista todellisuuden mukaisesti. Oppilas harjoittelee maastossa liikkumista kartan avulla.		
T7 Oppilas harjoittelee kuvien, karttojen, karttapalvelujen ja muun geomedian käyttöä maantiedon sisältöjen opiskelussa sekä arkielämässä. Oppilas piirtää käsin yksinkertaisia karttoja ja diagrammeja. Oppilas opiskelee paikanmäärittäystä koordinaatiston avulla.	T7 Oppilas tutustuu satelliitti- ja ilmakuvien tulkintaan. Oppilas harjoittelee kuvien ja muun geomedian käyttöä maantiedon sisältöjen opiskelussa sekä arkielämässä. Oppilas tutustuu paikkatietosovellusten käyttöön (esim. navigaattorit ja sähköiset reittipalvelut).	T7 Oppilas tuottaa ja käyttää geomedian monipuolisesti käsin piirtämällä sekä tietokoneen ohjelmistoja ja verkkopalveluja hyödyntäen.

T8 Oppilas tekee pienimuotoisen maantieteellisen aluetutkimuksen. Oppilas harjoittelee tutkimustulosten havainnollistamista geomedian avulla ja esittämistä suullisesti.	T8 Oppilas tekee pienimuotoisen lähialueeseen tai Suomeen liittyvän maantieteellisen tutkimuksen. Oppilas harjoittelee tutkimustulosten havainnollistamista geomedian avulla ja esittämistä suullisesti.	T8 Oppilas tekee pienimuotoisen teemaan tai alueeseen liittyvän maantieteellisen tutkimuksen. Oppilas havainnollistaa tutkimustuloksia hyödyntäen monipuolisesti opittuja geomedian taitoja. Oppilas hyödyntää erilaisia tapoja julkaista tutkimus.
T9 Oppilas seuraa maapallon kehiin liittyviä uutisia esim. maanjäristyksistä ja pyörremyrskyistä.	T9 Oppilas tekee maastotutkimuksia lähiympäristössä. Oppilas tutustuu erityisesti Suomessa tapahtuviin ympäristömuutoksiin ja muutoksia aiheuttaviin tekijöihin. Oppilas seuraa maantieteellisiin ilmiöihin liittyvää ajankohtaista uutisointia ja pohtii tapahtumien taustoja.	T9 Oppilas tutustuu Euroopassa ja muualla maailmassa tapahtuviin ympäristömuutoksiin ja muutoksia aiheuttaviin tekijöihin. Oppilas seuraa maantieteellisiin ilmiöihin liittyvää ajankohtaista uutisointia ja pyrkii selittämään tapahtumien taustoja.
T10 Oppilas työskentelee ryhmässä ja harjoittelee oman toimintansa arviointia. Oppilas harjoittelee mielipiteiden esittämistä maantieteellisistä asioista ja erilaisten näkemysten kuuntelua.	T10 Oppilas työskentelee ryhmässä ja arvioi omaa toimintaansa. Oppilas pystyy esittämään mielipiteitään maantieteellisistä asioista. Oppilas opettelee erilaisten näkemysten kuuntelua ja rakentavaa suhtautumista sekä harjoittelee argumentoinnin taitoja.	T10 Oppilas työskentelee ryhmässä ja arvioi omaa toimintaansa ryhmän jäsenenä. Oppilas esittää perusteltuja mielipiteitä maantieteellisistä asioista ja suhtautuu rakentavasti erilaisiin näkemyksiin. Oppilas harjoittelee argumentoinnin taitoja.
		T11 Oppilas suunnittelee ja toteuttaa pienimuotoisen lähiluonnon vaalimisprojektin hyödyntäen myös biologian sisältöjä (esim. roskatalkoot, jätteenvähentämiskampanja tai mielipide vireillä olevasta kaavasta). Oppilas pohtii globaalin vastuun merkitystä omassa toiminnassaan (esim. liikkumistapojen vaikutusta ilmastonmuutokseen).

Maantiedon asenne- ja arvotavoitteet	Maantiedon asenne- ja arvotavoitteet	Maantiedon asenne- ja arvotavoitteet
T12 Oppilas tutustuu esimerkkeihin, miten toimitaan kestävän elämäntavan mukaisesti.	T12 Oppilas harjoittelee, miten toimia vastuullisesti koulussa ja koulun ulkopuolella. Oppilas harjoittelee ottamaan kantaa kestävän kehityksen kysymyksiin.	T12 Oppilas pyrkii toimimaan vastuullisesti koulussa ja koulun ulkopuolella. Oppilas ottaa perustellen kantaa kestävän kehityksen kysymyksiin.
		T13 Oppilas harjoittelee lähiympäristön ja sen kulttuurien monimuotoisuuden kuvaamista sekä oman alueellisen identiteettinsä tunnistamista. Oppilas pohtii hyvän elämän edellytyksiä, moninaisuuden merkitystä ja yhteiskunnan ilmiöitä ihmisoikeuksien näkökulmasta.

Sisällöt

Perusteiden sisällöt

S1 Maapallon karttakuva ja alueet: Sisällöt valitaan siten, että oppilaiden ymmärrys kartan peruskäsitteistä sekä erilaisista maasto- ja teemakartoista syvenee. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä Suomen, Euroopan ja maailman keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Karttojen, paikkatiedon ja muun geomedian käyttö yhdistetään maantiedon kaikkien muiden sisältöjen opiskeluun.

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma: Seurataan ajankohtaisia uutisia maailman eri alueilta ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisseuranta yhdistetään maantiedon muiden sisältöjen opiskeluun. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnan eri osa-alueilla tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.

S3 Elämän perusedellytykset maapallolla: Sisällöt liittyvät planetaarisuuteen ja sen vaikutuksiin maapallolla. Käsitellään vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua sekä ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeitä. Tarkastellaan elämän perusedellytyksiä kuten puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa, niiden esiintymistä ja kestävää käyttöä.

S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt: Tarkastellaan oman kotiseudun erityispiirteitä sekä Suomen maisema-alueita. Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Osallistutaan oman lähiympäristön monimuotoisuuden vaalimiseen sekä sen viihtyisyyden ja turvallisuuden

suunnitteluun ja parantamiseen. Tutkitaan esimerkkien avulla maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.

S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla: Tutustutaan kulttuureihin, ihmisten elämään, asumiseen ja elinkeinoihin Suomessa, Euroopassa ja eri puolilla maailmaa. Tarkastellaan esimerkkien avulla, miten ympäristö vaikuttaa elinkeinoihin, asumiseen ja muuhun ihmisen toimintaan. Pohditaan ihmisoikeuksia ja hyvän elämän edellytyksiä erityisesti lasten ja nuorten näkökulmasta.

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö: Keskitytään luonnonvarojen kestäväan käyttöön ja biotalouden mahdollisuuksiin Suomessa ja muualla maailmassa. Tutkitaan tuotteiden elinkaaria sekä pohditaan omia kulutusvalintoja ja toimintaa vastuullisena kansalaisena. Pehdytään ympäristömuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Käsitellään ympäristön tilaa ja yhteistyömahdollisuuksia Itämeren alueella. Pohditaan esimerkkien avulla globalisaation vaikutuksia ja alueellisia kehityskysymyksiä.

Seudulliset sisällöt

Maantieto: sisällöt luokilla 7-9		
7.lk	8.lk	9.lk
S1 Maapallon karttakuva ja alueet Pyritään vahvistamaan oppilaiden ymmärrystä kartan peruskäsitteistä ja syventämään maasto- ja teemakarttojen ymmärrystä. Sisällöissä keskitytään koko maailman hahmottamiseen sekä maapallon keskeisen paikannimistön omaksumiseen (maanosat ja valtameret sekä suurimmat valtiot, saaret, vuoristot ja joet). Harjoitellaan piirtämään käsin karttoja ja diagrammeja. Harjoitellaan paikanmäärittämistä koordinaatiston avulla ja tutustutaan paikkatietosovellusten käyttöön (esim. sähköiset reittipalvelut). Karttoja ja muuta geomeediaa käytetään kaikessa maantiedon opiskelussa.	S1 Maapallon karttakuva ja alueet Pyritään varmistamaan kartan peruskäsitteiden hallinta ja syventämään edelleen maasto- ja teemakarttojen ymmärrystä. Sisällöissä keskitytään Suomen keskeisen paikannimistön omaksumiseen. Syvennetään paikkatietosovellusten käyttöä. Karttoja, paikkatietoa ja muuta geomeediaa käytetään kaikessa maantiedon opiskelussa.	S1 Maapallon karttakuva ja alueet Varmistetaan, että oppilas hallitsee kartan peruskäsitteet ja osaa käyttää ja tulkita erilaisia karttoja (maasto- ja teemakartat). Sisällöissä keskitytään kertaamaan maailman ja erityisesti Euroopan keskeistä paikannimistöä. Opetuksessa tuotetaan ja käytetään geomeediaa monipuolisesti käsin piirtämällä sekä tietokoneen ohjelmistoja ja verkkopalveluja hyödyntäen. Pyritään tuottamaan ja tulkitsemaan geomeediaa myös paikkatietosovelluksia hyväksi käyttäen.

S2 Ajankohtainen muuttuva maailma	S2 Ajankohtainen muuttuva maailma	S2 Ajankohtainen muuttuva maailma
Seurataan ajankohtaisia uutisia ja sijoitetaan uutiset kartalle. Tarkastellaan uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisten seuraamista hyödynnetään maantiedon muiden sisältöjen opiskelussa.	Seurataan ajankohtaisia uutisia Suomesta ja lähialueelta sekä sijoitetaan uutiset kartalle. Harjoitellaan uutistapahtumien taustan ja alueellisen merkityksen pohtimista. Uutisten seuraamista hyödynnetään maantiedon muiden sisältöjen opiskelussa. Tutustutaan yhteiskunnassa tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.	Seurataan erityisesti Euroopan ajankohtaisia uutisia ja sijoitetaan uutiset kartalle. Pohditaan kriittisesti uutistapahtumien taustoja ja alueellisia merkityksiä. Uutisten seuraamista hyödynnetään maantiedon muiden sisältöjen opiskelussa. Tutustutaan työelämässä ja yhteiskunnassa tarvittavaan maantieteelliseen osaamiseen.
S3 Elämän perusedellytykset maapallolla	S3 Elämän perusedellytykset maapallolla	S3 Elämän perusedellytykset maapallolla
Käsitellään Maan planetaarisuutta ja sen vaikutuksia, kuten vuorokauden- ja vuodenaikojen vaihtelua. Tutustutaan ilmasto- ja kasvillisuusvyöhykkeisiin sekä sääilmiöiden perusteisiin. Opiskellaan, mitä elämä maapallolla vaatii: puhdasta ilmaa, vettä ja ravintoa. Pohditaan niiden esiintymistä ja kestäväää käyttöä.	Sisältö painottuu 7. luokalla.	Sisältö painottuu 7. luokalla.
S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt	S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt	S4 Muuttuvat maisemat ja elinympäristöt
Sisältö painottuu 8. luokalla.	Tehdään kenttätutkimuksia omassa lähiympäristössä. Opiskellaan oman kotiseudun erityispiirteitä ja Suomen maisema-alueita. Vertaillaan esimerkkien avulla Suomen ja maailman eri alueiden luonnon- ja kulttuurimaisemia.	Sisältö painottuu 8. luokalla.
S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla	S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla	S5 Ihmiset ja kulttuurit maapallolla
Sisältö painottuu 9. luokalla.	Sisältö painottuu 9. luokalla.	Ei seudullista lisättävää.

S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö	S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö	S6 Kestävä elämäntapa ja luonnonvarojen kestävä käyttö
Tutustutaan tuotteiden elinkaariin. Pohditaan omia kulutusvalintoja ja niiden vastuullisuutta. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Itämeren alueen kysymykset painottuvat kahdeksannella luokalla. Luonnonvarojen kestävä käyttö, biotalous ja globalisaatiokysymykset painottuvat yhdeksännellä luokalla.	Pohditaan omia kulutusvalintoja ja vastuullisena kansalaisena toimimista. Perehdytään ympäristönmuutoksiin, erityisesti ilmastonmuutokseen ja luonnon monimuotoisuuden heikkenemiseen. Opiskellaan Itämeren ympäristön tilaa ja alueen yhteistyömahdollisuuksia. Luonnonvarojen kestävä käyttö, biotalous ja globalisaatiokysymykset painottuvat yhdeksännellä luokalla.	Painotetaan luonnonvarojen kestävää käyttöä ja biotalouden mahdollisuuksia. Perehdytään edelleen suuriin ympäristönmuutoksiin. Tarkastellaan esimerkkejä globalisaation vaikutuksista ja alueellisesta kehityksestä. Itämeren alueen kysymykset painottuvat kahdeksannella luokalla.

FYSIIKKA

Tavoitteet

Fysiikka: tavoitteet luokilla 7-9		
7.lk	8.lk	9.lk
Merkitys, arvot ja asenteet	Merkitys, arvot ja asenteet	Merkitys, arvot ja asenteet
T1 Oppilas kiinnostuu fysiikan opiskelusta.	T1 Oppilas kiinnostuu fysiikan opiskelusta.	T1 Oppilas kiinnostuu fysiikan opiskelusta.
T2 Oppilas tunnistaa omaa osaamistaan ja työskentelee huolellisesti annettujen ohjeiden mukaan.	T2 Oppilas asettaa tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelee pitkäjänteisesti.	T2 Oppilas tunnistaa omaa fysiikan osaamistaan, asettaa tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelee huolellisesti ja pitkäjänteisesti tavoitteiden saavuttamiseksi.
T3 Oppilasta ymmärtää valon ja äänen ominaisuuksien tuntemisen merkitystä omassa elämässä.	T3 Oppilas ymmärtää lämpöilmiöiden tuntemisen merkityksiä omassa elinympäristössä. Oppilas ymmärtää voimien vaikutuksia ja niiden merkityksiä omassa elinympäristössä.	T3 Oppilas oppii ymmärtämään fysiikan osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa.
T4 Oppilas pohtii omien valintojen vaikutusta kestävästä kulutuksen kannalta.	T4 Oppilas arvioi omia valintojaan energiavarojen kestävästä käytön kannalta.	T4 Oppilas ymmärtää sähköenergian merkityksen nyky-yhteiskunnassa sekä siihen liittyvän osaamisen merkityksen kestävästä tulevaisuuden rakentamisesta. Oppilas osaa pohtia ja arvioida omia valintojaan ja niiden vaikutusta sähkön ja energiavarojen kestävästä käytön kannalta.
Tutkimisen taidot	Tutkimisen taidot	Tutkimisen taidot
T5 Oppilasta osaa muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä.	T5 Oppilas muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä kehittää kysymyk-	T5 Oppilas osaa muodostaa kysymyksiä sähköön liittyvistä ilmiöistä sekä kehittää kysymyksiä edelleen

	siä tutkimusten liittyen.	tutkimusten ja muun toiminnan lähtökohdiksi.
T6 Oppilas toteuttaa kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelee turvallisesti ja johdonmukaisesti.	T6 Oppilas toteuttaa kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelee turvallisesti ja johdonmukaisesti.	T6 Oppilas osaa suunnitella ja toteuttaa kokeellisia tutkimuksia turvallisesti, huolellisesti ja johdonmukaisesti yhteistyössä muiden kanssa.
T7 Oppilas osaa tehdä mittauksia ja havaintoja sekä kirjata ja esittää saamiensa tutkimusten tuloksia.	T7 Oppilas käsittelee, tulkitsee ja esittää omien tutkimustensa tuloksia.	T7 Oppilas osaa käsitellä, tulkita ja esittää omien tutkimustensa tuloksia sekä arvioida niitä ja koko tutkimusprosessia.
T8 Oppilas ymmärtää valon tutkimukseen liittyvien yksinkertaisten sovellusten toimintaperiaatteita ja niiden merkitystä maailmankaikkeuden tutkimisessa.	T8 Oppilas ymmärtää joitakin lämpöön, voimiin ja liikkeisiin liittyvien teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita.	T8 Oppilas ymmärtää teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita ja merkitystä. Oppilas rohkaistuu osallistumaan yksinkertaisten teknologisten ratkaisujen ideointiin, suunnitteluun, kehittämiseen ja soveltamiseen yhteistyössä muiden kanssa, esim. oppimiskokonaisuuksissa.
T9 Oppilas osaa hyödyntää tieto- ja viestintäteknologiaa tutkimusten eri vaiheissa, esimerkiksi ilmiöiden ja tutkimusten valo- tai videokuvauksissa, mittaustulosten koonnissa sähköiseen muotoon sekä tiedon haussa ja muokkaamisessa. Oppilas laajentaa maailmankuvan muotoutumista myös maailmankaikkeutta havainnollistavien simulaatioiden avulla.	T9 Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa mittaustulosten hankkimiseen ja esittämiseen sekä osaa pohdita ilmiöitä myös niitä havainnollistavien simulaatioiden avulla.	T9 Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon ja mittaustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Oppilas osaa syventää tietämystään havainnollistavien animaatioiden ja simulaatioiden avulla.
Fysiikan tiedot ja niiden käyttäminen	Fysiikan tiedot ja niiden käyttäminen	Fysiikan tiedot ja niiden käyttäminen
T10 Oppilasta harjoittelee käyttämään fysiikan käsitteitä	T10 Oppilas käyttää fysiikan käsitteitä täsmällisesti selittä-	T10 Oppilas käyttää käsitteitä täsmällisesti kuvaillessaan sähköön ja

selittäessään valoon ja äänen liittyviä ilmiöitä.	essään oppimiaan lämpö- ja liikeilmiöitä sekä pohtiesaan ilmiöiden välisiä suhteita.	hiukkasfysiikkaan liittyviä käsitte-rakenteitaan kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaisia käsityksiä.
T11 Oppilas osaa käyttää joitakin malleja valon ja äänen ilmiöiden kuvaamisessa ja selittämisessä.	T11 Oppilas osaa käyttää erilaisia malleja lämpö- ja liikeilmiöiden kuvaamisessa ja selittämisessä.	T11 Oppilas osaa käyttää kytkentäkaavioita mallina kuvatessaan ja selittäessään virtapiirin ilmiöitä. Oppilas osaa tehdä ennusteita virtapiirin toiminnasta kytkentäkaavion avulla.
T12 Oppilas perustelee erilaisia näkemyksiä fysiikalle ominaisella tavalla.	T12 Oppilas osaa käyttää eri tietolähteitä sekä perustelee erilaisia näkemyksiään fysiikalle ominaisella tavalla.	T12 Oppilas osaa käyttää eri tietolähteitä ja arvioida löytämänsä tietoa kriittisesti sekä ilmaista ja perustella erilaisia näkemyksiään fysiikalle ominaisella tavalla.
T13 Oppilas harjoittelee hahmottamaan luonnontieteellisen tiedon luonnetta sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.	T13 Oppilas tuntee tapoja, joilla luonnontieteellinen tieto on kehittynyt sekä tietää tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.	T13 Oppilas hahmottaa luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä osaa kuvata tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.
	T14 Oppilas pyrkii saavuttamaan riittävät tiedolliset valmiudet jatko-opintoja varten.	T14 Oppilas pyrkii saavuttamaan riittävät tiedolliset valmiudet jatko-opintoja varten.
		T15 Oppilas soveltaa fysiikan tietojaan ja taitojaan monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä erilaisissa tilanteissa kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä.

Sisällöt

Perusteiden sisällöt

S1 Luonnontieteellinen tutkimus: Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä tarkasti ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja kä-

sittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä: Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö. Tutustutaan sähkömagneettisen ja hiukkassäteilyn lajeihin. Joihinkin lämpöilmiöihin syvennyttään kvalitatiivisella tasolla.

S3 Fysiikka yhteiskunnassa: Fysiikan ilmiöihin ja teknologisiin sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti yhteiskunnan toiminnan ja kehittymisen näkökulmista. Pääpaino on energiantuotannossa ja kestävässä energiavarojen käytössä. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan fysiikan osaamista.

S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana: Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä, energian säilymisen periaate sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen fysiikkaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Vuorovaikutus ja liike: Sisällöt liittyvät erilaisiin vuorovaikutuksiin ja kappaleiden liiketiloihin. Kahden kappaleen vuorovaikutustilanteista siirrytään yhteen kappaleeseen vaikuttaviin voimiin ja niiden vaikutukseen kappaleen liikkeeseen. Liiketilaa kuvataan tasaisen ja muuttuvan liikkeen mallilla myös kvantitatiivisesti. Mekaaninen työ ja teho kytketään kvalitatiivisesti energiaan.

S6 Sähkö: Virtapiiriin tarkastelussa käytetään lähtökohtana jännitteen ja sähkövirran välistä yhteyttä. Sitä tarkastellaan ensin kvalitatiivisesti ilmiöiden ja ominaisuuksien tasolla, sitten kvantitatiivisesti mittaamalla suureiden arvoja ja tutkimalla suureiden välisiä riippuvuuksia. Sisältöjä valitaan myös kodin sähköturvallisuuteen sekä sähkön käyttöön ja tuottamiseen liittyen. Sähköinen varautuminen ja magnetismi yhdistetään kvalitatiivisesti virtapiirien ilmiömaailmaan.

Seudulliset sisällöt

Fysiikka: sisällöt luokilla 7-9		
7.lk	8.lk	9.lk
S1 Luonnontieteellinen tutkimus	S1 Luonnontieteellinen tutkimus	S1 Luonnontieteellinen tutkimus
Valoon ja ääneen liittyvistä sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia sisältöjä ohjeistettuihin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen	Vuorovaikutuksiin, niiden synnyttämiin voimiin ja liiketiloihin liittyvistä sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan oppilaiden tutkittavia ilmiöitä ohjeistettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita	Sähköön ja virtapiiriin liittyvistä sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan ilmiöitä erilaisiin tutkimuksiin, joissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimisprosessin vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista,

rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimuksiin liittyen.	kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyjen rakentamista, havainnointia ja mittaamista, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa tutkimusten eri vaiheissa.	tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Käytetään tieto- ja viestintäteknologiaa monipuolisesti tutkimusten eri vaiheissa.
S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä	S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä	S2 Fysiikka omassa elämässä ja elinympäristössä
Äänen ja valon syntyyn ja ilmiöihin tutustutaan terveyden ja turvallisuuden näkökulmasta. Tutustutaan sähkömagneettisen säteilyn lajeihin keskittyen valon aallonpituusalueeseen, valon ominaisuuksiin ja ilmiöihin. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon myös paikallinen toimintaympäristö.	Joihinkin tutkittaviin lämpöilmiöihin syvennytään kvalitatiivisella tasolla. Lämpöilmiöiden sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti oman elämän ja arjen näkökulmasta. Pohditaan voimiin ja niistä aiheutuvien liikeilmiöiden vaikutuksiin omassa elinympäristössä ja yhteiskunnassa, esim. liikenneturvallisuuden näkökulmasta.	Perehdytään tarkemmin sähkömagneettisen säteilyn lajeihin sekä ydin ja hiukkassäteilyyn. Ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista.
S3 Fysiikka yhteiskunnassa	S3 Fysiikka yhteiskunnassa	S3 Fysiikka yhteiskunnassa
Sisältö painottuu 9. luokalla.	Sisältö painottuu 9. luokalla.	Ei seudullista lisättävää.
S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana	S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana	S4 Fysiikka maailmankuvan rakentajana
Valoon ja ääneen liittyviä sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä sekä maailmankaikkeuden rakenteet ja mittasuhteet.	Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulevat esiin fysiikan luonne tieteenä ja energian säilymisen periaate. Ilmiöitä tutkittaessa tutustutaan näihin liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.	Laajennetaan maailmankuvan muotoutumista hyödyntämällä tutkittaviin ilmiöihin liittyviä uutisia, ajankohtaisia tapahtumia, uusia sovelluksia ja nykypäivän tutkimusta.
S5 Vuorovaikutus ja liike	S5 Vuorovaikutus ja liike	S5 Vuorovaikutus ja liike
Sisältö painottuu 8. luokalla.	Ei seudullista lisättävää.	Sisältö painottuu 8. luokalla.
S6 Sähkö	S6 Sähkö	S6 Sähkö
Sisältö painottuu 9. luokalla.	Sisältö painottuu 9. luokalla.	Ei seudullista lisättävää.

KEMIA

Tavoitteet

Kemia: tavoitteet luokilla 7-9		
7.lk	8.lk	9.lk
Merkitys, arvot ja asenteet	Merkitys, arvot ja asenteet	Merkitys, arvot ja asenteet
T1 Oppilas kiinnostuu kemian opiskelusta.	T1 Oppilas kiinnostuu kemian opiskelusta.	T1 Oppilas kiinnostuu kemian opiskelusta.
T2 Oppilas tunnistaa omaa osaamistaan ja työskentelee huolellisesti ohjeiden mukaan.	T2 Oppilas tunnistaa omaa osaamistaan. Oppilas asettaa tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelee pitkäjänteisesti.	T2 Oppilas tunnistaa omaa osaamistaan. Oppilas asettaa tavoitteita omalle työskentelylleen sekä työskentelee suunnitelmallisesti ja pitkäjänteisesti.
T3 Oppilas ymmärtää aineiden ja materiaalien ja niiden ominaisuuksien merkitystä arjessa ja omassa elämässä.	T3 Oppilas ymmärtää alkuaineiden ja niistä muodostuvien yhdisteiden ominaisuuksien merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa.	T3 Oppilas ymmärtää kemian osaamisen merkitystä omassa elämässä, elinympäristössä ja yhteiskunnassa myös ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmasta.
T4 Oppilasta osaa pohtia omia valintojaan luonnonvarojen kestävä käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta.	T4 Oppilas oppii arvioimaan omia valintojaan energiavarojen kestävä käytön kannalta.	T4 Oppilas käyttää hiiliyhdisteiden kemiaan liittyvää osaamistaan kestävä tulevaisuuden rakentamisessa sekä arvioidessaan omia valintojaan luonnonvarojen kestävä käytön ja tuotteen elinkaaren kannalta.
Tutkimisen taidot	Tutkimisen taidot	Tutkimisen taidot
T5 Oppilas muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä.	T5 Oppilas muodostaa kysymyksiä tarkasteltavista ilmiöistä sekä kehittää kysymyksiä edelleen tutkimuksiin liittyen.	T5 Oppilas muodostaa kysymyksiä hiiliyhdisteisiin liittyvistä ilmiöistä ja kehittää kysymyksiä edelleen tutkimusten sekä muun toiminnan lähtökohdiksi.

T6 Oppilas oppii työskentelemään turvallisesti ja johdonmukaisesti.	T6 Oppilas toteuttaa kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelee turvallisesti ja johdonmukaisesti.	T6 Oppilas toteuttaa kokeellisia tutkimuksia yhteistyössä muiden kanssa sekä työskentelee turvallisesti, huolellisesti ja johdonmukaisesti.
T7 Oppilas osaa esittää omien tutkimustensa tuloksia.	T7 Oppilas käsittelee, tulkitsee ja esittää omien tutkimustensa tuloksia.	T7 Oppilas käsittelee, tulkitsee ja esittää omien tutkimuksiensa tuloksia sekä arvioi niitä ja koko tutkimusprosessia.
T8 Oppilas ymmärtää joidenkin yksinkertaisten teknologisten sovellusten, kuten kylmähauteen, toimintaperiaatteita.	T8 Oppilas ymmärtää aineiden ja niistä muodostuvien yhdisteiden teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita ja merkitystä esimerkiksi energiantuotannossa.	T8 Oppilas ymmärtää hiilen ja niistä muodostuvien yhdisteiden teknologisten sovellusten toimintaperiaatteita ja merkitystä. Oppilas oppii kemiaa soveltavien ratkaisujen ideointia, suunnittelua, kehittämistä ja soveltamista.
T9 Oppilas hyödyntää simulaatioita ja videoanimaatioita esimerkiksi tutustuessaan joidenkin aineiden ominaisuuksiin.	T9 Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa mittaustulosten hankkimiseen ja esittämiseen. Oppilas laajentaa oppimistaan käyttämällä havainnollistavia simulaatioita ja animaatioita.	T9 Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa tiedon ja tutkimustulosten hankkimiseen, käsittelemiseen ja esittämiseen. Oppilas käyttää simulaatioita ja animaatioita oppimisen tukena.
Kemian tiedot ja niiden käyttäminen	Kemian tiedot ja niiden käyttäminen	Kemian tiedot ja niiden käyttäminen
T10 Oppilasta osaa käyttää kemian käsitteitä kuvailemaan tutkimuksissa havaitsemiaan kemiallisia ilmiöitä.	T10 Oppilas käyttää kemian merkikieltä täsmällisesti sekä jäsentää omia käsiterakenteitaan tulkitsemalla yksinkertaisia reaktioyhtälöitä.	T10 Oppilas osaa käyttää hiileen ja sen yhdisteisiin liittyviä käsitteitä täsmällisesti. Oppilas osaa jäsentää omia käsiterakenteitaan kohti luonnontieteellisten teorioiden mukaisia käsityksiä.
T11 Oppilas käyttää malleja esimerkiksi aineen rakenteen kuvaamiseen.	T11 Oppilas käyttää jaksollista järjestelmää alkuaineiden ominaisuuksien kuvaamisessa ja selittämisessä.	T11 Oppilas käyttää erilaisia malleja kuvatessaan ja selittäessään hiiliyhdisteiden rakenteita ja niissä tapahtuvia kemiallisia muutoksia.

T12 Oppilas perustelee erilaisia näkemyksiä kemialle ominaisella tavalla.	T12 Oppilas käyttää eri tietolähteitä sekä perustelee erilaisia näkemyksiä kemialle ominaisella tavalla.	T12 Oppilas käyttää ja arvioi kriittisesti eri tietolähteitä sekä ilmaisee ja perustelee näkemyksiään kemialle ominaisella tavalla.
T13 Oppilas hahmottaa luonnontieteellisen tiedon luonnetta sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.	T13 Oppilas hahmottaa luonnontieteellisen tiedon luonnetta sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.	T13 Oppilas osaa kuvata luonnontieteellisen tiedon luonnetta ja kehittymistä sekä tieteellisiä tapoja tuottaa tietoa.
	T14 Oppilas ymmärtää peruseriaatteita aineen ominaisuuksista, rakenteesta ja aineiden muuttumisesta kemiallisessa reaktiossa.	T14 Oppilas ymmärtää peruseriaatteita hiilen ja sen yhdisteiden ominaisuuksista, rakenteesta ja niissä tapahtuvista muutoksista.
		T15 Oppilas osaa soveltaa kemian tietojaan ja taitojaan monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa sekä erilaisissa tilanteissa kuten luonnossa, elinkeinoelämässä, järjestöissä tai tiedeyhteisöissä.

Sisällöt

Perusteiden sisällöt

S1 Luonnontieteellinen tutkimus: Turvallisen työskentelyn periaatteet ja perustyötaidot luovat pohjan kokeelliselle työskentelylle. Eri sisältöalueista ja oppilaiden mielenkiinnon kohteista valitaan sopivia aihepiirejä suljettuihin ja avoimiin tutkimuksiin. Erilaisissa tutkimuksissa painotetaan tarkoituksenmukaisesti tutkimusprosessin eri vaiheita kuten ongelman tai ilmiön pohtimista, suunnittelua, koejärjestelyn toteuttamista, havainnointia, tulosten koontia ja käsittelyä sekä tulosten arviointia ja esittämistä. Tutustutaan tieto- ja viestintäteknologian hyödyntämiseen tutkimusten eri vaiheissa.

S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä: Sisältöjä valitaan siten, että oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon paikallinen toimintaympäristö ja lähiympäristön tila. Tutustutaan kodin kemikaaleihin ja paloturvallisuuteen. Tutkitaan olomuotojen muutoksia.

S3 Kemia yhteiskunnassa: Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista. Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen

käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin, joissa tarvitaan kemian osaamista.

S4 Kemia maailmankuvan rakentajana: Sisältöjä valitaan siten, että niissä tulee esiin kemian luonne tieteenä, aineen ja energian säilymisen periaatteet sekä luonnon mittasuhteet. Sisältöihin kuuluvat myös tutustuminen kemiaan liittyviin uutisiin, ajankohtaisiin ilmiöihin, sovelluksiin ja nykypäivän tutkimukseen.

S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne: Tutkitaan monipuolisesti seosten ja puhtaiden aineiden ominaisuuksia kuten vesi- ja rasvaliukoisuutta. Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.

S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset: Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Havainnoidaan reaktionnopeutta ja pohditaan siihen vaikuttavia tekijöitä. Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Harjoitellaan kemian merkkikielen ja yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.

Seudulliset sisällöt

Kemia: sisällöt luokilla 7-9		
7.lk	8.lk	9.lk
S1 Luonnontieteellinen tutkimus	S1 Luonnontieteellinen tutkimus	S1 Luonnontieteellinen tutkimus
Ei seudullista lisättävää.	Ei seudullista lisättävää.	Ei seudullista lisättävää.
S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä	S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä	S2 Kemia omassa elämässä ja elinympäristössä
Ei seudullista lisättävää.	Ei seudullista lisättävää.	Oman elämän ja elinympäristön ilmiöitä pohditaan erityisesti terveyden ja turvallisuuden näkökulmista.
S3 Kemia yhteiskunnassa	S3 Kemia yhteiskunnassa	S3 Kemia yhteiskunnassa
Pääpaino on kestävässä luonnonvarojen käytössä, ja tuotteiden elinkaariajattelu on yhtenä tarkastelutapana. Tutustutaan erilaisiin koulutuspolkuihin ja ammatteihin,	Kemian ilmiöihin ja sovelluksiin liittyviä sisältöjä valitaan erityisesti ihmiskunnan hyvinvoinnin ja teknologian näkökulmista.	Ei seudullista lisättävää.

joissa tarvitaan kemian osaamista.		
S4 Kemia maailmankuvan rakentajana	S4 Kemia maailmankuvan rakentajana	S4 Kemia maailmankuvan rakentajana
Ei seudullista lisättävää.	Ei seudullista lisättävää.	Ei seudullista lisättävää.
S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne	S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne	S5 Aineiden ominaisuudet ja rakenne
Pääpaino on tutkia seosten ja puhtaisten aineiden ominaisuuksia sekä tutustua alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta aineen koostumiseen atomeista.	Alkuaineiden ominaisuuksien pohjalta tutustutaan aineen koostumiseen atomeista, atomin rakenteeseen ja jaksolliseen järjestelmään. Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa.	Malleja ja simulaatioita käytetään yhdisteiden rakentumisen hahmottamisessa. Tutustutaan hiileen, sen yhdisteisiin ja ravintoaineisiin. Perehdytään johonkin orgaaniseen yhdisteryhmään.
S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset	S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset	S6 Aineiden ominaisuudet ja muutokset
Painotetaan reaktionopeuden havainnointia ja siihen vaikuttavien tekijöiden pohtimista. Lisäksi painotetaan kemian merkkikielen tulkitsemista.	Tutustutaan energian ja aineiden muuttumiseen kemiallisissa reaktioissa. Tutustutaan pitoisuuteen ja happamuuteen arkisten esimerkkien yhteydessä. Käytetään kemian merkkikieltä ja harjoitellaan yksinkertaisten reaktioyhtälöiden tulkitsemista.	Perehdytään hiilen kiertokulkuun ja sen merkitykseen elämälle. Käytetään kemian merkkikieltä. Tuotetaan ja tulkitaan yksinkertaisia reaktioyhtälöitä.

TERVEYSTIETO

Tavoitteet

Terveystieto: tavoitteet luokilla 7-9		
7.lk	8.lk	9.lk
Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys	Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys	Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys
T1 Oppilas ymmärtää terveyden koostuvan fyysisestä, psyykkisestä ja sosiaalisesta osasta sekä käsittää, että terveydessä keskeistä on terveyden edistäminen, arjen voimavarojen ylläpitäminen sekä terveysosaamisen (tiedot, taidot, itsetuntemus, kriittinen ajattelu ja eettinen vastuullisuus) kehittäminen. Oppilas ymmärtää koetun ja mitatun terveyden käsitteet. Oppilas tietää elämänkulun keskeiset kohdat sekä tunnistaa elämänkulun ja eri ikäkausien tunnuspiirteitä terveyden näkökulmasta. Oppilas osaa kuvata ihmisen fyysisistä, psyykkistä ja sosiaalista kasvua ja kehitystä nuoruudessa ja ymmärtää sen olevan yksilöllistä. Oppilas osaa selittää kasvuun ja kehitykseen liittyviä käsitteitä.	T1 Oppilas osaa nimetä perustunteita ja käsittää erilaisten tunteiden olevan sallittuja. Oppilas ymmärtää tunnetaitojen merkityksen mielen hyvinvointia tukevana tekijänä. Oppilas osaa kuvata erilaisia arjessa tarvittavia sosiaalisia taitoja sekä hyvän ystävyysuhteen tunnuspiirteitä. Oppilas ymmärtää seksuaalisuuden olevan voimavara ja osa terveyttä kuuluen ihmisen persoonaan syntymästä lähtien. Oppilas tunnistaa seksuaalisen kehityksen vaiheita (seksuaalisuuden portaat) ja tietää seksuaaliterveyden perusteet. Oppilas osaa selittää käsitteen seksuaalinen suuntautuminen.	T1 Oppilas tutustuu terveyden laaja-alaisuuteen ja terveyden edistämiseen opiskelu- ja työkyvyn näkökulmasta. Oppilas ymmärtää mielen hyvinvoinnin sekä mielenterveyden haasteet osana kokonaisvaltaista terveyttä ja työkykyä.
T2 Oppilas harjoittelee erilaisia vuorovaikutustilanteita.	T2 Oppilas harjoittelee erilaisia sosiaalisia taitoja sekä tunnetaitoja (erilaisten tunteiden nimeäminen, tunnistaminen, ilmaiseminen ja niiden säätelyminen). Oppilas harjoittelee rakentavaa toimimista erilaisissa ristiriitaisissa ja ongelmatilanteissa.	T2 Oppilas opettelee tunnistamaan äkillisen kriisin vaiheita ja erilaisia selviytymistapoja kriisitilanteissa. Oppilas harjoittelee stressin hallintataitoja.

T3 Oppilas käsittää, että jokainen ihminen on ainutlaatuinen. Oppilas oppii tapoja kehittää omaa itsetuntemustaan, itsensä arvostamista sekä itsensä kuuntelemista. Oppilas ymmärtää, että oman kehon ja mielen viestien kuunteleminen ja niiden ymmärtäminen ovat osa terveydenluku-taitoa.	T3 Oppilas osaa arvioida omaa käyttäytymistään erilaisissa sosiaalisissa tilanteissa. Oppilas oppii tarkastelemaan ja ymmärtämään omaa seksuaalista kehitystään.	T3 Oppilasta ohjataan löytämään sekä arvioimaan omaa käyttäytymistään stressi- ja kriisitilanteissa sekä tunnistamaan oman kehon ja mielen viestejä. Oppilas miettii oman elämänsä ja terveytensä kannalta tärkeitä arvoja ja opettelee arvioimaan omia asenteitaan itseä ja muita kohtaan.
T4 Oppilas pohtii oman käyttäytymisensä merkitystä erilaisissa vuorovaikutustilanteissa.	T4 Oppilas pohtii erilaisten nuorten elämässä tyypillisten ongelmatilanteiden syitä ja seurauksia sekä niiden ratkaisuja. Oppilas osaa arvioida sosiaalisten suhteiden merkityksen mielen hyvinvoinnille ja terveydelle. Oppilas osaa pohtia ja perustella turvallista sekä vastuullista seksuaalikäyttäytymistä ja suhtautumistaan seksuaaliseen erilaisuuteen.	T4 Oppilas pohtii terveyteen liittyvää yhdenvertaisuutta (lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus, pitkäaikaissairaus, seksuaalivähemmistöt, monikulttuurisuus).
Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy	Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy	Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy
T5 Oppilas tietää, mitkä tekijät vahvistavat ja mitkä puolestaan vaarantavat fyysistä, psyykkistä ja sosiaalista terveyttä. Oppilas tunnistaa kiusaamisen eri piirteitä ja siihen liittyviä rooleja sekä tietää keinoja kiusaamisen ehkäisemiseksi ja lopettamiseksi. Oppilas tietää, mitä käsitteet mielihyvä ja riippuvuus tarkoittavat ja osaa nimetä erilaisia mielihyvän ja riippuvuuden lähteitä.	T5 Oppilas ymmärtää terveyttä vahvistavia ja vaarantavia tekijöitä, esimerkiksi arkirytmiiin, uneen ja lepoon, ravitsemukseen, liikuntaan, seksuaalikäyttäytymiseen, alkoholiin ja liikenneturvallisuuteen liittyen.	T5 Oppilas tiedostaa huumeiden käytöstä aiheutuvan riippuvuuden sekä terveysriskin ja ymmärtää huumeiden käytön syyt ja seuraukset. Oppilas tietää yleisimpiä tartuntatauteja sekä suomalaisia kansantauteja ja näihin liittyviä riskitekijöitä ja ehkäisykeinoja. Oppilas ymmärtää käsitteen seksuaalinen kaltoinkohtelu.

Oppilas ymmärtää riippuvuusiin liittyvät terveysriskit ja osaa nimetä syitä erilaisille riippuvuuksille sekä keinoja niistä eroon pääsemiseksi. Oppilas tiedostaa tupakkatuotteista (tupakka, nuuska, sähkösavuke) aiheutuvan riippuvuuden ja osaa selittää niihin liittyviä terveyshaittoja. Oppilas ymmärtää käsitteen passiivinen tupakointi.		
T6 Oppilas harjoittelee terveyteen ja sairauteen liittyvien tiedonhankintamenetelmien käyttämistä.	T6 Oppilas opettelee terveyteen, turvallisuuteen ja sairauteen liittyvien tietojen ja taitojen soveltamista, aiheina arkirytmii, uni ja lepo, ravitseminen, liikunta, seksuaalikäyttäytyminen, alkoholi ja liikenneturvallisuus.	T6 Oppilas erottaa epäluotettavan ja luotettavan tietolähteen toisistaan ja osaa etsiä terveyteen ja sairauteen liittyvää tietoa ja toimintaohjeita (esimerkiksi seksuaalinen kaltoinkohtelu). Oppilas osaa tunnistaa terveydelle vaarallisia tilanteita ja kehittää valmiuksiaan toimia tarkoituksenmukaisesti sairastumis- ja ensiaputilanteissa. Oppilas osaa esittää toimintamalleja itsehoidossa ja avunhakemisessa.
T7 Oppilas ymmärtää omaa terveyttä koskevien elintapavalintojen merkityksen jokapäiväisessä elämässä ja pystyy nimeämään omaa terveyttä vahvistavia asioita. Oppilas ymmärtää itsestä huolehtimisen merkityksen terveyden kannalta (päivittäinen hyvä hygienia). Oppilas miettii elämänhallintataitojen merkitystä osana terveyden kannalta merkittäviä voimavaroja. Oppilas opettelee tunnistamaan mahdollisia riippuvuutta aiheuttavia tekijöitä omassa elämäs-	T7 Oppilas osaa arvioida omia terveystaitojaan ja tottumuksiaan säännölliseen arkirytmiiin, uneen ja lepoon, ravitsemukseen, liikuntaan, seksuaalikäyttäytymiseen, alkoholiin ja liikenneturvallisuuteen liittyen.	T7 Oppilas osaa arvioida omia elintapojaan ja terveystottumuksiaan sekä niiden vaikutusta esimerkiksi kansantauteihin.

sään ja miettimään, miten välttää riippuvuuksien kehittymistä.		
T8 Oppilas tarkastelee erilaisia terveyteen liittyviä ajankohtaisia ilmiöitä ja osaa selittää terveys-tottumuksiin liittyvien ilmiöiden muodostumista.	T8 Oppilas osaa kuvata ja opettelee arvioimaan kriittisesti elämäntapoihin, kuten uneen ja lepoon, ravitsemukseen, liikuntaan, seksuaalikäyttäytymiseen, alkoholiin ja liikenneturvallisuuteen liittyviä ilmiöitä, tietolähteitä, eettisiä kysymyksiä, valintoja ja niiden seurauksia, arvoja ja arvostuksia.	T8 Oppilas osaa arvioida kriittisesti terveyteen ja sairauteen liittyviä tietoja eri näkökulmista, kyseenalaistamaan tiedon luotettavuutta sekä tarkastelemaan sen merkitystä hyvinvoinnille.
Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri	Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri	Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri
T9 Oppilas tiedostaa mediaan liittyviä terveyttä ja hyvinvointia edistäviä ja vaarantavia tekijöitä. Oppilas tietää, miten toimia nettikiusaamistilanteessa.	T9 Oppilas ymmärtää ihmissuhteiden ja keskinäisen huolenpidon sekä tieto- ja viestintäteknologian merkityksen terveydelle ja hyvinvoinnille.	T9 Oppilas ymmärtää terveyden ja toimintakyvyn merkityksen ihmiselle. Oppilas osaa selittää mediaan liittyviä käsitteitä. Oppilas tunnistaa terveystarkkailun ja vaikuttamisen keinot. Oppilas ymmärtää, miten elinympäristö vaikuttaa terveyteen. Oppilas ymmärtää suomalaisen terveydenhuoltojärjestelmän rakenteen.
T10 Oppilas oppii käytännössä tarkastelemaan toimintakyvylle ja sen ylläpitämiselle merkittäviä seikkoja, kuten työasennon ergonomiaa, ja osaa laatia opiskelu-, toiminta- ja työkykyä edistäviä suunnitelmia.	T10 Oppilas tutustuu tarjolla oleviin terveyspalveluihin ja niiden toimintaan.	T10 Oppilas tietää, mistä hän saa tarkoituksenmukaista tukea ja apua erilaisissa terveyteen ja hyvinvointiin liittyvissä ongelmatilanteissa.
T11 Oppilas opettelee arvioimaan omaan elämänpäiiriin kuuluvien ihmisten terveyskäsitysten (lääketieteellinen, toiminnallinen,	T11 Oppilas pohtii omaan elämään liittyviä terveyden ja hyvinvoinnin arvoja ja normeja arki-rytmiin, uneen ja lepoon, ravit-	T11 Oppilas osaa havainnoida ympärillään olevia erilaisia terveyskäsityksiä sekä ajankohtaisia terveysilmiöitä ja arvioida nii-

subjektiivinen) vaikutusta omaan terveyteen.	semukseen, liikuntaan, seksuaalikäyttäytymiseen, alkoholiin ja liikenneturvallisuuteen liittyen.	den vaikutusta itseensä. Oppilas osaa kuvailla omaa oppimista tukevia tekijöitä.
T12 Oppilas osaa käyttää kriittistä medialukutaitoa arvioidessaan terveyteen liittyvän viestinnän luotettavuutta ja merkitystä. Oppilas pohtii, mitä keinoja ja tapoja hänellä on vaikuttaa lähiyhteisönsä terveyteen. Oppilas pohtii eettistä vastuullisuutta, esimerkiksi muiden huomioon ottamista tai (netti)kiusaamiseen puuttumista, osana terveystaustaa.	T12 Oppilas tietää, miten hän voi toiminnallaan tukea sekä omien että muidenkin oikeuksien toteutumista mm. seksuaalikäyttäytymiseen (nuorten seksuaalioikeudet) liittyen.	T12 Oppilas ymmärtää omat vaikutusmahdollisuutensa terveyttä ja turvallisuutta koskevissa asioissa. Oppilas pohtii kansalaistoiminnan ja osallisuuden merkitystä kestävästä elämäntavasta, kansanterveyden ja sen edistämisen kannalta. Oppilas ymmärtää, että hänellä itsellään on päävastuu omasta terveydestään ja turvallisuudesta. Oppilas pohtii terveyteen liittyvän viestinnän eettisyyttä ja yhdenvertaisuutta (yksilön oikeudet ja vastuut).

Sisällöt

Perusteiden sisällöt

S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys: Sisällöissä painotetaan terveyden eri osa-alueiden kokonaisvaltaista hahmottamista terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn näkökulmasta. Opetuksessa käsitellään elämäntavan sekä kasvun ja kehityksen yleisiä tunnuspiirteitä, monimuotoisuutta ja henkilökohtaisuutta. Kasvun ja kehityksen sisällöissä painottuvat identiteetti, minäkuvan ja itsetuntemuksen rakentuminen, seksuaalinen kehittyminen, huolenpidon sekä perheen ja läheisten merkitys, mielen hyvinvointi ja itsensä arvostaminen sekä turvataidot. Tunne- ja vuorovaikutustaitojen sisällöissä kiinnitetään huomiota vuorovaikutustilanteissa toimimiseen, tunteiden ilmaisuun ja niiden säätelyyn. Lisäksi perehdytään ristiriitojen, ongelmatilanteiden, stressin ja kriisien rakentamiseen käsittelyyn.

S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy: Sisältöjä valitaan syventäen tietoa ja ymmärrystä terveyttä tukevista voimavaroista ja sairauksia ehkäisevistä tekijöistä. Terveyteen liittyvistä tottumuksista käsitellään arkirytmii, uni, ravitsemus ja liikunta. Sisällöissä perehdytään seksuaalisuuteen, seksuaaliterveyden eri osa-alueisiin ja seksuaalisen kehityksen monimuotoisuuteen. Terveyden voimavaroista tarkastellaan mielenterveyttä, hyvinvointia tukevia ympäristöjä ja yhteisöjä sekä mielekästä vapaa-ajan toimintaa. Lisäksi käsitellään turvallisuustaitoja ja -valmiuksia, ensiaputaitoja, itsehoitoa sekä tuen ja avun hakemista. Sisältöjä valittaessa otetaan

huomioon myös ajankohtaisia terveysilmiöitä sekä tarkastellaan terveyteen liittyvän tiedon luotettavuutta.

Terveyden vaaratekijöistä nostetaan esiin liikkumattomuus ja passiivinen elämäntapa, ravitsemuksen ja nukkumisen ongelmat, kiusaaminen ja stressi. Sisällöissä otetaan huomioon nuoren mielen pahoinvointi, riippuvuudet sekä päihteet ja niiden käytön ehkäisy. Sairauksien ehkäisyyn liittyvistä sisällöistä valitaan keskeiset ja ajankohtaiset tartuntataudit sekä kansantaudit ja tapaturmat.

S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri: Sisällöissä otetaan esille opiskelu-, työ- ja toimintakyky nuoruudessa. Kestävää elämäntapaa tarkastellessa otetaan huomioon sosiaalinen kestävyys ja vastuullinen kuluttaminen. Elinympäristön terveysvaikutuksia käsiteltäessä nostetaan esille keskeisiä terveyden edistämisen ja sairauksien ehkäisyn keinoja, terveyspalvelut, kansalaistoiminta ja ympäristön terveysriskit.

Tietolähteitä, erilaisia terveystarkastelun ja vaikuttamisen keinoja tarkastellaan erityisesti tiedon luotettavuuden ja terveysvaikutusten näkökulmasta. Terveyden edistämisen sisällöissä otetaan huomioon kulttuurin terveyttä edistävä merkitys ja kulttuurinen herkkyyks, kestävä elämäntapa, kansalaisten yhdenvertaisuus ja osallisuus sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Sisältöjä käsiteltäessä otetaan huomioon eri näkökulmia kuten lapsuus ja lasten oikeudet, vanhuus, vammaisuus tai pitkäaikaissairaus.

Seudulliset sisällöt

Terveystieto: sisällöt luokilla 7-9		
7.lk	8.lk	9.lk
S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys	S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys	S1 Terveyttä tukeva kasvu ja kehitys
Tutustutaan terveys-käsitteen laaja-alaisuuteen ja pohditaan eri terveyden osa-alueiden, fyysisen, psyykkisen ja sosiaalisen terveyden, merkitystä osana kokonaisvaltaista hyvinvointia. Tarkastellaan elämäntapavaihteita terveyden edistämisen näkökulmasta. Käsitellään minäkuvan muodostumista ja itsetuntemuksen kehittämistä sekä itsensä arvostamista osana kokonaisvaltaista terveyttä.	Käsitellään erilaisissa vuorovaikutustilanteissa toimimista sekä tunnetaitoja. Pohditaan ristiriitojen ja ongelmatilanteiden rakentavaa käsitelyä. Tutustutaan seksuaalisen kehittymisen etenemiseen.	Käsitellään mielen hyvinvointia osana kokonaisvaltaista terveyttä. Pohditaan erilaisten stressi- ja kriisitilanteiden ennaltaehkäisyä sekä niissä toimimista. Pohditaan omia arvoja ja asenteita sekä niiden vaikutusta terveyteen.

S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy	S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy	S2 Terveyttä tukevat ja kuluttavat tekijät sekä sairauksien ehkäisy
Tutkitaan terveyttä voimavara-lähtöisesti ja käsitellään mielen hyvinvointia terveyttä tukevana tekijänä. Pohditaan terveyttä kuluttavia tekijöitä, kuten riippuvuutta, tupakatuotteita ja kiusaamista. Käsitellään turvataitoja vaativien tilanteiden tunnistamista ja niissä toimimista kiusaamisen ehkäisyn näkökulmasta. Tarkastellaan itsestä huolehtimisen taitoja osana hyvää terveysosaamista.	Käsitellään terveyttä tukevia tekijöitä kuten arkirytmää, mielekästä vapaa-ajan toimintaa, unta, ravitsemusta ja liikuntaa. Terveyttä kuluttavista tekijöistä tarkastellaan mm. nukkumisen ongelmia, alkoholia, passiivista elämäntapaa ja tapaturmia. Opetellaan erilaisten tapaturmien ja onnettomuustilanteiden ensiaputaitoja. Pohditaan seksuaalisuuden monimuotoisuutta ja vastuullista seksuaalikäyttäytymistä osana seksuaaliterveyttä.	Käsitellään terveyttä kuluttavista tekijöistä nuoren mielen pahoinvointia, ravitsemuksen ongelmia sekä huumeita. Harjoitellaan turvallisuustaitoja vaativien tilanteiden tunnistamista ja niissä toimimista sekä tuen ja avun hakemista. Perehdytään tartuntatauteja ja suomalaisia kansantauteja aiheuttaviin tekijöihin. Opetellaan toimimaan ennaltaehkäisevästi ja selvitetään, missä ja miten tauteja hoidetaan.
S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri	S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri	S3 Terveys, yhteisöt, yhteiskunta ja kulttuuri
Tutustutaan opiskelu-, työ- ja toimintakyky- käsitteisiin ja mietitään, miten voitaisiin edistää omaa opiskelukykyä terveyden eri osa-alueet huomioiden. Käydään läpi erilaiset terveystieteelliset (lääketieteellinen, subjektiivinen, toiminnallinen) ja tarkastellaan omaa terveystietoa niiden näkökulmasta. Mietitään median vaikutusta terveydelle ja käsitellään mediataitoja osana hyvää terveysosaamista.	Pohditaan ihmisoikeuksia ja yhdenvertaisuutta seksuaalisuuteen liittyen sekä mm. alkoholi- ja liikennekulttuurin vaikutuksia ja muutoksia yksilön, yhteisön ja yhteiskunnan näkökulmasta.	Käsitellään ympäristön terveysvaikutuksia terveyden eri osa-alueet huomioiden. Tutustutaan erilaisiin terveyspalveluihin ja kansalaisyhteiskunnan muotoihin. Tarkastellaan ajankohtaisia terveyteen liittyviä ilmiöitä mm. terveystieteellistä ja vaikuttamisen keinoja sekä arvioidaan lähiympäristön terveystieteellisten (lääketieteellinen, subjektiivinen ja toiminnallinen) merkitystä itselle. Pohditaan opiskelu-, työ- ja toimintakykyä osana kestävästä elämäntapaa.

USKONTO

Tavoitteet

Uskonto: tavoitteet luokilla 7-9		
7.lk	8.lk	9.lk
T1 Oppilas oppii havaitsemaan uskonnon vaikutuksia arkisessa elämässä ja ympäröivässä kulttuurissa. Oppilas oppii tarkastelemaan uskonnon luonnetta yksilön ja yhteisön asiana, uskonnon ulottuvuuksia sekä uskonnollisen kielen erityislaatuisuutta.	T1 Oppilas oppii havaitsemaan uskonnon vaikutuksia arkisessa elämässä ja ympäröivässä kulttuurissa. Oppilas oppii tarkastelemaan uskonnon luonnetta yksilön ja yhteisön asiana, uskonnon ulottuvuuksia sekä uskonnollisen kielen erityislaatuisuutta.	
	T2 Oppilas oppii tuntemaan kristinuskon syntyvaiheet ja perusopetukset sekä kristinuskon vaikutukset ympäröivään yhteiskuntaan. Oppilas oppii tuntemaan Raamatun syntyprosessin, keskeisen sisällön ja tutustuu uskonnon pyhästä kirjasta nouseviin teemoihin.	
T3 Oppilas perehtyy eri maailmanuskontoihin, joihinkin katsomuksiin sekä uskonnottomuuteen. Oppilas oppii ymmärtämään uskonnoissa ja katsomuksissa ilmenevää moninaisuutta.		
T4 Oppilas oppii havaitsemaan uskonnollisia ilmiöitä, tapoja ja symboleita ympärillään.	T4 Oppilas oppii havaitsemaan uskonnollisia ilmiöitä, tapoja ja symboleita ympärillään. Oppilas oppii tunnistamaan	T4 Oppilas oppii havaitsemaan uskonnollisia ilmiöitä, tapoja ja symboleita ympärillään. Oppilas oppii tunnistamaan uskon-

Oppilas oppii tunnistamaan uskonnon ilmene- mismuotoja tieteen, kult- tuurin, median ja taiteen kentässä.	uskonnon ilmenemismuotoja tieteen, kulttuurin, median ja taiteen kentässä.	non ilmenemismuotoja tieteen, kulttuurin, median ja taiteen ken- tässä.
T5 Oppilas tutustuu uskonnon ja tieteen kielen välisiin eroihin. Oppilas osaa tunnistaa argumentaation tapoja.	T5 Oppilas tunnistaa uskonnon ja tieteen kielen välisiä eroja. Oppilas osaa kertoa esimerkke- jä argumentaation tavoista.	T5 Oppilas osaa kertoa uskonnon ja tieteen kielen välisistä eroista. Oppilas osaa kertoa argumentaati- on tavoista.
		T6 Oppilas oppii peruskäsitykset etii- kasta, moraalista ja arvoista. Oppilas oppii tuntemaan lähemmin kristinuskon ja tärkeimpien kirkko- kuntien keskeiset eettiset periaat- teet. Oppilas oppii tuntemaan muiden uskontojen ja katsomusten eettiset periaatteet. Oppilas oppii ihmisyyteen liittyviä perusarvoja, tutustuu tärkeimpiin ihmisoikeussopimukseen ja osaa ker- toa niiden keskeisestä sisällöstä.
	T7 Oppilas oppii ymmärtämään uskonnon ja katsomusten maail- manlaajaa merkitystä ihmis- ten arjessa tekemille valinnoil- le.	T7 Oppilas ymmärtää, että uskonnot ja katsomukset antavat merkityksen ja sisällön ihmisten arjessa tekemille valinnoille. Oppilas osaa kuvailla ja arvioida uskontojen ja katsomusten maail- manlaajuista merkitystä.
		T8 Oppilas oppii kuvailemaan ajankoh- taisia eettisiä kysymyksiä sekä tar- kastelemaan niitä oman arvomaail- mansa pohjalta.
T9 Oppilas oppii tarkastele- maan omia valintojaan ja niiden vaikutuksia toisten ihmisten hyvinvointiin.		T9 Oppilas osaa pohtia eettisiä asioita, kertoa omista tunteista ja koke- muksista sekä soveltaa kristillistä etiikkaa käytäntöön. Oppilas oppii tarkastelemaan omia

		valintojaan ja niiden vaikutuksia toisten ihmisten hyvinvointiin ja kestäväan kehitykseen.
T10 Oppilas oppii luottamaan elämään ja itseensä. Oppilas saa valmiuksia toimia erilaisista taustoista tulevien ihmisten kanssa. Oppilas oppii ilmaisemaan itseään monin eri tavoin.	T10 Oppilas luottamaan elämään ja itseensä. Oppilas saa valmiuksia toimia erilaisista taustoista tulevien ihmisten kanssa. Oppilas oppii ilmaisemaan itseään monin eri tavoin.	T10 Oppilas oppii luottamaan elämään ja itseensä. Oppilas oppii toimimaan erilaisista taustoista tulevien ihmisten kanssa. Oppilas oppii ilmaisemaan itseään monin eri tavoin.

Sisällöt

Perusteiden sisällöt

S1 Suhde omaan uskontoon: Opetuksen sisältöjen valinnassa keskeistä on kristinusko eri puolilla maailmaa, painottaen nykytilannetta. Opetuksessa tarkastellaan kristinuskon syntyä, leviämistä ja jakaantumista kirkkokunniksi. Perehdytään suurimpiin kristillisiin kirkkokuntiin: katolinen ja ortodoksinen kirkko sekä protestanttiset kirkot, erityisesti luterilainen kirkko. Opetuksessa perehdytään kirkkokuntien levinneisyyteen, keskeisiin opetuksiin. Tutkitaan Raamatun syntyhistoriaa, keskeistä sisältöä ja tulkintatapoja sekä uskonnon kulttuurivaikutuksia. Perehdytään syvemmin kristinuskoon Suomessa ja sen kulttuurivaikutuksiin. Jäsennetään omaa suhdetta luterilaisuuteen, suomalaisuuteen ja eurooppalaisuuteen.

S2 Uskontojen maailma: Opetuksessa tarkastellaan suurten maailmanuskontojen levinneisyyttä, perusopetuksia ja vaikutusta kulttuuriin eri puolilla maailmaa. Tutustutaan lisäksi luonnonuskontoihin ja uusiin uskonnollisiin liikkeisiin sekä uskonnottomuuteen elämäkatsomuksena. Uskontoja tarkastellaan tieteellisestä näkökulmasta ottaen huomioon uskonnon eri ulottuvuudet. Sisältöjen valinnassa otetaan huomioon uskon ja tiedon sekä uskonnollisen kielen ja tieteellisen kielen erottaminen, uskontokritiikki sekä uskontojen näkyminen kulttuurin eri osa-alueilla, mediassa, politiikassa, populaarikulttuurissa, taiteessa ja tapakulttuurissa. Syvennetään ekumenian sekä uskontojen ja katsomusten välisen dialogin ymmärtämistä osana uskontojen välistä toimintaa ja maailmanrauhaa.

S3 Hyvä elämä: Opetuksessa keskeistä on etiikan peruskäsitteiden tunteminen ja ymmärtäminen. Perehdytään syvällisemmin kristinuskon ja muiden uskontojen eettiseen opetukseen ja eri kristillisten kirkkojen eettisiin painotuksiin sekä Raamatun ja etiikan suhteeseen. Tutustutaan YK:n Yleismaailmalliseen ihmisoikeuksien julistukseen ja ihmisoikeusetiikkaan. Opetuksen sisällöiksi valitaan elämäkysymyksiin, suomalaiseen yhteiskuntaan, globaaliin vastuuseen sekä ympäristöön ja eläimiin liittyviä eettisiä kysymyksiä. Tarkastellaan eettisiä kysymyksiä mediasta otetuilla ajan-kohtaisilla esimerkeillä. Pohditaan omien valintojen eettisiä ulottuvuuksia ja niiden vaikutusta omaan ja toisten hyvinvointiin.

Seudulliset sisällöt

7.lk

S2 Uskontojen maailma

Perehdytään siihen, mitä uskonnolla tarkoitetaan ja mitkä ovat uskonnon eri ilmenemismuotoja. Tutustutaan uskonnon tiedollisiin, toiminnallisiin, kokemuksellisiin, yhteisöllisiin ja yhteiskunnallisiin ulottuvuuksiin.

Opetuksessa tarkastellaan suuria maailmanuskontoja, kuten hindulaisuutta, buddhalaisuutta, Kiinan uskontoja, Japanin uskontoja, juutalaisuutta, kristinuskkoa ja islamia, näiden syntyä, levinneisyyttä, pyhiä kirjoituksia, opetuksia sekä vaikutusta kannattajiensa elämään ja yhteiskuntaan. Tutustutaan luonnonuskontojen tunnusomaisiin piirteisiin ja joihinkin sen ilmenemismuotoihin sekä lisäksi uusiin uskonnollisiin liikkeisiin.

Opetuksen sisältöinä ovat eri uskontojen vaikutukset yksilön elämään ja yhteiskuntaan. Tutustutaan uskontojen kannattajien elämänkaaresta, vuodenkierrosta tai uskonnon sisällöistä nouseviin juhliin ja uskontoihin liittyviin tapoihin. Opetuksessa huomio kiinnittyy myös uskontojen symboliikkaan ja niiden merkityksiin kannattajilleen.

Oppilaat tutustuvat uskonnollisen kielen käsitteisiin, kuten pyhä ja yliluonnollinen, sekä oppivat tarkastelemaan näitä suhteessa arkiseen ja luonnolliseen. Opetuksessa tuodaan esille ajassa ilmenevän uskontokritiikin näkökulmia. Tutustutaan dialogiin, jota käydään uskontojen välillä.

Opetuksessa korostetaan itsensä ja toisten arvostamista sekä suvaitsevaisuutta erilaisista taustoista tulevia kohtaan.

8.lk

S1 Suhde omaan uskuntoon

Tarkastellaan kristinuskon syntyä, sen taustatekijöitä sekä alkuseurakunnan elämälle tunnusomaisia piirteitä. Oppilas saa käsityksen apostolisen opetuksen kehittymisestä uskontunnustuksiksi. Tutustutaan kristinuskon leviämiseen ja jakaantumiseen eri kirkkokunniksi. Perehdytään lähemmin katoliseen ja ortodoksiseen kirkkoon. Opiskellaan reformaatioon, luterilaiseen kirkkoon ja sen opetukseen liittyvät keskeiset asiat. Käydään läpi kirkkokunnille tärkeitä käsityksiä ja opetuksia esimerkiksi Jumalasta, uskosta ja sakramenteista.

Tarkastellaan kristinuskon vaiheita Suomessa ja sekä katolisen että luterilaisen uskon vaikutuksia suomalaiseen yhteiskuntaan. Tutustutaan muihin Suomessa vaikuttaviin kristillisiin kirkkokuntiin ja näiden keskeisiin opetuksiin.

Opetuksessa korostetaan, että Raamattu on historiallinen dokumentti, jota voidaan tutkia eri tavoin. Tutustutaan raamatuntutkimuksen keskeisiin periaatteisiin. Perehdytään Raamatun synnyn eri vaiheisiin, sen kielelliseen monimuotoisuuteen ja Raamatusta tehtäviin keskeisimpiin tulkintatapoihin. Opiskellaan Raamatun keskeistä sisältöä sekä Jeesus Nasaretilaisen ja Paavalin vaikutusta kristillisen uskon muotoutumiseen.

Tutustutaan Raamatusta ja kristinuskosta nouseviin kulttuurivaikutuksiin erityisesti eurooppalaisessa ja suomalaisessa kulttuurissa.

Pohditaan uskon ja tiedon välistä suhdetta ja tutustutaan aiheesta käytyyn keskusteluun esimerkiksi luomiskertomusten ja tieteellisten maailmansyntyteorioiden välillä.

Tuetaan sellaista oppimisilmapiiriä, jossa oppilas kokee luottamusta elämään ja itseensä. Annetaan valmiuksia toimia erilaisista taustoista tulevien ihmisten kanssa. Oppilasta kannustetaan ilmaisemaan itseään monin eri tavoin.

9.lk

S3 Hyvä elämä

Perehdytään peruskäsitteisiin etiikasta, moraalista ja arvoista. Tutustutaan eettisiin teorioihin kuten seurausetiikkaan, velvollisuusetiikkaan ja tilanne-etiikkaan. Opetellaan tuntemaan käsitteet maailmankuva, maailmankatsomus ja elämäkatsomus sekä niiden rakentumista omalla kohdallaan.

Perehdytään kristinuskon ja suurimpien kristillisten kirkkokuntien eettisiin periaatteisiin ja painotuksiin. Tarkastellaan Raamatun ja etiikan suhdetta. Perehdytään muiden maailmanuskontojen eettisiin opetuksiin.

Tutustutaan YK:n voimassa oleviin ihmisoikeussopimuksiin. Sisällöissä käydään läpi globaaleja ja suomalaiseen yhteiskuntaan liittyviä eettisiä kysymyksiä ihmisoikeuksista, rasismista, ympäristövastuusta, eläinten oikeuksista sekä työn ja vapaa-ajan suhteesta.

Sisällöissä käsitellään lisäksi eettisiä aiheita, jotka koskettavat nuoren elämäntilannetta ja ovat ajankohtaisia. Tarkastellaan mediassa ja nuorisokulttuurissa vallitsevia arvoja ja pohditaan niiden suhdetta kristinuskossa ilmeneviin arvoihin minäkuvasta ja ihmisen arvosta.

Opetellaan erilaisia uskonnollisen ja eettisen ilmaisun tapoja yksin ja yhdessä, suullisesti ja kirjallisesti. Tutustutaan erilaisiin argumentointitapoihin ja opetellaan argumentointitaitoja.

Opetuksessa korostetaan itsensä ja toisten arvostamista sekä suvaitsevaisuutta erilaisista taustoista tulevia kohtaan.

ELÄMÄNKATOSMUSTIETO

Tavoitteet

Elämäkatsomustieto: tavoitteet luokilla 7-9

T1

Oppilas oppii tunnistamaan ja ymmärtämään erilaisista lähteistä eri maailmankuviin ja -katsomuksiin sisältyviä käsitteitä.

Oppilas oppii käyttämään käsitteitä ilmaistessaan itseään tekstein ja vuorovaikutuksessa muiden kanssa.

T2

Oppilas omaksuu tietoja erilaisista kulttuureista ja katsomuksista.

Oppilas oppii huomioimaan eri kulttuurien ilmenemistä yhteiskuntien eri alueilla mm. mediassa ja taiteessa.

Oppilas tietää maailmanperintöohjelman periaatteet ja joitain maailmanperintökohteita.

T3

Oppilas tuntee keskeisten maailmankatsomusten ja kulttuurien tärkeimmät historialliseen kehitykseen liittyvät piirteet ja niiden vaikutukset nyky-yhteiskuntiin.

Oppilas tietää katsomusten tieteellisen tutkimuksen periaatteet.

T4

Oppilas oppii tuntemaan uskonnon määritelmän, uskonnollisen ja uskonottoman ajattelun periaatteet ja uskontokritiikin pääpiirteet.

T5

Oppilas tuntee katsomusvapaus-käsitteen sisällön ja merkityksen sekä osaa arvioida katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista ja toteutumattomuutta erilaisissa yhteiskunnissa.

Oppilas tietää ihmisoikeusjärjestöjä sekä niiden toimintaperiaatteita.

T6

Oppilas oppii käyttämään omaksumaansa tietoa hahmottaessaan erilaisten katsomusten taustalla olevia perusteluja.

T7

Oppilas oppii käyttämään omaksumaansa tietoa hahmottaessaan maailman moninaisuutta ja ihmisten yhdenvertaisuutta.

Oppilas oppii hyväksymään ja ymmärtämään erilaisuutta.

T8

Oppilas oppii käyttämään omaksumaansa tietoa eettisen ajattelunsa perusteluna erilaisissa tilanteissa.

Oppilas oppii kehittämään eettistä ajatteluaan lisääntyvän tiedon ja kokemusten pohjalta.

T9

Oppilas oppii ja on innostunut käyttämään omaksumaansa tietoa arkisten ratkaisujensa perustana.

Oppilas oppii ymmärtämään arkisten ratkaisujen vaikutusta kestäväan tulevaisuuteen sekä paikallisesti että globaalisti.

Oppilas oppii vaikuttamaan yhteiskunnassa kestäväan tulevaisuuden perusteiden mukaisesti.

T10

Oppilas tietää ihmisarvon, ihmisoikeuksien ja ihmisten yhdenvertaisuuden merkityksen ja eettisen

perustan.

Oppilas oppii käyttämään omaksumaansa tietoa ihmisoikeuksien ja suvaitsevaisuuden edistämiseen.

Sisällöt

Perusteiden sisällöt

S1 Katsomus ja kulttuuri: Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Käydään oppilaan elämäkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja. Perehdytään Unescon suojelemaan maailman kulttuuri- ja luonnonperintöön ja seurataan kulttuurin ilmenemistä muun muassa mediassa ja taiteessa. Perehdytään teistisiin ja ateistisiin katsomuksiin nykymaailmassa, esimerkiksi sekulaariin humanismiin, kristinuskoon ja islamiin. Tutustutaan valittuihin katsomusten historian ja niiden kohtaamisen käännteisiin sekä arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa.

S2 Etiikan perusteita: Tutustutaan etiikan peruskysymyksiin ja pääsuuntiin. Pohditaan hyvän elämän lähtökohtia ja yleisinhimillisiä arvoja: totuus, hyvyys, kauneus ja oikeudenmukaisuus. Perehdytään teon eettisen arvioinnin näkökulmiin, kuten teon tahallisuuteen, tekijän tarkoitukseen ja teon seurauksiin. Sovelletaan eettistä lähestymistapaa ja käsitteistöä nuorten arjessa esiintyviin tilanteisiin. Perehdytään sosiaalisessa mediassa ja muissa tiedotusvälineissä esiintyviin ajankohtaisiin kysymyksiin eettisestä näkökulmasta. Tarkastellaan kulttuurista moninaisuutta rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.

S3 Ihmisoikeudet ja kestävä tulevaisuus: Perehdytään ihmisarvoon, ihmisoikeuksiin ja ihmisten väliseen yhdenvertaisuuteen. Tutustutaan ihmisoikeuksien kehitykseen ja ihmisoikeusloukkauksiin, kuten holokaustiin. Tutustutaan erilaisiin käsityksiin ihmisen ja luonnon suhteesta, esim. humanistiseen, utilistiseen, mystiseen ja luontokeskeiseen. Perehdytään luonnon ja yhteiskunnan kestävä tulevaisuuden mahdollisuuksiin sekä ympäristöetiikkaan liittyviin kysymyksiin kuten eläinten oikeuksiin. Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestävä tulevaisuuden hyväksi.

Seudulliset sisällöt

Elämäkatsomustieto: sisällöt luokilla 7-9		
7.lk	8.lk	9.lk
S1 Katsomus ja kulttuuri	S1 Katsomus ja kulttuuri	S1 Katsomus ja kulttuuri
Perehdytään maailmankuvan ja maailmankatsomuksen käsitteisiin. Perehdytään Unescon maailman kulttuuri- ja luonnonperintöluettelon kohteisiin, ideaan	Syvennetään tietoutta ateis- mista ja sekulaari humanis- mista. Perehdytään mm. vapaa- ajattelijoiden, ateistien, ratio- nalisti, skeptistien, humanistien	Arvioidaan katsomusvapau- den ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yh- teiskunnissa. Käydään oppilaan elämäkat-

ja periaatteisiin. Seurataan kulttuurin ilmenemistä mm. mediassa ja taiteessa. Syvennetään tietoutta teistisistä ja ateistista katsomuksista nykymaailmassa: kristinusko, juutalaisuus, islam, idän filosofiat, luonnonuskonnot ja alustavasti uskonnoton ajattelu. Tutustutaan katsomusten historiaan ja niiden kohtaamiin käänteisiin sekä nykypäivän tilanteeseen. Arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa katsomusten osalta. Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja.	ja agnostikkojen ajatteluun. Tutustutaan katsomusten historiaan ja niiden kohtaamiin käänteisiin sekä nykypäivän tilanteeseen. Arvioidaan katsomusvapauden ja yhdenvertaisuuden toteutumista erilaisissa yhteiskunnissa. Syvennetään tietoutta uskontokritiikin perusteista: tiedollinen, yhteiskunnallinen, moraalinen, psyykkinen, antropologinen ja sosiologinen uskontokritiikki. Käydään oppilaan elämänkatsomuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja.	somuksen ja identiteetin rakentamista tukevia keskusteluja.
S2 Etiikan perusteita	S2 Etiikan perusteita	S2 Etiikan perusteita
Tarkastellaan kulttuurista moninaisuutta rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä. Kerrataan etiikan peruskysymyksiin: moraali, arvo, arvostus, ihanteet, normi, eettiset säännöt ja periaatteet.	Kerrataan etiikan peruskysymykset: moraali, arvo, arvostus, ihanteet, normi, eettiset säännöt ja periaatteet. Tarkastellaan kulttuurista moninaisuutta rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.	Kerrataan etiikan peruskysymykset: moraali, arvo, arvostus, ihanteet, normi, eettiset säännöt ja periaatteet. Tutustutaan etiikan pääsuuntiin: deskriptinen etiikka, normatiivinen etiikka, praktinen etiikka, teoreettinen etiikka, muita suuntauksia. Perehdytään teon eettisen arvioinnin näkökulmiin, kuten teon tahallisuuteen, tekijän tarkoitukseen ja teon seurauksiin. Perehdytään yleisinhimillisiin arvoihin: totuus, hyvyys, kauneus ja oikeudenmukaisuus. Pohditaan hyvän elämän lähtökohtia: Aristoteleen näkemys hyvästä elämästä, epikuralaisuus, stoalaisuus. Pohditaan, kuinka meidän tulisi elää

		ja kohdella muita yksilöitä. Sovelletaan eettistä lähestymistapaa ja käsitteistöä nuorten arjessa esiintyviin tilanteisiin. Perustellaan oma näkemys suhteessa etiikan pääsuuntiin. Perehdytään sosiaalisessa mediassa ja muissa tiedotusvälineissä esiintyviin ajankohdaisiin kysymyksiin eettisestä näkökulmasta. Tarkastellaan kulttuurista moninaisuutta rikkautena, oikeutena ja eettisenä kysymyksenä.
S3 Ihmisoikeudet ja kestävä tulevaisuus	S3 Ihmisoikeudet ja kestävä tulevaisuus	S3 Ihmisoikeudet ja kestävä tulevaisuus
Perehdytään ihmisarvoon, ihmisten väliseen yhdenvertaisuuteen ja ihmisoikeuksiin: vapaus-, poliittiset, taloudelliset, prosessuaaliset, sosiaaliset ja sivistykselliset oikeudet. Tutustutaan ihmisoikeuksien kehitykseen ja ihmisoikeusloukkauksiin, kuten eugeniikkaan, holokaustiin, orjuuteen, kidutukseen, terrorismiin. Pohditaan, miten yksilö ja yhteisö voi toimia vastuullisesti kestävä tulevaisuuden hyväksi.	Kerrataan ihmisarvon, ihmisten välinen yhdenvertaisuus ja ihmisoikeuksien merkitys. Tutustutaan erilaisiin ihmisoikeusjärjestöihin. Tutustutaan erilaisiin käsityksiin ihmisen ja luonnon suhteesta: esim. humanistiseen, utilistiseen, mystiseen, luontokeskeiseen ja lajien tasa-arvon käsitykseen. Perehdytään luonnon ja yhteiskunnan kestävä tulevaisuuden mahdollisuuksiin sekä ympäristöetiikkaan liittyviin kysymyksiin kuten eläinten oikeuksiin ja nälkään ja janoon ympäristöeettisinä kysymyksinä. Tutustutaan eläin- ja luonnonsuojelujärjestöihin. Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestävä tulevaisuuden hyväksi.	Pohditaan, miten voidaan toimia vastuullisesti kestävä tulevaisuuden hyväksi.

HISTORIA

Tavoitteet

Historia: tavoitteet luokilla 7-8	
7.lk	8.lk
Merkitys, arvot ja asenteet	Merkitys, arvot ja asenteet
T1 Oppilaan kyky tunnistaa niitä historiallisia tapahtumia ja ilmiöitä, jotka vuosien saatossa ovat keskeisimmin muokanneet maailmaa, vahvistuu. Oppilas löytää myös oman identiteettinsä historialliset juuret. Oppilaan kiinnostus historiasta tiedonalana, identiteettiä ja kriittistä ajattelua rakentavana oppiaineena vahvistuu.	T1 Oppilaan kyky tunnistaa niitä historiallisia tapahtumia ja ilmiöitä, jotka vuosien saatossa ovat keskeisimmin muokanneet maailmaa, vahvistuu. Oppilas löytää oman identiteettinsä historialliset juuret.
Tiedon hankkiminen menneisyydestä	Tiedon hankkiminen menneisyydestä
T2 Oppilas oppii etsimään lähteitä ja arvioimaan niitä lähdekritiikin keinoin. T3 Oppilas harjoittelee etsimään ja tulkitsemaan erilaisia tulkintoja ja perusteluja historiallisille lähteille ja erilaisille näkemyksille.	
Historian ilmiöiden ymmärtäminen	Historian ilmiöiden ymmärtäminen
T4 Oppilaan aiempi tietämys historiallisen ajan aikakausien jaksottamisesta ja siihen liittyvästä käsitteistöstä syvenee. T5 Oppilas ymmärtää merkittävien historiallisten ratkaisujen taustaa sekä ihmisen toiminnan syitä eri aikakausien näkökulmasta. T6 Oppilas oppii, millaiset tekijät ylipäätään vaikuttavat historiallisten tapahtumien ja ilmiöiden syntyyn eli mitkä muut tekijät kuin ihmisen toiminta ovat vaikuttaneet historian kulkuun. Oppilas pohtii, mitkä syyt voidaan perustellusti liittää mihinkin tapahtumaan.	T7 Oppilas oppii, miten historian eri vaiheet niveltäytyvät tarkasteltavalla jaksolla toisiinsa ja mitkä ovat olleet keskeisimpiä näitä eri vaiheita toisistaan erottaneita ja siten maailmaa muuttaneita tekijöitä.

Historiallisen tiedon käyttäminen	Historiallisen tiedon käyttäminen
T8 Oppilas oppii muodostamaan historiallisen tiedon ja erilaisten lähteiden perusteella omia johtopäätöksiä ja perusteltuja tulkintoja historian tapahtumista. T10 Oppilas osaa selittää ja arvioida kriittisesti historiallisista tapahtumista tehtyjen tulkintojen luotettavuutta sekä soveltaa tietoa eri tavoin.	T9 Oppilaan kyky arvioida ja selittää ihmisen toiminnan keskeisiä motiiveja ja pyrkimyksiä vahvistuu. T11 Oppilas osaa vertailla ja käyttää erilaisia lähteitä. Oppilas osaa käyttää lähteistä löytämäänsä tietoa oman perustellut tulkintansa pohjana. T12 Oppilas pohtii nykytiedon valossa erilaisia tulevaisuuden skenaarioita, historian yleisiä lainalaisuuksia sekä sitä, voiko historiasta oppia.

Sisällöt

Perusteiden sisällöt

S1 Teollisuusyhteiskunnan synty ja kehitys: Perehdytään ilmiöön, joka on muuttanut ihmisen elämää, ihmisen ja luonnon suhdetta sekä maailmaa.

S2 Ihmiset muuttavat maailmaa: Tutustutaan yhteiskunnallisiin aatteisiin, niiden merkitykseen ja seurauksiin sekä siihen, miten ihmiset ovat pystyneet vaikuttamaan omana aikanaan.

S3 Suomea luodaan, rakennetaan ja puolustetaan: Perehdytään kulttuurin merkitykseen identiteetin rakentamisessa autonomian ajalla ja itsenäisen Suomen alkutaipaleeseen.

S4 Suurten sotien aika: Perehdytään maailmansotiin, kylmään sotaan ja sodista selviytymiseen erityisesti tavallisten ihmisten ja ihmisoikeuskysymysten näkökulmasta. Paneudutaan ihmisoikeusrikoksiin kuten holokaustiin ja muihin kansanvainoihin sekä ihmisoikeuksien edistämiseen.

S5 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen: Tarkastellaan arkielämän historiaa ja tämän päivän juuria. Kehityksen yksilölle tuomien saavutusten ohella perehdytään elinkeinorakenteen muutokseen ja palveluammattien yleistymiseen sekä kaupungistumiseen.

S6 Nykyisen maailmanpolitiikan juuret: Syvennytään kehittyneiden ja kehittyvien maiden yhteiseen historiaan sekä uudenlaisten poliittisten jännitteiden syntyyn ja ratkaisuihin maailmassa.

Seudulliset sisällöt

Historia: sisällöt luokilla 7-8	
7.lk	8.lk
S1 Teollisuusyhteiskunnan synty ja kehitys	S1 Teollisuusyhteiskunnan synty ja kehitys
Käsitellään teollinen vallankumous niin maailmalla kuin Suomessakin: miksi, koska, mitä, missä ja mitä seurasi? Tässä yhteydessä käsitellään myös imperialismin aika ja liitetään se ilmiönä samaan jatkumoon.	Sisältö painottuu 7. luokalla.
S2 Ihmiset muuttavat maailmaa	S2 Ihmiset muuttavat maailmaa
Yhteiskunnallisista aatteista käsitellään mm. konservatismi, liberalismi, nationalismi ja sosialismi. Tutustutaan Ranskan vallankumoukseen omaleimaisena historiallisena tapahtumana sekä sen merkitykseen. Samoin käsitellään Yhdysvaltain itsenäistymisen ja laajeneminen sekä Venäjän laajentuminen 1800-luvun aikana sekä etsitään näitä yhdistävät piirteet. Käydään läpi ensimmäinen maailmansota ja sen tausta.	Sisältö painottuu 7. luokalla.
S3 Suomea luodaan, rakennetaan ja puolustetaan	S3 Suomea luodaan, rakennetaan ja puolustetaan
Käsitellään mm. autonomian ajan alku, kansallinen herääminen, sortokaudet ja Suomen itsenäistyminen.	Sisältö painottuu 7. luokalla.
S4 Suurten sotien aika	S4 Suurten sotien aika
Sisältö painottuu 8. luokalla.	Käsitellään toinen maailmansota ja sen tausta (maailma ensimmäisen ja toisen maailmansodan välissä) ja seuraukset, kylmän sodan juuret ja kylmä sota ainutlaatuisena ilmiönä sekä sen päättyminen ja vaikutukset Euroopan/maailman kartalla.
S5 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen	S5 Hyvinvointiyhteiskunnan rakentaminen
Sisältö painottuu 8. luokalla.	Käsitellään Suomea sotien jälkeen. Käsitellään mm. sellaisia ilmiöitä kuin kaupungistuminen, hyvinvointivaltion rakentuminen sekä kulttuurin muutokset ensimmäisen maailmansodan jälkeisistä vuosista nykypäivään.

S6 Nykyisen maailmanpolitiikan juuret	S6 Nykyisen maailmanpolitiikan juuret
Sisältö painottuu 8. luokalla.	Perehdytään maailmassa kylmän sodan jälkeen tapahtuneisiin muutoksiin sekä ajankohtaisten konfliktien ja ilmiöiden historialliseen taustaan.

YHTEISKUNTAOPPI

Tavoitteet

Yhteiskuntaoppi: tavoitteet luokalla 9
Merkitys, arvot ja asenteet
T1 Oppilas haluaa ottaa selvää ympärillään tapahtuvista asioista ja tapahtumista. Oppilas ymmärtää yhteiskuntaopin perusteita.
T2 Oppilas ymmärtää yksilön tekemien päätösten vaikutukset lähiympäristön tasolta globaalille tasolle. Oppilas kehittää omaa pohdintaa ja ajattelua eri sisältöihin liittyen.
Yhteiskunnassa tarvittavien tietojen ja taitojen omaksuminen sekä yhteiskunnallinen ymmärrys
T3 Oppilas ymmärtää, kuinka suomalainen oikeusjärjestelmä toimii: jokaisella kansalaisella on mahdollisuus saada oikeudenmukaisesti asiansa käsitellyksi Suomessa. Oppilas tutustuu lakien vaikutuksiin kansalaisten toiminnassa. Oppilas perehtyy ihmisoikeuksiin.
T4 Oppilas osaa hakea tietoa kriittisesti eri tietolähteistä. Oppilaan kyky selvittää ympärillään tapahtuvia asioita kasvaa. Oppilas oppii kuvailemaan yhteiskunnan, talouden ja median toimintaa.
Yhteiskunnallisen tiedon käyttäminen ja soveltaminen
T5 Oppilas lisää tietojaan ja taitojaan työelämästä (työntekijä ja työnantaja) ja yrittäjyydestä (sisäinen ja ulkoinen yrittäjyys). Oppilas harjoittelee oman talouden hallintaa ja suunnittelua.
T6 Oppilas ottaa selvää kansalaisyhteiskunnan toiminnasta sekä tutustuu erilaisiin väestöryhmiin ja kansalaisten tasa-arvoon.
T7 Oppilas tutustuu päätöksenteon eri tasoihin (paikallinen, Suomi, Euroopan unioni ja globaali taso). Oppilas tietää, miten hän voi toimia aktiivisena yhteisön jäsenenä.
T8 Oppilaan ymmärrys talouden toiminnasta kasvaa. Oppilas harjoittelee oman talouden suunnittelua ja toteutusta (tulot ja menot). Oppilas tutkii omia kulutusvalintojaan ja havaitsee niiden seurauksia (kestävä kehitys ja esimerkiksi ympäristömerkkien tunnistaminen).
T9

Oppilas osaa toimia aktiivisena kansalaisena.
Oppilas osaa käyttää erilaisia vaikuttamisen keinoja.
Oppilas lisää tiedonhakutaitojaan ja hyödyntää saatuja tietoja omassa elämässään.

Sisällöt

Perusteiden sisällöt

S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta: Pehdytään yksilön vastuisiin, velvollisuuksiin, oikeuksiin sekä oman elämän ja talouden hallintaan. Paneudutaan erilaisiin mahdollisuuksiin oman tulevaisuuden suunnittelussa tutustumalla työelämään ja elinkeinoin. Käsitellään sekä oman että lähiyhteisöjen, kuten perheiden, hyvinvoinnin ja turvallisuuden edistämistä.

S2 Demokraattinen yhteiskunta: Paneudutaan demokraattisen yhteiskunnan ja oikeusvaltion periaatteisiin ja toimintatapoihin. Opetuksessa pehdytään ihmisoikeuksiin ja niihin liittyviin kansainvälisiin sopimuksiin. Opetuksen sisältönä ovat yhteiskunnan rakenteet ja vallankäyttö. Tarkastellaan lisäksi mielipiteiden kanavoitumista yksilön, järjestöjen, median ja julkisen vallan toiminnaksi ja päätöksenteoksi Suomessa ja kansainvälisesti.

S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen: Tutustutaan erilaisiin yhteiskunnallisen vaikuttamisen kanaviin ja keinoihin. Harjoitellaan yhteiskunnallisessa osallistumisessa, työelämässä ja taloudellisessa toiminnassa tarvittavia taitoja luomalla aitoja tilaisuuksia koulun arjessa aktiiviselle, vastuulliselle ja rakentavalle yhteistyölle ja vaikuttamiselle myös yhteistyössä koulun ulkopuolisten tahojen kanssa.

S4 Taloudellinen toiminta: Pehdytään talouden peruskäsitteisiin, ilmiöihin ja keskeisiin toimijoihin sekä tarkastellaan taloutta myös kestävä kehityksen ja erilaisten taloudellisten toimijoiden näkökulmasta. Lisäksi pehdytään talouden ja hyvinvoinnin kysymyksiin muun muassa työn, ammattien ja yrittäjyyden kautta. Talouden ilmiöiden tarkastelussa huomioidaan paikalliset ja globaalit näkökulmat.

Seudulliset sisällöt

Yhteiskuntaoppi: sisällöt luokalla 9
S1 Arkielämä ja oman elämän hallinta
Tutustutaan kansalaisen oikeuksiin ja velvollisuuksiin ja tunnistetaan niiden vaikutus yhteiskunnan toimintaan. Tehdään omaan talouteen ja tulevaisuuteen liittyvää suunnittelua ja harjoitellaan realististen tavoitteiden asettamista. Tutustutaan arjen perustaitoihin ja niiden osaamiseen ja hallintaan.
S2 Demokraattinen yhteiskunta
Pehdytään siihen, kuinka demokraattinen yhteiskunta toimii. Tutustutaan keskeisiin ihmisoikeusasioihin ja -sopimuksiin. Erilaisten vaikutusmahdollisuuksien tunnistaminen

ja harjoittelu osana päätöksentekoa (mm. lobbaaminen, media, järjestötoiminta).

S3 Aktiivinen kansalaisuus ja vaikuttaminen

Tutustutaan kansalaisjärjestöjen ja yhdistysten toimintaan. Vaikuttamismahdollisuuksia harjoitellaan sekä koulussa että koulun ulkopuolella mahdollisuuksien mukaan. Keskeisiä taitoja ovat yksin ja yhdessä toimiminen, niin että kaikkien mielipiteet tulevat huomioon otetuksi (yhteiskunnallinen osallistuminen, taloudellinen toiminta ja työelämä).

S4 Taloudellinen toiminta

Tutustutaan talouden peruskäsitteisiin sekä niihin vaikuttaviin asioihin eri tasoilla. Perehdytään ja pyritään hahmottamaan talouden muutoksiin vaikuttavia tekijöitä. Keskeisiä käsitteitä ovat työ, yrittäjyys ja kestävä kehitys.

MUSIIKKI

Tavoitteet

Musiikki: tavoitteet luokilla 7-8	
7.lk	8.lk
Osallisuus	Osallisuus
T1 Oppilas toimii oman musiikinryhmän jäsenenä rakentavasti, saa onnistumisen kokemuksia ja harjoittelee esiintymistilanteita.	T1 Oppilas toimii erilaisten musiikillisten ryhmien kuten bändien tai lauluyhtyeiden jäsenenä rakentavasti ja muita kannustaen. Oppilas saa onnistumisen kokemuksia ja harjoittelee esiintymistilanteita.
Musiikilliset tiedot ja taidot sekä luova tuottaminen	Musiikilliset tiedot ja taidot sekä luova tuottaminen
T2 Oppilas käyttää ääntään turvallisesti ja tarkoitukseen sopivalla tavalla ja laulaa rohkeasti muiden mukana. Oppilas oppii ymmärtämään äänenmurroksen aikana äänessä tapahtuvia muutoksia ja tiedostaa, että oman äänen hyväksyminen on tärkeää.	T2 Oppilas ylläpitää laulutaitojaan ja rohkaistuu monipuolistamaan ilmaisuaan laulussa.
T3 Oppilas osallistuu yhteismusisointiin ja kehittää edelleen soittotaitojaan keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimissa perehtyen mahdollisuuksien mukaan jonkin sointusoittimen soittamiseen.	T3 Oppilas osallistuu yhteismusisointiin ja kehittää edelleen soittotaitojaan keho-, rytmi-, melodia- ja sointusoittimissa perehtyen mahdollisuuksien mukaan jonkin sointu-, melodia- tai rytmisoittimen soittamiseen.
T4 Oppilas eläytyy musiikkikäsitteisiin ja musiikkikulttuureihin musiikkiliikunnan kautta.	T4 Oppilas eläytyy musiikkikäsitteisiin ja musiikkikulttuureihin musiikkiliikunnan kautta. Oppilas harjoittelee perussykkeen hahmottamista liikkuessaan.
T5 Oppilas havainnoi musiikkia ja harjoittelee oman mielipiteen muodostamista sekä sen perustelemista.	T5 Oppilas harjoittelee kriittistä musiikin havainnoimista sekä oman mielipiteen muodostamista ja sen perustelemista.
T6 Oppilas rakentaa luovaa suhdettaan musiikkiin	T6 Oppilas kehittää luovaa suhdettaan musiikkiin

kehittelemällä yksin tai ryhmässä omia musiikillisia ideoita improvisoiden keho-, rytmi-, melodia-, ja sointusoittimilla.	yhdistelemällä musiikillisia ideoita laajemmiksi kokonaisuuksiksi yksin tai osana ryhmää.
T7 Oppilas harjoittelee tieto- ja viestintäteknologisten laitteiden ja sovellusten käyttöä musiikin tallentamisessa.	T7 Oppilas harjoittelee tieto- ja viestintäteknologisten laitteiden ja sovellusten käyttöä luovan ilmaisun välineinä mm. monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa.
Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito	Kulttuurinen ymmärrys ja monilukutaito
T8 Oppilas perehtyy musiikin aikakausiin ja eri puolilla maailmaa esiintyviin musiikkikulttuureihin, mutta myös suomalaiseen musiikkiin. Oppilas pohtii taiteen olemusta ja merkitystä ihmiselle.	T8 Oppilas perehtyy musiikin vaikuttamiskeinoihin mm. elokuva- ja mainosmusiikissa sekä musiikki-videoissa.
T9 Oppilas keskustelelee musiikista ja harjoittelee käyttämään rytmin, melodian, harmonian, dynamiikan, muodon ja sointiväriin käsitteistöä keskustelussa. Oppilas ymmärtää keskeisiä nuottikuvan musiikillisia merkintätapoja.	T9 Oppilas keskustelelee musiikista ja harjoittelee käyttämään musiikin terminologiaa ja käsitteistöä keskustelussa. Oppilas tunnistaa ja ymmärtää nuottikuvan musiikillisia merkintätapoja.
Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa	Hyvinvointi ja turvallisuus musiikissa
T10 Oppilas kehittää itsetuntemustaan musiikin avulla.	T10 Oppilas kehittää itsetuntemustaan musiikin avulla.
T11 Oppilas oppii tarkkailemaan oman elinympäristönsä melutasoa ja suojautumaan melulta.	T11 Oppilas osaa käyttää musiikkilaitteita turvallisesti ja osaa suojautua melulta.
Oppimaan oppiminen musiikissa	Oppimaan oppiminen musiikissa
T12 Oppilas pyrkii harjoittelemaan itsenäisesti ja pitkäjänteisesti. Oppilas harjoittelee asettamaan pieniä musisointiin, musiikilliseen keksintään ja musiikkiliikuntaan liittyviä tavoitteita. Oppilas arvioi pitkäjänteisesti ja säännöllisesti työskentelyään asettamiinsa tavoitteisiin nähden ja tarvittaessa muuttaa tavoitteitaan.	T12 Oppilas pyrkii harjoittelemaan itsenäisesti ja pitkäjänteisesti. Oppilas asettaa pieniä musisointiin, musiikilliseen keksintään ja musiikkiliikuntaan liittyviä tavoitteita. Oppilas arvioi pitkäjänteisesti ja säännöllisesti työskentelyään suhteessa asettamiinsa tavoitteisiin ja tarvittaessa muuttaa tavoitteitaan. Oppilas harjoittelee vertaisarviointia ja rakentavan palautteen antamista.

Sisällöt

Perusteiden sisällöt

S1 Miten musiikissa toimitaan: Opetuksessa on keskeistä musiikillisten ilmaisutaitojen monipuolinen kehittäminen sekä omien ideoiden ja ratkaisujen tuottaminen. Äänenkäyttöä, laulutaitoa ja käytössä olevien keho-, rytm-, melodia- ja sointusoittimien soittotaitoja syvennetään yhteismusisoinnissa.

S2 Mistä musiikki muodostuu: Musisoinnissa käytetään aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikin perusmerkintätapoja. Taitojen kehittyessä käsitteellistä osaamista syvennetään ja sovelletaan musisoinnin eri tilanteissa. Opetuksessa huomioidaan myös tulkinnan merkitys musiikillisessa ilmaisussa.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa: Musiikillisten taitojen ja tietojen ohella opetuksessa käsitellään oppilaiden esille tuomia aihepiirejä sekä heidän musiikkiin liittyviä kokemuksiaan ja havaintojaan. Myös kuluttamisen ja kestäväen hyvinvoinnin näkökulmat ovat olennaisia musiikissa. Opetuksessa rakennetaan yhteyksiä musiikin ja muiden oppiaineiden sekä erilaisten yhteiskunnallisten ilmiöiden välille. Samalla pohditaan ja arvioidaan kriittisesti musiikin merkityksiä elämän eri tilanteissa eri aikoina ja aikakausina.

S4 Ohjelmisto: Ohjelmistoon ja erityisesti kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti eri kulttuurien ja aikakausien musiikkia kansanmusiikista taidemusiikkiin ajankohtaiset musiikilliset ilmiöt huomioiden. Äänenkäyttöä ja laulutaitoa harjoitetaan yksi- ja moniäänisten yhteislaulujen tai soololaulujen, äänikokeilujen ja erilaisten ääniharjoitteiden avulla. Ohjelmiston valinnassa otetaan huomioon kulttuuriperinnön vaaliminen, oppilaita innostavat teokset ja tehtävät sekä ohjelmiston käyttökelpoisuus musiikillisten taitojen oppimisessa. Ohjelmistoon sisältyvät myös oppilaiden omat luotut tuotokset ja sävellykset.

Seudulliset sisällöt

Musiikki: sisällöt luokilla 7-8	
7.lk	8.lk
S1 Miten musiikissa toimitaan	S1 Miten musiikissa toimitaan
Oppilaalta odotetaan aktiivisuutta sekä musisoidessa että opetuksen suunnittelussa. Ryhmän kesken sovitaan yhteiset pelisäännöt ja noudatetaan niitä.	Harjoitellaan aktiivista toimintaa, musisointia ja esiintymistä erilaisten pienempien musiikillisten ryhmien jäsenenä. Harjoitellaan rakentavan palautteen antamista.
Musisointitilanteissa oppilaan oma kiinnostus ja uteliaisuus ohjaa toimintaa. Kehitetään soittotaitoja eri koulusoittimilla. Valmistetaan	Musisointitilanteissa oppilaan oma kiinnostus ja uteliaisuus ohjaa toimintaa. Kehitetään soittotaitoja eri koulusoittimilla. Lauletaan yhdessä kaano-

taan musiikkiesitys ja harjoitellaan esiintymistilannetta. Tehdään erilaisia ääniharjoituksia, joissa päästään käyttämään ääntä monipuolisesti ja kokeilevasti. Tutustutaan mikrofonilaulun tekniikkaan. Omaksutaan turvallisia tapoja käyttää musiikkilaitteita. Kiinnitetään huomiota musiikkiluokan melutasoon. Oppilasta rohkaistaan käyttämään kehoaan musiikillisessa ilmaisussa. Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologisten laitteiden ja sovellusten käyttöä soittimena ja musiikin muokkaus- ja tallennusvälineenä. Harjoitellaan ottamaan huomioon tekijänoikeudet.	neita ja muita ääniharjoituksia, joissa oppilas pääsee harjoittelemaan moniäänisyyttä. Omaksutaan turvallisia tapoja käyttää musiikkilaitteita. Kiinnitetään huomiota musiikkiluokan melutasoon. Oppilasta rohkaistaan käyttämään kehoaan musiikillisessa ilmaisussa. Harjoitellaan tieto- ja viestintäteknologisten laitteiden ja sovellusten käyttöä soittimena ja musiikin muokkaus- ja tallennusvälineenä.
S2 Mistä musiikki muodostuu	S2 Mistä musiikki muodostuu
Kerrataan aiemmin opittuja musiikkikäsitteitä ja musiikillisia merkintätapoja keho-, rytm-, melodia- ja sointusoitinten soiton yhteydessä ja tutustutaan nuottikuvan ja soivan musiikin yhteyteen. Opetellaan käyttämään musiikin elementtien (rytmin, melodian, harmonian, dynamiikan, muodon ja sointiväriin) käsitteistöä ja merkintätapoja musiikin kuuntelun, improvisoinnin ja musisoinnin yhteydessä. Tutkitaan musiikin elementtejä musisoinnin, kuuntelun ja liikkeen kautta. Perehdytään bändisoittoon ja musiikkitekologiaan liittyvään terminologiaan. Kiinnitetään kuuntelun yhteydessä huomiota erilaisiin tapoihin tulkita lauluja. Käsitellään musiikin herättämiä mielikuvia verbaalisesti, kuvallisesti ja liikkeen avulla. Tutustutaan äänen ominaisuuksiin ja siihen miten ääni syntyy.	Opetellaan käyttämään musiikin elementtien (rytmin, melodian, harmonian, dynamiikan, muodon ja sointiväriin) käsitteistöä ja merkintätapoja musiikin kuuntelun, improvisoinnin ja musisoinnin yhteydessä. Tutkitaan musiikin elementtejä musisoinnin, kuuntelun ja liikkeen kautta. Perehdytään bändisoittoon ja musiikkitekologiaan liittyvään terminologiaan. Kiinnitetään kuuntelun yhteydessä huomiota erilaisiin tulkintoihin. Pohditaan musiikin eri elementtien merkitystä tunnelman luojana. Käsitellään musiikin herättämiä mielikuvia verbaalisesti, kuvallisesti tai liikkeen avulla. Voidaan tehdä myös mm. äänimaisemia tai äänitehosteita.

S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa	S3 Musiikki omassa elämässä, yhteisössä ja yhteiskunnassa
Pohditaan musiikin merkitystä omassa elämässä. Tutustutaan oman elinympäristön melutasoon ja kuulonsuojeluun. Oppilaalla on mahdollisuus valita itseään kiinnostavia kuuntelukappaleita ja laajentaa näin käsitystään omasta musiikkimaustaan. Oppilasta ohjataan tunnistamaan omaa mielimusiikkiaan ja ymmärtämään, että jokaisella on oma, erilainen musiikkimaku. Opetellaan perustelemaan omia mielipiteitä. Kannustetaan arvostamaan omia töitään. Oppilasta rohkaistaan ilmaisemaan itseään musiikin keinoin. Pohditaan omaa kehollista ilmaisua ja oppilasta rohkaistaan kokeilemaan uusia tapoja liikkua. Tarkastellaan musiikin merkitystä eri kulttuureissa. Perehdytään suomalaisuuteen ja muihin musiikkikulttuureihin oppilaiden toiveet huomioiden. Harjoitellaan erilaisten musiikkimieltymysten huomioon ottamista ja ryhmässä joustamista. Ääniharjoituksissa kiinnitetään huomiota omaan äänityyppiin ja äänenmurrokseen. Tieto- ja viestintäteknologian käytössä hyödynnetään oppilaiden omaa asiantuntijuutta.	Havainnoidaan kriittisesti musiikkia ja pohditaan, mitä musiikilla pyritään viestimään. Tutustutaan musiikin ja kuvan yhdistämisestä syntyviin vaikutelmiin. Omia musiikillisia tuotoksia voidaan käyttää ja kehitellä mm. monialaisissa oppimiskokonaisuuksissa kuten musiikkivideon tekemisessä. Tieto- ja viestintäteknologian käytössä hyödynnetään oppilaiden omaa asiantuntijuutta. Perehdytään tekijänoikeuksiin. Oppilasta rohkaistaan ilmaisemaan itseään musiikin keinoin. Musisoinnissa kiinnitetään huomiota tulkintaan ja omaan ilmaisuun. Opetellaan nauttimaan musisoinnista ohjelmistosta riippumatta. Keskustellaan kuuntelukappaleen herättämistä mielikuvista ja tunteista ja perustellaan omia mielipiteitä. Kannustetaan arvostamaan omia ja toisten tekemiä töitä ja keskustelemaan niistä rakentavasti. Valmistetaan musiikkiesitys, joka esitetään mahdollisuuksien mukaan yleisölle.
S4 Ohjelmisto	S4 Ohjelmisto
Kuunteluohjelmistoon valitaan monipuolisesti erilaisia musiikkikulttuureja ja aikakausia edustavia kappaleita. Oppilaita osallistetaan kuunneltavan, laulettavan ja soitettavan ohjelmiston valintaan. Ohjelmiston valinnassa huomioidaan myös oppilaiden mielimusiikki. Lauletaan yhteislauluja ja kaanoneita. Ohjelmistoon voivat kuulua myös suomalaisen kulttuuriperintöön kuuluvat laulut (mm. Maamme, Suvivirsi). Soitto-ohjelmistoon valitaan riittävän helppo-	Perehdytään musiikkikulttuureihin, joilla pyritään vaikuttamaan, kuten folkmusiikkiin sekä rap- ja reggae-musiikkiin. Oppilaita osallistetaan kuunneltavan, laulettavan ja soitettavan ohjelmiston valintaan. Ohjelmiston valinnassa huomioidaan myös oppilaiden mielimusiikki. Yhteislaulun lisäksi oppilasta kannustetaan myös laulamaan yksin musisoivan ryhmän jäsenenä. Harjoitellaan mahdollisuuksien mukaan myös moniäänistä ohjelmistoa. Ohjelmistoon valitaan riittävän helppoja kappalei-

ja kappaleita, jotta oppilas voi saada onnistumisen kokemuksia. Tehdään erilaisia liike-, kehorytmi- ja perussykeharjoituksia. Ryhmässä improvisoidaan, tehdään äänimaisemia tai pieniä sävellyksiä. Omia tuotoksia toistetaan, harjoitellaan, tallennetaan ja esitetään mahdollisuuksien mukaan.	ta, jotta oppilas voi saada onnistumisen kokemuksia. Tehdään erilaisia liike-, kehorytmi- ja perussykeharjoituksia. Ryhmässä improvisoidaan, tehdään äänimaisemia tai pieniä sävellyksiä. Omia tuotoksia toistetaan, harjoitellaan, tallennetaan ja esitetään mahdollisuuksien mukaan.

KUVATAIDE

Tavoitteet

Kuvataide: tavoitteet 7. luokalla
Visuaalinen havaitseminen ja ajattelu
T1 Oppilas havainnoi itseään, ympäristöään ja visuaalista kulttuuria monin eri tavoin sekä huomioi yhteyksiä omaan kuvailmaisuunsa. Oppilas hyödyntää mahdollisuuksien mukaan esimerkiksi näyttely-, työpaja tai sähköistä kulttuuritarjontaa.
T2 Oppilas keskustelee ja perustelee omia havaintojaan ja ajatuksiaan. Oppilas arvioi omaa ja toisten kuvallista ilmaisua ja työtapoja: sisällöllisiä, kuvallisia ja teknisiä ratkaisuja.
T3 Oppilas tarkastelee ja vertailee meillä ja maailmalla olevaa luontoa, rakennettua ympäristöä sekä kulttuuriperintöä. Oppilas ilmaisee, soveltaa ja syventää kuvallisen tuottamisen taitojaan materiaalien ja tekniikoiden avulla.
Kuvallinen tuottaminen
T4 Oppilas tuntee kuvataiteen ja kuvaviestinnän keskeiset ilmaisutavat, materiaalit, tekniikat ja työvälineet (esimerkiksi piirustus, maalaus, 3-ulotteinen ilmaisu, grafiikka, keramiikka, graafinen suunnittelu, sommittelu, tilan ja liikkeen kuvaaminen, sarjakuva, värioppi, ihminen, muotoilu, taidehistoria menneestä nykyaikaan, perspektiivi, mediavälineet: valokuvaus, videointi/editointi, kuvankäsittely sekä arkkitehtuuri). Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologiaa mahdollisuuksien mukaan. Oppilas ilmaisee itseään omien havaintojen, ajatusten ja mielikuvien pohjalta hyödyntäen ilmaisussaan kuvataiteen eri keinoja.
T5 Oppilas pyrkii työskentelemään tutkivaa lähestymistapaa käyttäen sekä itsenäisesti että yhteisön jäsenenä kuvataiteen projekteissa. Oppilas osaa suunnitella tehtäväkohtaisesti työnsä laajuuden.
T6 Oppilas ilmaisee mielipiteitään ja osaa soveltaa erilaisia kuvallisen viestinnän ja vaikuttamisen keinoja omassa ilmaisussaan. Oppilas ymmärtää vastuunsa kuvien tuottamisessa ja julkaisemisessa.
Visuaalisen kulttuurin tulkinta
T7 Oppilas nauttii omien ajatustensa, havaintojensa, mielikuviansa ja tunteidensa ilmaisemisesta

kuvallisesti sekä ymmärtää taiteen tapoja käsitellä elämän erilaisia ilmiöitä.

Oppilas havainnoi kuvan elämyksellisiä tasoja, kuten esimerkiksi kuvan erilaisia sisäisiä tunnelmia.

Oppilas ymmärtää kuvan symbolitasoja eri kulttuureissa ja viestimissä.

T8

Oppilas tietää toden ja fiktion eron sekä pohtii niiden suhdetta visuaalisessa kulttuurissa.

Oppilas tarkastelee taidetta ja muuta visuaalista kulttuuria teoksen aikakauden, tekijän ja katsojan näkökulmasta.

Oppilas tuntee keskeisiä piirteitä taiteen historiassa ja eri kulttuurien kuvamaailmassa.

T9

Oppilas soveltaa eri aikojen ja kulttuurien kuvailmaisun tapoja omissa kuvissaan.

Esteettinen, ekologinen ja eettinen arvottaminen

T10

Oppilas tekee huomioita ja keskustelee taiteen, ympäristön ja muun visuaalisen kulttuurin ilmentävistä arvoista.

Oppilas pyrkii löytämään omista ja muiden tuotoksista esteettisiä, eettisiä ja ekologisia puolia.

T11

Oppilas tarkastelee taidetta, kuvaviestintää ja ympäristöä erilaisista näkökulmista.

Oppilas tunnistaa kuvallisen tuottamisen vaikutusmahdollisuuden ja kiinnostuu käyttämään sitä vastuullisesti.

Oppilas käyttää välineitä sekä materiaaleja tarkoituksenmukaisesti, sekä huolehtii työtilasta sekä omista ja yhteisistä välineistä.

Oppilas ottaa huomioon kestävään kehitykseen liittyviä näkökulmia.

Sisällöt

Perusteiden sisällöt

S1 Omat kuvakulttuurit: Opetuksen sisällöiksi valitaan oppilaiden tekemiä kuvia ja kuvakulttuureja, joihin he osallistuvat omaehtoisesti. Opetuksen sisältöjä valitaan myös oppilaiden omia kuvakulttuureja uudistavista ilmiöistä. Omia kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään omien kuvakulttuurien merkitystä omaan elinympäristöön sekä yhteiskuntaan vaikuttamisen kannalta.

S2 Ympäristön kuvakulttuurit: Opetuksen sisällöt valitaan erilaisista ympäristöistä, esineistä, mediakulttuureista ja virtuaalimaailmoista. Sisältöjä valitaan monipuolisesti rakennetuista ja luonnon ympäristöistä sekä mediasta. Sisältöjen valinnoilla kehitetään oppilaan tietoisuutta erilaisia ympäristöjä ja medioita koskevista laajemmista kysymyksistä. Ympäristön kuvakulttuureja käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään erilaisten ympäristöjen ja medioiden merkitystä sekä oppilaiden elinpiirin että globaalin maailman näkökulmista.

S3 Taiteen maailmat: Opetuksen sisällöt valitaan eri aikoina, eri ympäristöissä ja eri kulttuureissa tuotetusta kuvataiteesta. Oppilaat syventyvät erilaisiin taidekäsitteisiin ja taiteen ilmiöihin tarkastelemalla niitä taiteilijan ja vastaanottajan sekä taiteen instituutioiden ja yhteiskunnan näkökulmista. Taideteoksia käytetään kuvallisen työskentelyn lähtökohtana. Opetuksessa käsitellään kulttuurisen moninaisuuden vaikutuksia sekä taiteen tuottamiseen että tulkintaan yksilön ja yhteiskunnan näkökulmista.

KÄSITYÖ

Tavoitteet

Käsityö: tavoitteet 7. luokalla

T1

Oppilas suunnittelee työskentelyään sekä ideoi, tutkii ja kokeilee yritteliäästi.

T2

Oppilas asettaa käsityöhön omia oppimisen ja työskentelyn tavoitteita.

Oppilas toteuttaa niiden perusteella kokonaisen käsityöprosessin.

Oppilas osaa arvioida oppimistaan.

T3

Oppilas tutustuu ja käyttää monipuolisesti erilaisia työvälineitä, materiaaleja ja tarkoituksenmukaisia työtapoja sekä kehittää innovaatioita.

T4

Oppilas käyttää sujuvasti käsityön käsitteitä, merkkejä ja symboleita.

Oppilas vahvistaa visuaalista, materiaalista ja teknologista ilmaisuaan ja ottaa nämä huomioon tuotteen valmistamisessa.

T5

Oppilas havainnoi, ennakoi ja reagoi työtilanteisiin liittyviin riskitekijöihin.

Oppilas toimii turvallisesti käsityöprosessissa.

T6

Oppilas käyttää tieto- ja viestintäteknologian mahdollisuuksia käsityön suunnittelussa, valmistuksessa sekä dokumentoinnissa, sekä yhteisöllisen tiedon tuottamisessa ja jakamisessa.

T7

Oppilas tuntee käsityön, kädentaitojen ja teknologisen kehityksen merkityksen omassa elämässään, yhteiskunnassa, yrittäjyydessä ja muussa työelämässä.

T8

Oppilas ymmärtää taloudellista ajattelua ja käsityöprosessiin liittyviä valintoja, jotka edistävät kestävästä elämäntapaa, sekä ottaa nämä huomioon omassa työskentelyssään.

Sisällöt

Perusteiden sisällöt

S1 Innovointi: Ratkaistaan erilaisia tuotesuunnittelutehtäviä luovasti ja kekseliäästi käyttäen käsityön käsitteistöä, merkkejä ja symboleja. Toteutetaan suunnitelmat itseilmaisua vahvistaen. Tehdään käsityöprosessin itse- ja vertaisarviointia prosessin edetessä.

S2 Muotoilu: Perehdytään asumisen, liikkumisen ja pukeutumisen yhteiskunnalliseen, kulttuuriin ja teknologiseen kehitykseen sekä hyödynnetään paikallisuutta ja eri kulttuurien perinteitä, nykyisyyttä ja tulevaisuutta suunnittelussa, muotoilussa ja toteutuksessa.

S3 Kokeilu: Harjoitellaan erilaisia tapoja muokata, yhdistää ja käsitellä materiaaleja sekä käytetään luovasti ja rohkeasti erilaisia perinteisiä ja uusia materiaaleja ja valmistustekniikoita. Käytetään sulautettuja järjestelmiä käsityöhön eli sovelletaan ohjelmointia suunnitelmiin ja valmistettaviin tuotteisiin.

S4 Dokumentointi ja arviointi: Tutustutaan eri menetelmien tarjoamiin mahdollisuuksiin tuotteiden suunnittelu- ja valmistusprosessissa. Analysoidaan tuotteiden muotoilua ja käytettävyyttä. Kokonainen käsityöprosessi dokumentoidaan hyödyntäen tieto- ja viestintäteknologiaa.

S5 Tekeminen: Valmistetaan erilaisia laadukkaita ja toimivia, ekologisesti ja eettisesti kestäviä tuotteita tai teoksia. Käytetään käsityön tekemiseen tarvittavia työvälineitä, koneita ja laitteita monipuolisesti ja tarkoituksenmukaisesti.

S6 Työturvallisuus: Perehdytään työturvallisuuteen ja kartoitetaan ja arvioidaan työn vaaroja sekä riskejä osana käsityöprosessia. Työskennellään turvallisesti.

S7 Yrittäjämäinen oppiminen: Tutustutaan yrittäjämäiseen oppimiseen, yrittäjyyteen ja järjestyhteistyöhön havainnollisesti, virtuaalisesti, opintokäynneillä tai yritysvierailuilla. Huomioidaan käsityöosaamisen merkitys työelämälle. Hyödynnetään kulttuurilaitosten tarjontaa ideoinnin lähteenä.

S8 Tiedostaminen ja osallistuminen: Tutkitaan käsityön ja tuotteiden erilaisia merkityksiä yksilön, yhteiskunnan ja ympäristön näkökulmasta. Pohditaan käsityötä hyvinvoinnin ja kestävä kehityksen edistäjänä arjessa. Harjoitellaan käsityöllä osallistumista, vaikuttamista ja viestimistä.

Seudulliset sisällöt

Käsityö: sisällöt 7. luokalla

S1 Innovointi

Laaditaan tehtävänannon pohjalta suunnitelma tuotteesta, työskentelyjärjestyksestä ja aikataulusta ja valmistetaan tuote oman suunnitelman pohjalta. Dokumentoidaan käsityöprosessi kuvaamalla tai kirjoittamalla.

Tarjotaan avoimia tuotesuunnittelutehtäviä, joissa itse keksitään ratkaisuja tuotteen muotoon, rakenteeseen ja toimintaan ottaen huomioon resurssit (aika, taidot, materiaalit, työvälineet, työturvallisuus, kustannukset).

Kannustetaan persoonallisiin, innostaviin ratkaisuihin tehtävän käsittelyssä.

Kannustetaan yhdistelemään ennakkoluulottomasti erilaisia kulttuurillisia näkökulmia uutta näkemystä ja innovaatioita synnyttäen.

S2 Muotoilu   Tutustutaan tuotteen funktioon käsitteenä sekä tuotteen ominaisuuksiin, kuten toimivuus, il-maisevuus, esteettisyys.
S3 Kokeilu   Kannustetaan kokeilemaan omien kokemusten pohjalta sekä omia kokemuksia kasvattaen työvä-lineitä ja materiaaleja vapaasti, turvallisuusnäkökulmat huomioiden.   Opiskellaan suunnitteluohjelman käyttämistä oman tuotteen suunnittelussa.
S4 Dokumentointi ja arviointi   Tutustutaan erilaisiin menetelmiin havainnollistaa omia ideoita ja suunnitelmia.   Tehdään suunnittelu- ja työskentelyprosessista sekä tuotteesta raportti, joka sisältää kuvia, video-ta ja kirjallisen selostuksen työskentelyvaiheista. Arvioidaan omaa oppimista.   Ymmärretään käsityön merkitys yksilön hyvinvoinnille.   Ymmärretään kokonaisen käsityöprosessin positiiviset vaikutukset yksilön kehitykselle: tuotteen ja prosessin suunnittelutaidot, valmistus- ja arviointitaidot, hienomotoriset taidot sekä niiden tarpeellisuus arki- ja työelämässä.
S5 Tekeminen   Tutustutaan käsityössä käytettävän materiaalin syntymiseen, jalostamiseen, käyttöön sekä kier-rättämiseen ja käytöstä poistamiseen kiinnittäen huomiota ekologiseen, sosiaaliseen ja taloudelli-seen kestävyteen.   Perehdytään puun, muovien, metallien sekä teknisten tekstiilien ominaisuuksiin.   Harjoitellaan puun, metallien ja muovien muokkaamista leikkaavalla, lastuavalla ja muovaavalla menetelmällä sekä liittämistä hitsaamalla.   Perehdytään kankaiden (kudokset, neulokset, kuitukankaat) ja lankojen ominaisuuksiin. Tutustu-taan synteettisten kuitujen valmistukseen ja ominaisuuksiin.   Tutustutaan langan kehräämiseen värttinällä ja rukilla sekä teolliseen langan valmistamiseen. Harjoitellaan pukeutumiseen liittyvän tekstiilin (vaate tai asuste) valmistamista ompelemalla pe-rehtyen syvällisemmin ompelukoneisiin ja saumureihin sekä tekstiileihin liittyviin mittataulukoi-hin.   Harjoitellaan silmukkarakenteisen tekstiilin valmistamista langoista (neulominen, virkkaaminen, koukkuaminen tai näiden yhdistelmät ja/tai sovellukset) sekä perehdytään tekniikoihin liittyviin työvälineisiin.   Käytetään suunnitelman ohjaamana tarkoituksenmukaisia muita materiaaleja tuotteen valmista-

misessa sekä perehdytään materiaalien ominaisuuksiin ja työstöön.

Perehdytään elektroniikan komponentteihin, niiden symboleihin sekä toimintaan. Tutustutaan piirikaavioihin sekä sähkön ominaisuuksiin.

Tutustutaan automaatioprosessin periaatteisiin ja harjoitellaan jonkin ohjelmointikielen peruskomentoja.

Tutustutaan kemikaaleissa oleviin merkintöihin sekä opiskellaan erilaisten käsityössä käytettävien kemikaalien (värjäys, pintakäsittely, piirilevyn valmistus, liimat, ohenteet) ominaisuuksia.

Tutustutaan tekstiilituotteen kaavan kuositteluun sekä kaavoituksen symboliikkaan.

Tutustutaan vaativampien lankatöiden tekemiseen symbolien avulla.

Perehdytään koneiden ja laitteiden toimintaan ja turvalliseen käyttämiseen sekä erilaisten kemikaalien ominaisuuksiin.

Tutustutaan tietokoneella ohjatun työstövälineen toimintaan ja ohjelmoidaan se valmistamaan itse suunniteltuja tuotteita.

S6 Työturvallisuus

Tutustutaan työskentelymenetelmiin ja suunnitellaan työvaiheet omaan taitotasoon sopiviksi.

Opiskellaan varoitus-, kiello- ja ohjekyltteihin liittyviä sisältöjä.

S7 Yrittäjämäinen oppiminen

Tutustutaan lähialueen elinkeinoelämään ja ammatteihin.

S8 Tiedostaminen ja osallistuminen

Oppilasta kannustetaan itsenäisesti tutustumaan erilaisiin käsityötaitoihin ja käsityön mahdollisuuksiin: käsityöblogit, sosiaalisen media, näyttely-, yritys- ja museovierailut, vierailevat taitajat koululla.

LIIKUNTA

Tavoitteet

Liikunta: tavoitteet luokilla 7-9		
7.lk	8.lk	9.lk
Fyysinen toimintakyky	Fyysinen toimintakyky	Fyysinen toimintakyky
T1 Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan aktiivisesti. Oppilas kokeilee ja harjoittelee erilaisia liikuntatehtäviä parhaansa yrittäen.	T1 Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan aktiivisesti. Oppilas kokeilee ja harjoittelee erilaisia liikuntamuotoja parhaansa yrittäen.	T1 Oppilas osallistuu liikuntatuntien toimintaan aktiivisesti. Oppilas kokeilee ja harjoittelee erilaisia liikuntamuotoja parhaansa yrittäen.
T2 Oppilas havainnoi itseään ja ympäristöään sekä osaa useimmiten tehdä sen mukaan eri liikuntatilanteissa, kuten leikeissä ja peleissä, tarkoituksenmukaisia ratkaisuja.	T2 Oppilas havainnoi itseään ja ympäristöään sekä osaa useimmiten tehdä sen mukaan eri liikuntatilanteissa, kuten leikeissä ja peleissä, tarkoituksenmukaisia ratkaisuja.	T2 Oppilas havainnoi itseään ja ympäristöään sekä osaa tehdä sen mukaan eri liikuntatilanteissa, kuten leikeissä ja peleissä, tarkoituksenmukaisia ratkaisuja.
T3 Oppilas kehittää tasapaino- ja liikkumistaitoaan sekä harjoittelee niiden käyttämistä, yhdistämistä ja soveltamista opetetuissa liikuntamuodoissa.	T3 Oppilas kehittää tasapaino- ja liikkumistaitoaan sekä harjoittelee niiden käyttämistä, yhdistämistä ja soveltamista opetetuissa liikuntamuodoissa.	T3 Oppilas kehittää tasapaino- ja liikkumistaitoaan sekä käyttää, yhdistää ja soveltaa niitä monipuolisesti opetetuissa liikuntamuodoissa.
T4 Oppilas kokeilee, yhdistää ja soveltaa monipuolista välineenkäsittelytaitoja erilaisissa liikuntamuodoissa.	T4 Oppilas harjoittelee, yhdistää ja soveltaa monipuolista välineenkäsittelytaitoja erilaisissa liikuntamuodoissa.	T4 Oppilas osaa käyttää, yhdistää ja soveltaa välineenkäsittelytaitoja monipuolisesti erilaisissa liikuntamuodoissa.
T5 Oppilas osaa arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan. Oppilas tutustuu omien voima-, nopeus-, liikkuvuus- ja kestävyysominaisuuksien kehittämiseen.	T5 Oppilas osaa arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan ja sen pohjalta opettelee voima-, nopeus-, liikkuvuus- ja kestävyysominaisuuksien kehittämistä.	T5 Oppilas osaa arvioida fyysisiä ominaisuuksiaan ja sen pohjalta kehittää voima-, nopeus-, liikkuvuus- ja kestävyysominaisuuksiaan.

T6 Oppilas opettelee uima- ja vesipelastustaitoja.	T6 Oppilas vahvistaa uima- ja vesipelastustaitojaan.	T6 Oppilas osaa uida, pelastautua ja pelastaa vedestä.
T7 Oppilas osaa ottaa huomioon mahdolliset vaaratilanteet liikuntatunneilla sekä pyrkii toimimaan turvallisesti ja asiallisesti. Oppilas osaa huolehtia oikeanlaisesta varustautumisesta liikuntatunneille ja henkilökohtaisesta hygieniasta.	T7 Oppilas ottaa huomioon mahdolliset vaaratilanteet liikuntatunneilla sekä toimii turvallisesti ja asiallisesti. Oppilas huolehtii oikeanlaisesta varustautumisesta liikuntatunneille ja henkilökohtaisesta hygieniasta.	T7 Oppilas toimii turvallisesti ja asiallisesti liikuntatunneilla. Oppilas huolehtii oikeanlaisesta varustautumisesta liikuntatunneille ja henkilökohtaisesta hygieniasta.
Sosiaalinen toimintakyky	Sosiaalinen toimintakyky	Sosiaalinen toimintakyky
T8 Oppilas työskentelee kaikkien kanssa. Oppilas osaa säädellä toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.	T8 Oppilas vahvistaa taitoaan työskennellä kaikkien kanssa. Oppilas osaa säädellä toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.	T8 Oppilas osaa työskennellä kaikkien kanssa. Oppilas osaa säädellä toimintaansa ja tunneilmaisuaan liikuntatilanteissa toiset huomioon ottaen.
T9 Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja osoittaa pyrkivänsä vastuullisuuteen yhteisissä oppimistilanteissa. Oppilas osaa toimia pienryhmän ohjaustehtävissä.	T9 Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja osoittaa ottavansa vastuuta yhteisistä oppimistilanteista. Oppilas osaa toimia pienryhmän ohjaustehtävissä.	T9 Oppilas noudattaa reilun pelin periaatteita ja osoittaa ottavansa vastuuta yhteisistä oppimistilanteista. Oppilas osaa toimia pienryhmän ohjaustehtävissä.
Psyykinen toimintakyky	Psyykinen toimintakyky	Psyykinen toimintakyky
T10 Oppilas harjaantuu työskentelemään vastuullisesti ja itsenäisesti yksin ja ryhmän jäsenenä. Oppilas harjaantuu mobiilisolvellusten hyödyntämiseen liikunnan tukena.	T10 Oppilas vahvistaa taitoaan työskennellä vastuullisesti ja itsenäisesti yksin ja ryhmän jäsenenä. Oppilas harjaantuu mobiilisolvellusten käyttämiseen liikunnan tukena.	T10 Oppilas osaa työskennellä vastuullisesti ja itsenäisesti yksin ja ryhmän jäsenenä. Oppilas osaa käyttää mobiilisolvelluksia liikunnan tukena.
T11 Oppilas osaa asettaa itselleen realistisia oppimistavoitteita. Oppilas saa kokea liikunnasta tulevan hyvinolontunteen.	T11 Oppilas osaa asettaa itselleen realistisia oppimistavoitteita. Oppilas saa kokea liikunnasta tulevan hyvinolontunteen.	T11 Oppilas osaa asettaa itselleen realistisia oppimistavoitteita. Oppilas saa kokea liikunnasta tulevan hyvinolontunteen.

T12 Oppilas ymmärtää liikunnallisen elämäntavan merkityksen hyvinvoinnille.	T12 Oppilas ymmärtää liikunnallisen elämäntavan merkityksen hyvinvoinnille.	T12 Oppilas ymmärtää liikunnallisen elämäntavan merkityksen hyvinvoinnille.
T13 Oppilas tutustuu yleisten liikuntamuotojen harrastamiseen liittyviin mahdollisuuksiin, tietoihin ja taitoihin löytääkseen itselleen sopivia iloa ja virkistystä tuottavia liikuntaharrastuksia.	T13 Oppilas tutustuu yleisten liikuntamuotojen harrastamiseen liittyviin mahdollisuuksiin, tietoihin ja taitoihin löytääkseen itselleen sopivia iloa ja virkistystä tuottavia liikuntaharrastuksia.	T13 Oppilas tutustuu yleisten liikuntamuotojen harrastamiseen liittyviin mahdollisuuksiin, tietoihin ja taitoihin löytääkseen itselleen sopivia iloa ja virkistystä tuottavia liikuntaharrastuksia.

Sisällöt

Perusteiden sisällöt

S1 Fyysinen toimintakyky: Opetukseen sisältyy runsaasti fyysisesti aktiivista toimintaa. Liikunnan opetukseen valitaan havainto- ja ratkaisuntekotasaitoja ja niiden soveltamista monipuolisesti kehitettäviä turvallisia tehtäviä (kuten liikuntaleikit ja pallopelit). Tasapaino-, liikkumis- ja välineenkäsittelytaitoja vahvistetaan liikuntamuotojen (kuten jää-, lumi-, luonto-, perus-, musiikki- ja tanssiliikunta sekä palloilut ja voimistelut) ja liikuntalajien avulla monipuolisesti eri vuodenaikoina ja erilaisissa oppimisympäristöissä. Liikunnan opetukseen kuuluu uinnin, vesiliikunnan ja vesipelastuksen opetusta.

Monipuoliset tehtävät, leikit, harjoitteet ja pelit mahdollistavat osallisuuden, pätevyyden, itsenäisyyden sekä kehollisen ilmaisuuden ja esteettisyyden kokemuksia. Liikunnan opetukseen valitaan tehtäviä, joilla opetellaan harjoittelemaan voimaa, nopeutta, kestävyyttä ja liikkuvuutta. Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan, ylläpitämään ja kehittämään omaa fyysistä toimintakykyään. Valtakunnallisen fyysisen toimintakyvyn seurantajärjestelmä Move!-n mittaukset tehdään niin, että ne tukevat 8. vuosiluokalla koulussa järjestettäviä laajoja terveystarkastuksia.

S2 Sosiaalinen toimintakyky: Liikuntatehtävien avulla oppilaat oppivat arvioimaan ja kehittämään omaa sosiaalista toimintakykyään. Liikunnan opetukseen valitaan erilaisia pari- ja ryhmätehtäviä, leikkejä, harjoituksia ja pelejä, joissa opitaan ottamaan toiset huomioon sekä auttamaan ja avustamaan muita. Tehtävien myötä opitaan vastuun ottamista yhteisistä asioista ja niiden järjestelyistä sekä säännöistä. Myönteistä yhteisöllisyyttä lisätään ryhmätehtävillä.

S3 Psykykinen toimintakyky: Liikunnan opetuksessa käytetään tehtäviä, joissa opitaan pitkäjännitteisesti ponnistelemaan yksin ja yhdessä muiden kanssa tavoitteen saavuttamiseksi. Erilaisilla tehtävillä harjoitellaan vastuun ottamista. Iloa ja virkistystä tuottavilla liikuntatehtävillä edistetään myönteisten tunteiden kokemista, jotka vahvistavat pätevyyden kokemuksia ja myönteistä minäkäsitystä. Opetuksen yhteydessä annetaan tietoa liikunnan merkityksestä kasvulle ja kehitykselle, tutustutaan harjoittelun periaatteisiin sekä annetaan tietoa liikunnan harrastusmahdollisuuksista ja toimintatavoista eri liikuntamuodoissa.

Seudulliset sisällöt

Liikunta: sisällöt luokilla 7-9		
7.lk	8.lk	9.lk
S1 Fyysinen toimintakyky	S1 Fyysinen toimintakyky	S1 Fyysinen toimintakyky
Opetuksessa voidaan mahdollisuuksien mukaan hyödyntää koulun ja oppilaiden omissa mobiililaitteissa olevia liikunta-sovelluksia. Opetuksessa kannustetaan oppilaita arkiliikuntaan esimerkiksi antamalla liikuntäläksyjä. (T1) Opetukseen sisällytetään pelejä ja leikkejä, joissa oppilas joutuu huomioimaan omaa ja muiden oppilaiden liikkumista. Tehtävää voidaan vaikeuttaa tuomalla tilanteeseen lisää pelaajia, välineitä, sääntöjä tms. (T2) Motorisia perustaitoja ovat tasapainotaidot: staattinen ja dynaaminen tasapaino, pystyasennot, pää alaspäin asennot, pyöriminen, heiluminen, pysähtyminen ja alastulo, väistäminen, koukistaminen, ojentaminen, kieriminen. Liikkumistaitojen perustaitoja ja liikeyhdistelmiä ovat käveleminen, juokseminen, loikkiminen, rytmissä hyppiminen, hyppääminen, kiipeäminen, laukkaaminen, liukuminen. (T3) Välineenkäsittelytaitoja ovat itsestä poispäin tapahtuvat ja vastaanottavat liikkeet, vierittäminen, heittäminen, potkiminen, työntäminen, lyöminen, pomputtaminen ja kiinniottaminen. Pelataan erilaisia pien-	Opetuksessa voidaan mahdollisuuksien mukaan hyödyntää koulun ja oppilaiden omissa mobiililaitteissa olevia liikunta-sovelluksia. Opetuksessa kannustetaan oppilaita arkiliikuntaan esimerkiksi antamalla liikuntäläksyjä. (T1) Opetukseen sisällytetään pelejä ja leikkejä, joissa oppilas joutuu huomioimaan omaa ja muiden oppilaiden liikkumista. Tehtävää voidaan vaikeuttaa tuomalla tilanteeseen lisää pelaajia, välineitä, sääntöjä tms. (T2) Motorisia perustaitoja ovat tasapainotaidot: staattinen ja dynaaminen tasapaino, pystyasennot, pää alaspäin asennot, pyöriminen, heiluminen, pysähtyminen ja alastulo, väistäminen, koukistaminen, ojentaminen, kieriminen. Liikkumistaitojen perustaitoja ja liikeyhdistelmiä ovat käveleminen, juokseminen, loikkiminen, rytmissä hyppiminen, hyppääminen, kiipeäminen, laukkaaminen, liukuminen. (T3) Välineenkäsittelytaitoja ovat itsestä poispäin tapahtuvat ja vastaanottavat liikkeet, vierittäminen, heittäminen, potkiminen, työntäminen, lyöminen, pomputtaminen ja kiinniottaminen. Pelataan erilaisia pien-	Opetuksessa voidaan mahdollisuuksien mukaan hyödyntää koulun ja oppilaiden omissa mobiililaitteissa olevia liikunta-sovelluksia. Opetuksessa kannustetaan oppilaita arkiliikuntaan esimerkiksi antamalla liikuntäläksyjä. (T1) Opetukseen sisällytetään pelejä ja leikkejä, joissa oppilas joutuu huomioimaan omaa ja muiden oppilaiden liikkumista. Tehtävää voidaan vaikeuttaa tuomalla tilanteeseen lisää pelaajia, välineitä, sääntöjä tms. (T2) Motorisia perustaitoja ovat tasapainotaidot: staattinen ja dynaaminen tasapaino, pystyasennot, pää alaspäin asennot, pyöriminen, heiluminen, pysähtyminen ja alastulo, väistäminen, koukistaminen, ojentaminen, kieriminen. Liikkumistaitojen perustaitoja ja liikeyhdistelmiä ovat käveleminen, juokseminen, loikkiminen, rytmissä hyppiminen, hyppääminen, kiipeäminen, laukkaaminen, liukuminen. (T3) Välineenkäsittelytaitoja ovat itsestä poispäin tapahtuvat ja vastaanottavat liikkeet, vierittäminen, heittäminen, potkiminen, työntäminen, lyöminen, pomputtaminen ja kiinniottaminen. Pelataan erilaisia pien-

ja viitepelejä vaihtelevissa ryhmissä. (T4) Voidaan suorittaa Move!-mittaukset kokonaisuudessaan tai osittain. Voidaan käyttää myös muunlaisia mittauksia tai testejä, joissa oppilaat voivat arvioida omaa kehittymistään. Liikuntatunneilla tuodaan esiin lihahuollon tärkeys oman kehon toimintakyvyn ylläpitämisessä. (T5) Oppilas opettelee eri uimatekniikoita ja vesipelastustaitoja. (T6) Oppilasta ohjataan pukeutumaan asiallisesti liikuntatunneille liikkumistavan ja paikan mukaan. Oppilasta ohjataan huolehtimaan puhtaudesta liikuntatuntien jälkeen. (T7)	ja viitepelejä vaihtelevissa ryhmissä. (T4) Suoritetaan Move!-mittaukset. Voidaan lisäksi käyttää myös muunlaisia mittauksia tai testejä, joissa oppilaat voivat arvioida omaa kehittymistään. Liikuntatunneilla tuodaan esiin lihahuollon tärkeys oman kehon toimintakyvyn ylläpitämisessä. (T5) Oppilas opettelee eri uimatekniikoita ja vesipelastustaitoja. (T6) Oppilasta ohjataan pukeutumaan asiallisesti liikuntatunneille liikkumistavan ja paikan mukaan. Oppilasta ohjataan huolehtimaan puhtaudesta liikuntatuntien jälkeen. (T7)	ja viitepelejä vaihtelevissa ryhmissä. (T4) Voidaan suorittaa Move!-mittaukset kokonaisuudessaan tai osittain. Voidaan käyttää myös muunlaisia mittauksia tai testejä, joissa oppilaat voivat arvioida omaa kehittymistään. Liikuntatunneilla tuodaan esiin lihahuollon tärkeys oman kehon toimintakyvyn ylläpitämisessä. (T5) Oppilas opettelee eri uimatekniikoita ja vesipelastustaitoja. (T6) Oppilasta ohjataan pukeutumaan asiallisesti liikuntatunneille liikkumistavan ja paikan mukaan. Oppilasta ohjataan huolehtimaan puhtaudesta liikuntatuntien jälkeen. (T7)
S2 Sosiaalinen toimintakyky	S2 Sosiaalinen toimintakyky	S2 Sosiaalinen toimintakyky
Opetukseen sisällytetään tanssia ja musiikkiliikuntaa. (T8) Liikuntatunneille sisällytetään tilanteita, joissa oppilaille nimetään jokin taito tai väline, jonka pohjalta he saavat suunnitella ja toteuttaa itse leikin, harjoitteen tai radan. Oppilas tai oppilasryhmä voi toimia harjoitteen ohjaamistehtävissä. (T9)	Opetukseen sisällytetään tanssia ja musiikkiliikuntaa. (T8) Liikuntatunneille sisällytetään tilanteita, joissa oppilaille nimetään jokin taito tai väline, jonka pohjalta he saavat suunnitella ja toteuttaa itse leikin, harjoitteen tai radan. Oppilas tai oppilasryhmä voi toimia harjoitteen ohjaamistehtävissä. (T9)	Opetukseen sisällytetään tanssia ja musiikkiliikuntaa. (T8) Liikuntatunneille sisällytetään tilanteita, joissa oppilaille nimetään jokin taito tai väline, jonka pohjalta he saavat suunnitella ja toteuttaa itse leikin, harjoitteen tai radan. Oppilas tai oppilasryhmä voi toimia harjoitteen ohjaamistehtävissä. (T9)
S3 Psykykinen toimintakyky	S3 Psykykinen toimintakyky	S3 Psykykinen toimintakyky
Liikuntatunneilla oppilaalle voidaan antaa mahdollisuus toimia itsenäisesti tekniikka- tai taitokortin ohjeiden mukaisesti. Oppilas voi toimia tarkkailijana ja palautteenantajana pa-	Liikuntatunneilla oppilaalle voidaan antaa mahdollisuus toimia itsenäisesti tekniikka- tai taitokortin ohjeiden mukaisesti. Oppilas voi toimia tarkkailijana ja palautteenantajana pa-	Liikuntatunneilla oppilaalle voidaan antaa mahdollisuus toimia itsenäisesti tekniikka- tai taitokortin ohjeiden mukaisesti. Oppilas voi toimia tarkkailijana ja palautteenantajana pa-

rinsa tai ryhmän jäsenten suorituksissa. Liikuntatunneilla oppilaalle voidaan antaa mahdollisuus valita oman innostuneisuuden, taito- tai kuntotason mukainen tehtävä. Liikuntatunneilla voidaan mahdollisuuksien mukaan hyödyntää liikuntateknologiaan liittyviä sovelluksia tai ohjelmia motivointi- ja kannustuskeinoina. Liikuntatunneilla muistutetaan oppilaita lihashuollon ja perusvoimaharjoittelun tärkeydestä. (T10)	rinsa tai ryhmän jäsenten suorituksissa. Liikuntatunneilla oppilaalle voidaan antaa mahdollisuus valita oman innostuneisuuden, taito- tai kuntotason mukainen tehtävä. Liikuntatunneilla voidaan mahdollisuuksien mukaan hyödyntää liikuntateknologiaan liittyviä sovelluksia tai ohjelmia motivointi- ja kannustuskeinoina. Liikuntatunneilla muistutetaan oppilaita lihashuollon ja perusvoimaharjoittelun tärkeydestä. (T10)	rinsa tai ryhmän jäsenten suorituksissa. Liikuntatunneilla oppilaalle voidaan antaa mahdollisuus valita oman innostuneisuuden, taito- tai kuntotason mukainen tehtävä. Liikuntatunneilla voidaan mahdollisuuksien mukaan hyödyntää liikuntateknologiaan liittyviä sovelluksia tai ohjelmia motivointi- ja kannustuskeinoina. Liikuntatunneilla muistutetaan oppilaita lihashuollon ja perusvoimaharjoittelun tärkeydestä. (T10)
Liikuntatunneille opettaja voi sisällyttää rentoutumisharjoituksia. Liikuntatunneilla oppilaalle voidaan antaa mahdollisuus valita oman innostuneisuuden, taito- tai kuntotason mukainen tehtävä. (T11)	Liikuntatunneille opettaja voi sisällyttää rentoutumisharjoituksia. Liikuntatunneilla oppilaalle voidaan antaa mahdollisuus valita oman innostuneisuuden, taito- tai kuntotason mukainen tehtävä. (T11)	Liikuntatunneille opettaja voi sisällyttää rentoutumisharjoituksia. Liikuntatunneilla oppilaalle voidaan antaa mahdollisuus valita oman innostuneisuuden, taito- tai kuntotason mukainen tehtävä. (T11)
Liikunnassa voidaan pitää yhteistyössä terveystiedon oppiaineen kanssa päiväkirjaa, johon kirjataan sovitusti esimerkiksi liikuntasuoritukset, ruokailut ja päivittäinen unen määrä. Ohjataan oppilasta miettimään liikkumisen aiheuttamia tunteita ja vaikutuksia omassa kehossa. (T12)	Liikunnassa voidaan pitää yhteistyössä terveystiedon oppiaineen kanssa päiväkirjaa, johon kirjataan sovitusti esimerkiksi liikuntasuoritukset, ruokailut ja päivittäinen unen määrä. Ohjataan oppilasta miettimään liikkumisen aiheuttamia tunteita ja vaikutuksia omassa kehossa. (T12)	Liikunnassa voidaan pitää yhteistyössä terveystiedon oppiaineen kanssa päiväkirjaa, johon kirjataan sovitusti esimerkiksi liikuntasuoritukset, ruokailut ja päivittäinen unen määrä. Ohjataan oppilasta miettimään liikkumisen aiheuttamia tunteita ja vaikutuksia omassa kehossa. (T12)
Liikuntatunneille opettaja voi sisällyttää rentoutumisharjoituksia. (T13)	Liikuntatunneille opettaja voi sisällyttää rentoutumisharjoituksia. (T13)	Liikuntatunneille opettaja voi sisällyttää rentoutumisharjoituksia. (T13)

KOTITALOUS

Tavoitteet

Kotitalous: tavoitteet luokalle 7
Käytännön toimintataidot
T1 Oppilas harjoittelee asettamaan kotitalouden toimintaan liittyviä tavoitteita. Oppilas harjoittelee tekemään kotitaloustöitä suunnitelmallisesti. Oppilas osaa arvioida oman toimintansa sujuvuutta ja harjaantuu käyttämään sopivia toimintavaihtoehtoja. Oppilas harjoittelee kotitaloustöihin liittyvää palautteen saamista ja antamista eri tavoin.
T2 Oppilas harjoittelee käyttämään erilaisia työmenetelmiä ruoanvalmistuksessa, leivonnassa ja asumisen perustehtävissä. Oppilas opettelee kiinnittämään huomiota esteettisyyteen kotitaloustöitä tehdessään.
T3 Oppilas opettelee valitsemaan ja käyttämään materiaaleja, työvälineitä ja laitteita. Oppilas osaa kiinnittää huomiota terveyteen ja kulutusvalintojen kestävyys. Oppilas harjoittelee hyödyntämään tieto- ja viestintäteknologiaa hyvinvointiin ja terveyteen liittyvissä asioissa.
T4 Oppilas opettelee toimimaan annettujen ohjeiden mukaisesti. Oppilas opettelee työskentelemään järjestelmällisesti. Oppilas harjoittelee kotitaloustöiden tekemiseen liittyvää ajankäyttöä.
T5 Oppilas opettelee työskentelemään hygieenisesti ja turvallisesti. Oppilas osaa ottaa huomioon käytännön työssä ergonomiaan ja työturvallisuuteen liittyviä asioita. Oppilas harjoittelee kiinnittämään huomiota ajankäyttöön, kustannuksiin ja energiankulutukseen.
Yhteistyö- ja vuorovaikutustaidot
T6 Oppilas harjoittelee keskustelemista. Oppilas harjoittelee kuuntelemaan toisia. Oppilas opettelee esittämään mielipiteitään ja perustelemaan niitä. Oppilas opettelee ottamaan toisten mielipiteet huomioon ja käyttämään niitä oman argumentoinnin tukena oppimistehtävien suunnittelu- ja työtilanteissa.
T7 Oppilas harjoittelee kodin arkirutiinien tunnistamista.

Oppilas tutustuu kotitaloustöihin ja harjoittelee niiden tekemistä. Oppilas tunnistaa erilaisia perherakenteita ja kotitalouksien perinteitä.
T8 Oppilas harjoittelee tekemään kotitaloustöitä yksin ja ryhmässä. Oppilas harjoittelee työtehtävien jakamista tasapuolisesti. Oppilas tiedostaa yhteistyön merkityksen työtehtävien tekemiseen kuluvaan aikaan.
T9 Oppilas pyrkii toimimaan hyvien tapojen mukaisesti vuorovaikutustilanteissa. Oppilas pohtii oman käytöksensä vaikutusta yhteistyön tekemiseen ja työilmapiiriin. Oppilas harjoittelee hyviä käytöstapoja ja toisten huomioon ottamista.
Tiedonhallintataidot
T10 Oppilas harjoittelee tiedon hankkimista eri lähteistä, lähdekritiikki huomioiden. Oppilas tutustuu ruoka- ja ravintoaineryhmiin ja niiden ominaisuuksiin. Oppilas harjoittelee tunnistamaan pakkausmerkintöjä.
T11 Oppilas harjoittelee ohjeiden lukemista, tulkitsemista ja arviointia. Oppilas tutustuu mittayksiköihin, hoito-ohjemerkkeihin ja hinta- ja ympäristömerkkeihin.
T12 Oppilas etsii tietoa ja pohtii erilaisia vaihtoehtoja ratkaista arkeen liittyviä tilanteita. Oppilas osaa kuvailla erilaisia kotitalouden palveluita ja pohtii niiden merkitystä arkielämässä.
T13 Oppilas opettelee lajittelemaan kodin jätteitä. Oppilas harjoittelee kiinnittämään huomiota kustannuksiin ja energiankulutukseen valintoja tehdessään. Oppilas opettelee pohtimaan kuluttamisen vaikutusta ympäristöön.

Sisällöt

Perusteiden sisällöt

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri: Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat ruoanvalmistus- ja leivontataitojen kehittymistä. Aterioiden suunnittelu, toteutus ja erilaiset ruokailutilanteet tähtäävät ruokaan ja syömiseen liittyvien valintojen ja tottumusten pohtimiseen ravitsemussuositusten, ruokaturvallisuuden, ruokaketjun, elintarviketuntemuksen, taloudellisuuden, eettisyyden ja ruokaan liittyvän luotettavan tiedon näkökulmasta. Opetussisältöihin kuuluvat ruoka- ja tapakulttuuri osana identiteettiä sekä kodin juhlia.

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen: Sisällöt valitaan siten, että ne tukevat yhdessä elämisen, asuintaitojen ja asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittymistä. Puhtaanapito samoin

kuin tekstiilien ja materiaalien hoito tarkoituksenmukaisine aineineen, laitteineen, välineineen ja työtapoineen tähtäävät arjessa tarvittavien taitojen kehittymiseen. Sisältöjen avulla perehdytään hyviin tapoihin, tasapuoliseen voimavarojen käyttöön ja vastuunottoon perheessä. Sisällöt johdattavat arvioimaan asumiseen ja kotitalouteen liittyviä palveluita.

S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa: Sisällöt valitaan siten, että ne ohjaavat oppilaita asioimaan sekä tuntemaan vastuitaan ja oikeuksiaan valintoja ja sopimuksia tekevinä kuluttajina. Sisällöt johdattavat median- ja teknologian käyttöön arjen työvälineenä ja kannustavat pohtimaan vertaisryhmän ja median vaikutusta omiin kulutusvalintoihin. Sisällöt harjaannuttavat vastuulliseen päätöksentekoon ja ajankohtaisen tiedon hankintaan sekä evästävätkin tunnistamaan kotitalouksien rahankäyttöön liittyviä tilanteita ja ongelmia.

Seudulliset sisällöt

Kotitalous: sisällöt luokalla 7

S1 Ruokaosaaminen ja ruokakulttuuri

Harjoitellaan ruoanvalmistukseen, leivontaan ja aterioihin liittyvää suunnittelua, ajankäyttöä sekä niihin liittyvän palautteen antamista ja vastaanottamista. (T1)

Opiskellaan ruoanvalmistukseen, leivontaan ja aterioiden toteuttamiseen liittyviä perustietoja ja -taitoja. Valitaan mahdollisuuksien mukaan monipuolisia ruoanvalmistus- ja leivontamenetelmiä. Harjoitellaan esteettisyyden huomioimista ruoanvalmistuksessa, pöydän kattamisessa ja ruokailutilanteissa. (T2)

Harjoitellaan erilaisten keittiötyövälineiden ja -laitteiden asianmukaista ja taloudellista käyttöä. (T3)

Harjoitellaan ohjeiden seuraamista käytännön ruoanvalmistuksessa ja leivonnassa. Harjaannutaan kotitalouden toimintaan liittyvän ajankäytön suunnittelussa ja kotitaloustöiden toteuttamisessa. (T4)

Perehdytään keittiöhygieniaan ja ruokaturvallisuuteen osana ruoanvalmistusta ja leivontaa. (T5)

Harjoitellaan keskustelemaan erilaisista ruokavalinnoista. Opetellaan keskinäistä ruoanvalmistus- ja leivontatehtävien jakamista omat ja toisten mielipiteet huomioiden. (T6)

Tutustutaan ruoanvalmistuksen ja leivonnan taitoihin sekä pohditaan näiden taitojen merkitystä osana arjen rakentumista. Perehdytään ruokakulttuuriin vaikuttaviin moninlaisiin tekijöihin, mm. kalenterivuoden juhlia huomioiden. (T7)

Opetellaan ruoanvalmistuksen ja leivonnan tehtävien tekemistä yksin ja ryhmässä. Harjoitellaan töiden jakamista tasapuolisesti. (T8)

Pohditaan hyvien tapojen merkitystä ruoka- ja tapakulttuurissa. Opetellaan hyviä ruokailutapoja. (T9)

Harjoitellaan ruokaosaamiseen liittyvien tietojen etsimistä eri tietolähteistä tiedon luotettavuutta pohtien. Opiskellaan elintarviketuntemusta ja ravitsemussuosituksia ja pyritään etsimään ruokaan liittyvää luotettavaa tietoa lähdekritiikki huomioiden. (T10)

Harjoitellaan ohjeiden lukemista ja niiden tulkitsemista. Tutustutaan mm. mittayksiköihin ja ruoanlaittoon, leivontaan ja ruoka-aineisiin liittyviin merkkeihin ja symboleihin. (T11)

Opetellaan erilaisia ruoanvalmistukseen ja leivontaan liittyviä käsitteitä. Harjoitellaan mahdollisuuksien mukaan kotitalouden tietojen ja taitojen käyttämistä ja soveltamista erilaisissa tilanteissa. Rohkaistaan pohtimaan erilaisia vaihtoehtoja ratkaista luovasti arkeen liittyviä tilanteita aiemmin opittua soveltaen. (T12)

Pohditaan ruokaan liittyvien kulutustapojen (esim. poisheitettävän ruoan, tähteeksi jääneen ruoan tai sopivien annoskokojen) merkitystä arjessa, osana kustannus- ja ympäristötietoista toimintaa. (T13)

S2 Asuminen ja yhdessä eläminen

Harjoitellaan tarkoituksenmukaista kodin puhtaanapitoa. Opetellaan tekstiilien ja muiden materiaalien asianmukaista hoitoa ja tehdyn työn arvioimista. (T1)

Opiskellaan kodin- ja tekstiilien hoitoon liittyviä tietoja ja harjoitellaan kodin ja tekstiilien puhtaanapitoa käyttäen apuna erilaisia välineitä ja monipuolisia työtapoja. (T2)

Kiinnitetään huomiota kestäväen kulutuksen mukaiseen pesu- ja puhdistusaineiden valintaan ja käyttöön sekä pohditaan kierrättämistä ja sen merkitystä. (T3)

Opetellaan työskentelemään järjestelmällisesti, puhtautta ja järjestystä ylläpitäen ja ajankäyttö huomioiden. (T4)

Kiinnitetään huomiota ergonomisten työasentojen merkitykseen sekä hygieenisen ja turvallisen työskentelyn periaatteisiin kiireetön työilmapiiri huomioiden. (T5)

Opetellaan jakamaan puhtaanapidon töitä tasapuolisesti yhdessä keskustellen ja sopien. (T6)

Harjoitellaan asumiseen ja puhtaanapitoon liittyviä tehtäviä ja pohditaan puhtaanapidon merkitystä arjen sujuvuudelle ja hyvinvoinnille. (T7)

Harjoitellaan puhtaanapidon ja tekstiilien hoitamisen töitä ja tehtävien tekemistä yksin ja yhdessä toisten kanssa. Harjoitellaan jakamaan kotitaloustöitä tasapuolisesti, työtehtäviä vaihdellen. (T8)

Ryhmissä työskenneltäessä harjoitellaan hyvien tapojen mukaista huomioon ottamista ja yhdessä elämisen taitoja. Kiinnitetään huomiota yhteistyön merkitykseen työn lopputuloksen kannalta. (T9)

Harjoitellaan asumiseen ja puhtaanapitoon liittyvien tietojen etsimistä eri tietolähteistä tiedon

luotettavuutta pohtien. Harjaannutaan vähitellen asumisen ympäristö- ja kustannustietoisuuden kehittämiseen. (T10)

Harjoitellaan käyttämään erilaisia kotitaloustöihin liittyviä toimintaohjeita. Tutustutaan mm. hoito-ohjemerkkeihin. (T11)

Opetellaan erilaisia asumisen taitoihin ja puhtaanapitoon liittyviä käsitteitä. Harjoitellaan kotitalouden tietoja ja taitoja, jotta niitä mahdollisuuksien mukaan voisi käyttää soveltaen myös uudessa tilanteessa. Rohkaistaan pohtimaan eri vaihtoehtoja ratkaista arkeen liittyviä tilanteita luovuutta käyttäen. (T12)

Pohditaan kodin puhtaanapidon merkitystä (esim. asunnon arvolle) arjessa osana kustannus- ja ympäristötietoista toimintaa. Tutustutaan erilaisten pesu- ja puhdistusaineiden käyttöön. Harjoitellaan jätteiden lajittelua ja pohditaan kierrättämisen merkitystä. (T13)

S3 Kuluttaja- ja talousosaaminen kodissa

Opetellaan tekemään valintoja vastuullisen kuluttajan näkökulmasta ja arvioimaan omia kulutustottumuksia ja valintoja, esim. kotitalouteen hankittavien hyödykkeiden suhteen. (T1)

Opetellaan kiinnittämään huomiota hyvinvointia edistäviin kulutusvalintoihin ja harjoitellaan erilaisten tietolähteiden käyttöä kulutusvalintoja pohdittaessa. (T3)

Opetellaan kiinnittämään huomiota kustannuksiin ja käytettävissä oleviin voimavaroihin. (T5)

Harjoitellaan vastuun ottamista kotitaloustöihin liittyvissä valinnoissa ja päätöksenteossa, esim. kuluttamiseen ja rahankäyttöön liittyvät tilanteet. (T6)

Pohditaan median ja teknologian hyödyntämistä arjen työvälineenä sekä niiden vaikutusta omiin kulutusvalintoihin. (T7)

Pohditaan itsearvioinnin keinoin omien käytöstapojen vaikutusta työilmapiiriin, yhteistyössä onnistumiseen, ongelmanratkaisuun ja vastuulliseen päätöksentekoon. (T9)

Harjoitellaan kuluttajaosaamiseen liittyvien tietojen etsimistä eri tietolähteistä tiedon luotettavuutta pohtien. Harjoitellaan käyttämään esim. pakkausmerkinnöistä löytyvää tietoa valintojen perustana. (T10)

Harjoitellaan tunnistamaan esim. erilaisia hinta- ja ympäristömerkintöjä. (T11)

Opetellaan kuluttaja- ja talousosaamiseen liittyviä käsitteitä. Tutustutaan erilaisiin kotitalouden palveluihin ja pohditaan niiden merkitystä arjessa. Etsitään tietoa ja pohditaan eri vaihtoehtoja ratkaista arkeen liittyviä tilanteita. (T12)

Pohditaan kuluttamista ja sen vaikutusta kotitalouksien toimintaan ja ympäristöön. Pohditaan erilaisia tapoja säästää rahaa ja ympäristöä. (T13)

OPPILAANOHAUS

Tavoitteet

Oppilaanohjaus: tavoitteet luokilla 7-9		
7.lk	8.lk	9.lk
Osallisuus ja aktiivinen toiminta	Osallisuus ja aktiivinen toiminta	Osallisuus ja aktiivinen toiminta
T1 Oppilas tutustuu vaikutusmahdollisuuksiinsa ja opettelee toimimaan vastuullisesti.	T1 Oppilas lisää suunnitelmallisesti osallisuuttaan omassa opiskeluympäristössään. Oppilas osaa tehdä vastuullisia valintoja sekä perehtyy työelämään.	T1 Oppilas on osallinen omassa opiskeluympäristössään. Oppilas osaa tehdä vastuullisia valintoja ja perehtyy työelämään sekä osallistuu TET-jaksolle.
Oppimaan oppimisen taidot	Oppimaan oppimisen taidot	Oppimaan oppimisen taidot
T2 Oppilas oppii erilaisia tapoja oppia ja opettelee hyödyntämään niitä opiskelussaan.	T2 Oppilas oppii erilaisia tapoja oppia ja opettelee hyödyntämään niitä opiskelussaan.	T2 Oppilas oppii erilaisia tapoja oppia ja opettelee hyödyntämään niitä opiskelussaan.
Elinikäinen oppiminen	Elinikäinen oppiminen	Elinikäinen oppiminen
T3 Oppilas rakentaa oppimistaan aikaisemmin aiemmin opittuun ja pohtii osaamisen merkitystä ja valintojaan elinikäisen oppimisen periaatteiden mukaisesti.	T3 Oppilas rakentaa oppimistaan aiemmin opittuun ja aloittaa oimien suunnitelmien tekemisen elinikäisen oppimisen periaatteiden mukaisesti.	T3 Oppilas rakentaa oppimistaan aiemmin opittuun. Oppilas oppii tunnistamaan omia vahvuuksiaan ja arvioimaan omaa oppimistaan ja toimintaansa elinikäisen oppimisen periaatteiden mukaisesti. Oppilas tekee jatko-opintosuunnitelman.
Itsetuntemus	Itsetuntemus	Itsetuntemus
T4 Oppilas tunnistaa itsessään hyviä ja kehitettäviä puolia. Oppilas opettelee toimi-	T4 Oppilas tunnistaa kykyjään ja kehittämistarpeitaan. Oppilas osaa unelmoida ja suunnitella vaihtoehtoisia tulevaisuuksia	T4 Oppilas tunnistaa kykynsä, edellytyksensä sekä kiinnostuksensa ja osaa toimia niiden mukaan.

maan tavoitteidensa, kykyjensä ja edellytystensä mukaan.	kykyjensä, kiinnostuksiensa ja edellytystensä mukaan.	
Tavoitteiden asettaminen	Tavoitteiden asettaminen	Tavoitteiden asettaminen
T5 Oppilas harjoittelee asettamaan erilaisia tavoitteita ja tekemään niiden avulla suunnitelmia sekä arvioimaan niitä.	T5 Oppilas osaa asettaa erilaisia tavoitteita ja tehdä suunnitelmia sekä arvioida niitä.	T5 Oppilas osaa asettaa erilaisia tavoitteita ja tehdä suunnitelmia sekä arvioida niitä.
Työelämään suuntautuva oppiminen	Työelämään suuntautuva oppiminen	Työelämään suuntautuva oppiminen
T6 Oppilas ymmärtää työn merkityksen omassa elämässään.	T6 Oppilas perehtyy erilaisiin ammatteihin ja työelämän sääntöihin. Oppilas ymmärtää työn merkityksen omassa elämässään ja yhteiskunnassa. Oppilas tunnistaa opintojen merkityksen tulevaisuuden työelämässä ja toiveammattissaan. T7 Oppilas tutustuu eri työtehtävissä tarvittavaan osaamiseen ja kehittää taitoa arvioida itselle sopivia ammattialoja.	T6 Oppilas perehtyy erilaisiin ammatteihin ja työelämän sääntöihin. Oppilas ymmärtää työn merkityksen omassa elämässään ja yhteiskunnassa. Oppilas tunnistaa opintojen merkityksen tulevaisuuden työelämässä ja toiveammattissaan. T7 Oppilas tutustuu eri työtehtävissä tarvittavaan osaamiseen ja kehittää taitoa arvioida itselle sopivia ammattialoja. Oppilas vahvistaa vuorovaikutus- ja viestintätaitojaan ja osaa etsiä tietoa koulutuksesta ja työelämästä.
Koulutus- ja työelämätiedon hyödyntäminen omassa urasuunnittelussa	Koulutus- ja työelämätiedon hyödyntäminen omassa urasuunnittelussa	Koulutus- ja työelämätiedon hyödyntäminen omassa urasuunnittelussa
	T8 Oppilas tutustuu Suomen koulutusjärjestelmään. Oppilas osaa etsiä itselle sopivia koulutusmahdollisuuksia ja tietoja työelämästä. Oppilas osaa käyttää ja hyödyntää paikallisia ja seutukunnallisia sekä valtakunnallisia tiedotuskanavia.	T8 Oppilas osaa etsiä itselle sopivia koulutusmahdollisuuksia ja tietoja työelämästä, tarvitessa myös ulkomailta. Oppilas osaa käyttää ja hyödyntää paikallisia ja seutukunnallisia sekä valtakunnallisia tiedotuskanavia.

	T9 Oppilas harjoittelee käyttämään erilaisia tietolähteitä ja ohjauspalveluita omassa urasuunnittelussaan. Oppilas tiedostaa sosiaalisen median mahdollisuudet, uhat ja oman toimintansa vaikutukset sähköisessä toimintaympäristössä.	T9 Oppilas osaa käyttää ja hyödyntää paikallisia ja seutukunnallisia sekä valtakunnallisia tiedotuskanavia omassa urasuunnittelussaan. Oppilas tiedostaa sosiaalisen median mahdollisuudet, uhat ja oman toimintansa vaikutukset sähköisessä toimintaympäristössä.
Monikulttuurisuus ja kansainvälisyys	Monikulttuurisuus ja kansainvälisyys	Monikulttuurisuus ja kansainvälisyys
T10 Oppilas tuntee omaa kulttuuriaan ja osaa toimia monikulttuurisessa ympäristössä.	T10 Oppilas osaa toimia monikulttuurisessa ympäristössä.	T10 Oppilas tuntee omaa kulttuuriaan ja osaa toimia monikulttuurisessa ympäristössä sekä tutustuu opiskelu- ja työmahdollisuuksiin ulkomailla.

Sisällöt

Perusteiden sisällöt

S1 Oppiminen ja opiskelu: Keskeisinä sisältöalueina oppilaanohjauksessa ovat koulu yhteisössä toimimisen sekä opiskelutaitojen ja oppimaan oppimisen taitojen harjoittelu yhteistyössä muiden oppiaineiden kanssa elinikäisen oppimisen ja yhteisöllisyyden näkökulmista. Oppilaat harjoittelevat asettamaan itselleen opiskeluun liittyviä tavoitteita opintojen eri vaiheissa, arvioimaan itsensä toiminnan kehittymistä ja tavoitteiden toteutumista sekä ottamaan vastuuta omasta oppimisestaan, opintoihin liittyvien valintojen tekemisestä sekä opintojensa etenemisestä.

S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu: Oppilaanohjauksessa käsitellään sisältöalueita, joiden avulla oppilaat laajentavat itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan, tulevaisuuden suunnittelu- ja päätöksentekotaitojaan sekä kehittävät taitojaan ratkaista ongelmia tilanteessa, jossa valmista ratkaisua ei ole annettu. Harjoitettavat taidot koskevat mm. urasuunnittelu- ja urahallintataitoja, motivaatiota sekä yleisiä elämässä tarvittavia taitoja. Analysointivalmiuksia sekä omiin valintoihin vaikuttavien tekijöiden tunnistamista harjoitetaan. Tällaisia tekijöitä ovat esimerkiksi arvot ja asenteet, oppilaan taidot sekä sosiaaliset verkostot.

S3 Opiskelussa ja työelämässä tarvittavat taidot: Oppilaanohjauksessa tarjotaan oppilaille mahdollisuuksia harjaannuttaa taitojaan toimijana erilaisissa ympäristöissä. Huomiota kiinnitetään monipuolisen opiskelussa ja työelämässä tarvittavien taitojen sekä monikanavaisten vuorovaikutus- ja viestintätaitojen kehittymiseen. Viestintätaitoihin kuuluu myös eri tietolähteiden kautta saadun tiedon luotettavuuden arviointi urasuunnittelun kannalta.

S4 Työelämään tutustuminen: Eri elinkeinoihin, työelämään ja ammattialoihin tutustuminen sekä työn hakemisen harjoittelu lisäävät oppilaiden työelämätietoutta. Samalla oppilaat tutustuvat itseään kiinnostaviin aloihin, ammatteihin ja yrittäjyyteen. Työelämätaitoja harjoitellaan erityisesti työelämään tutustumisjaksoilla (TET), joista saatua kokemusta, tietoa ja palautetta hyödynnetään eri oppiaineiden opiskelussa sekä tulevaisuuden suunnitelmia tehtäessä. Huomiota kiinnitetään työelämän tasa-arvokysymyksiin.

S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen: Oppilaiden jatko-opintojen ja tulevaisuuden suunnittelun taitojen kehittyminen on jatkumo, jota syvennetään oppilaanohjauksen sisällöissä koko perusopetuksen ajan. Oppilaanohjauksessa oppilaat tutustuvat Suomen koulutusjärjestelmän tarjoamiin erilaisiin jatko-opintomahdollisuuksiin ja oppivat etsimään tarkempaa tietoa jatko-opinnoista sekä niihin hakeutumisesta sekä hyödyntämään eri tieto-, neuvonta- ja ohjauspalveluita.

Seudulliset sisällöt

Oppilaanohjaus: sisällöt luokilla 7-9		
7.lk	8.lk	9.lk
S1 Oppiminen ja opiskelu	S1 Oppiminen ja opiskelu	S1 Oppiminen ja opiskelu
Ei seudullista lisättävää.	Ei seudullista lisättävää.	Ei seudullista lisättävää.
S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu	S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu	S2 Itsetuntemus ja elinikäinen urasuunnittelu
Autetaan oppilasta kehittämään itsetuntemustaan ja itsearviointitaitojaan. Oppilaat suunnittelevat valinnaisopintojaan ja kehittävät päätöksentekotaitojaan. Tuntijaon puitteissa osa S2 sisällöistä toteutetaan 8. ja 9. luokalla.	Jatketaan tulevaisuuden suunnittelemista.	Jatketaan tulevaisuuden suunnittelemista.
S3 Opiskelussa ja työelämässä tarvittavat taidot	S3 Opiskelussa ja työelämässä tarvittavat taidot	S3 Opiskelussa ja työelämässä tarvittavat taidot
Ei seudullista lisättävää.	Ei seudullista lisättävää.	Ei seudullista lisättävää.
S4 Työelämään tutustuminen	S4 Työelämään tutustuminen	S4 Työelämään tutustuminen
TET jakautuu paikallisen ja koulukohtaisen opetussuunnitelman mukaisesti eri vuosiluokille. TET toteutetaan tarpeellisin	TET jakautuu paikallisen ja koulukohtaisen opetussuunnitelman mukaisesti eri vuosiluokille. TET toteutetaan tarpeellisin	TET jakautuu paikallisen ja koulukohtaisen opetussuunnitelman mukaisesti eri vuosiluokille. TET toteutetaan tarpeellisin

erityisjärjestelyin yksilölliset tarpeet huomioiden.	peellisin erityisjärjestelyin yksilölliset tarpeet huomioiden. Hyödynnetään valtakunnallisia ja paikallisia sähköisiä tai muita tiedotuskanavia ja osallistutaan työpaikka- tai asiantuntijavierailuihin.	erityisjärjestelyin yksilölliset tarpeet huomioiden. Hyödynnetään valtakunnallisia ja paikallisia sähköisiä tai muita tiedotuskanavia ja osallistutaan työpaikka- tai asiantuntijavierailuihin.
S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen	S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen	S5 Jatko-opinnot ja niihin hakeutuminen
Ei seudullista lisättävää.	Ei seudullista lisättävää.	Pirkanmaan tarjoamat jatko-opintovaihtoehdot ovat ensisijaisia.